

MĚ PAMĚTI od roku 1900.

Rudolf Mik
Lubomericensis 51.

Dobře si pamatuji na události,
a na život našeho lidu v Luboměři od r. 1900.
Proto od této doby, některé věci, které se v naší obci
udály, do této knihy zapisuji.

Když se rok 1900, snoubil s rokem 1901, tu přišli
věřící, kdo jen mohl, do Špicovce do kostela na půl =
noční misi svatou, kterou sloužil p. farář spálovský
František Přikryl.

Tač svatá byla sloužena na šťastné ukončení 19. století
století.

Většina starších lidu, měla stětu $\frac{1}{2}$ noční misi svaté,
jiní posudek. Tvrdili, že za každých 50. let, bývá
sloužena $\frac{1}{2}$ noči, v každém farném kostele mše svatá
proto, aby strašidla, čaroděnice, a zlí duchové neměli
svrchovanou moc nad věřícími křesťany.

Tvrdil do slovy, když sloučil ze 39.
Vavřín Smrkelská : Kdyby za každých 50. let
nebyla sloužena půlnocná mše svatá, to bychom
teprve viděli co by s námi bylo.

Nehodoilo by se pro samá strašidla, využít večeř
z božství ven. V. Smrkelská, byl narozen
v r. 1865.

D

Doba před rokem 1900, byla u našeho vesnického lidu
nchybná, a více bez starostí.

Všechno se cílalo po staru, jak na poli, tak i v domácnostech.
Pohrok měl u nás prvně zavření dvírka.

Nikomu ani nepadlo něco ke dobré svému i lidu,
něco zlepšit.

Kdo by něco konal jinak, byl sesměšován, pomلوván,
odprostěl se novotou hřechev.

Všechno se mělo konání, a nechali tak, jak to Buň
stvořil, a odvzvolávali se se vším do vše Boží.

Nevilo se meri lidem jednohlásně: Ty nici nenačelá-
me. Jestli Pámbu nedá, máma jest naše námaha.
Lidé odvzvolávali všechno do vše Boží, a tím si od
starosti ulehčili.

Lidé nepřignávali sobě ani plozené děti. V kostele
slychavali na karakelné slova kněze, že děti jsou dar
od Boha. To byla pro mnohé chudobné fóly voda na
mlýn.

Až procítovali v některých rodinách rodičové budec
na svých bedřech, kdy mnozí, a mnozí, odesíti někom
na jiné místo si poslézovat na svůj těžký, životní
osud, před sochou P. Marie, která je vyslyšela, ale nic
jim na slížnost, neodprostěla.

Mnoha matka si před sochou P. Marie poplakala.
Na dechec posilena, se z pocty domácí vracila.
Sotva uschla od pláče její láska, přišla ji domácí bida
opět vstří.

Lidé chodili ranně do kostela, když sv. zprovědi,
pukovali, postili se, modlili se, více si všude
hájili, žádají jiné svého ducha si na svého rozum
nepřipustili, a všude ve všechny chudobnějších
rodinách byla bída, nedostatky a pravý živa.
Trápeli lidé, křídla domácí zvráta.

Pole málo ročilo, občlovávalo se po starci:
"Jak Pámbu dál."
Dnes víme, že Boh promáhá jen tomu, kdo si sám
promáhá, a sám si práci pomocí hce.

Nebylo umělých hmoživ, nebylo príce, slámy ani zrna.
Pole se nepodmitalo. Dralo se jenom jednomu, a to
mnozé ještě haken.

Kočevka tekla ze dvorec do stodny, a protoka.
Hospodáři sedivali v hospodách u skleničky
s kočalkou, míslo práce zemědělské.
Hrkotali řejkami v ústech mezi zuby, a moudro-
vali: Co naděláme? Nic!

Musíme nechat i jak Pámbu dál.

Tak se to klepsalo, že v některých rodinách
vol rokce k rokce, omí na chleba nebylo.

Lidé v obci si udržovali jižně staré zvyky, a provery. Věřili
v jižní čarodějství.

Návazujem se na návštěvu běsedy. Na běsedě se
přátelsky zvali, na kleriků běsedy se scházívalo
více lidí, jak ^{tak i ženských} mužských. Běsedyvali obyčejně lidé
starší. Běsedinici se bavili dědicím vyprávěním
jižních dějin, a příhod, z pokolení na pokolení.

Světského se nic nečelo, to se jenom
vyprávělo. Mnohé smutné události byly obsaženy v písničkách,
které se na běsedaích zpívaly.

Ku členni byly mezi lidem jenom věci náboženské.
Život Krista Pána, kroniky svatých, a světic.

Někdy se bavili běsedinici i slavnostním
divadlem, hrajícíme prsty, a při tom se i přednášelo.
Kdyby se oprávněl přijíti s nejakou novou vstřecí,
a staré rádostov kdyby pochomel, ten na běsedaích
neobstál.

Pokrok, ať to bylo při zemědělství, nebo v životě
desetiném, se velmi těžko mezi lidem ujímal.

Smí učitel v obci se nesměl s něčem veřejně
mezí lidem zmíntit, a starou zaostalost vesnického
života pochanchi, sic by v obci neobstál.

Lidem lachodilo pouze slovo kněze na
horizontálně. Ten vši lidé s pokrokem nevítal. Těšil
nebem i starozákoníky.

Na besedách se i hodně přádlo. Ženské si donesly své kolovrátky, a přádly.

Besedovat se besedovalo ve dne, i večer. Ne jenom v době zimní, ale i při něčem v době letní.

Jižíci, kteří na besedy nechodili, chodili do hospody. Tam kváalku popijeli, a měli od domácího dětského rámušku pokoj.

Zajímavé ale bylo, že nebylo v obci skoro mužského, který by si nechal pod nosem z fajfky.

Károly držel v zubech za špici, toto dřevěné, omracla-
vě hrápati, s napřaným tabákem, a čadil.

Při tom prskal, a odplovoval chloristance na podlahu.
Knotík kurová dělal v hospodě okolo sebe rjevný hajzel.

Většina mužských se naučila kouřit
na vojenské službě.

Císař František Josef I. idával svým vojáckum, místo lepší školy, vojenský tabák.

Z většiny mužských, kteří vysedávali denně v hospodách, stali se alkoholici, a karbaníci.

Moží neměli na nicem zájem, jenom v kouření
piti alkohole, a v karbaném.

Takového prožitkovářství bývalo mužským v hospodě počleně tím, když buvolisti obce seděl k též při stole s fajfkou v hubě, báňal, a propijel snaps.

Dni měsíčlanti lidé vysedávali jenom v hospodách,
a nebo chodili pro průchách, nermal z dějin našeho národa
vibec nic. Včetně jež jsou horavci, a jejich patron
jež jest Cyril a Metoděj. Tyto patrony oslavovali
svátkem a velikadiskou písni: Bože což ráčil před
tímci roky.

Na časť svátky se lidé těšili. Dopoledne šli všechni
do kostela, odpoledne do hospody, do kouzleny, a nebo
za pec.

Nějaké přičinění měří svého národa, nermal o obci nikdo,
kromě učitele, a ten byl sám potichu.

Velebil se jenom císař pán. Ten dobrativý císař.

Na dotaz, kdo byl M.J. Hus, odpověděl některý
stariček, že to byl prokřený kněz.

Velmi často vzpomínali lidé Svatý. Ti byli poslouch
lidem. Nikdo ale nevěděl, proč k nám Svatové
přišli, a proč římská válka byla.

Některí opakovali v pamětech staré dozvědky,
že olívce byli u nás na Špálovsku ležící;
a káhvíci.

Nikdo ale nedovedel prověděti, co to za lidé byli.

Tzde vidíme, jak lehko se kahovi lidé vzdávali;
a na všechno, co se dříve s národom dělo,
úplně zapoměli.

Školní byli lidé jenom v neděli s karakulky,
na kteroužto školní probíhal soused suseda.

Tato jednotlivá nauka mala svůj původ ve řeckos-
tach, pronášení jezuitskými misiemi.

U nás ve řádnosti správnické, 1630 - 1640.

Tak dovedli mnozí paní naši lid
v naší vlasti převáclati slovem i trestem, ve svých prospěch,
že za některé pokolení, byli naši lidé, naši řádost
zjevně nepřáteli, a odpírcové svých pravoleček,
a prababiček.

Narohyn, našeho nepřítele národa; ze strachu, vše-
chno naši lidé, pro našich předcích (kterí byli jiného
smyslení) zmíčeli, vykladili. Byly to modlitební
knížky, bible, zvony, obrázky, zvyky, a t. dálé.

Dovedli to tak daleko, že z toho nebezpečného
kresťanského kdyžik hrdiny, vyškolen byl náboženský
fanatik, blozničec.

V mnohých případech, rozobil náboženský fanatismus
i šťastné manželství, neproměným názorem, mezi
manželem, a manželkou.

V tomto ohledu, na tomto stupni života, a myšlení,
tolkal naši lid ve své dlečení nehybnosti, proti
dohledem našich nepřátel, přes 300 let.

Pecáláci klenkovali svéj selství život, a hospodaření od roku k roku.

Mnozí odpodávali pozemky od svých dědičných gruntů, dokud bylo co odpodávat, bylo dobré, a veselo.

Přešlo bylo až nebylo co odpodáti.

Skoro všichni secoláci v naší obci měl na svém gruntu alech, který ještě z masy.

Rodiny byly četné. Každý hospodář převzal grunt a své sourozence musel vyčlenit. Tím si udečkal alech. Trvalo to někdy mnoho let než alech splatil. Každý měl hospodář i vyměňkáře, měl se proti býtce co brániti při malem výnosu s role.

Pamatují, že jakési peníze na hotovosti měl v obci pouze secolák Kubicev č. 4., Šustek Kichel č. 2.; hospodář Tomáš Klešler č. 22, a hovář Káčl č. 3.

Dobylék byl v obci celkem míserní.

Byl pasen na merích, na jihorech, a na orahových planinách.

Bhalupnice, a domkáři jenom živili. Které nechodovali si něco přivydělati neměli množí ani na seil, a 2. krejcaru pro kominiáře.

Střeli bídouc, a živoletem lepším na světě velkého rozdílu neměli. Když za to, že jinak žili než v Luboměři, ani nelze.

S chlebem se velmi šelilo, poněvadž ho v rodinách prochýbovalo. Lidi jedli hradce i jiné placky, a zele.

Ani bramborci nebyvali dostatek.

Drobné brambory byly pro prasata, a ty větší pro lidi. Až byly drobné brambory skromeny, veprí se zabil.

Jestli někdo zabil veprí o 100kg. to bylo pro obci chvála v řeči, že ten, a ten vyhrál veprí až 100kg.

Na takové veprí neměli mnozí hospodáři ani broky, stačily jen zabijácké něcky.

Ráno, a večer k večeři se vařily brambory. Lidi je opěvovali, že to jsou Boží dary.

Hospodyně vysypala koříček bramborci na stůl. Okolo sedících u stolu, každý si maloupal hromádku pro sebe před sebe.

Když vysypala hospodyně brambory na stůl, kdy se chvíli čekalé na brambory, a pečinky poprati.

Než se doneslo na stůl něco k bramborám (obyčejně kříška, druhého mléka bylo škoda jít) kdy dříve než se každý do své hromádky pustil, následovala modlitba, kterou zakončila hlava rodiny slovy: ve jménu Otce, i syna, i ducha svatého, pojehně nám pane téhoto dne, které z Tvé štědrosti proživatli budeme, a t. dálé.

Při odchodu od stolu, po večeři, každý se cítil blažený, a sytý. Hromádky bramborci se stolu zmizely.

Náš lidé na jídlech velmi šetrili, a tím sebe, své tělo
ochrádali. Co bylo lepší, a co nejvíce, to byla škoda jistí.
Lidé provili: Ono by se ledacos v domácnosti schekti
smělo, ale odkud bude jeníce? Nejsí se žít tak,
aby se vyslo!

Slabové lidé shanvali, a kromě toho
se ještě postíle. Potom nebylo divu, že se mnozí, jedoucí
pěšky na prout, do škarpu u silnic, vysílení, vyvraždili.
Toto vysílení si mnozí prokládali
za velkou čest, a hupení pro Krista Pána.

Potom se nedívajme, že mnozí rodiče v čekání jízdy
s bolestí až jejich dětí dorůstí 12 let, aby je mohli
vádat co školní žáci všichni někom do sousední obce
Němečim, nebo slezskou.

Tárali se obyčejně meklera Tom. Brože, č. 72. zdejší
neví někde u scolláka město, za pěšounem, pasáka,
nebo za krawáře, pro phlapce.

Takové mladíčké čeleďiny bývaly sedláčci ve Štětci,
Jinolüchově, a nebo scollák Plevan v Bařově.

Jakmile takový chlapeček
z domácího hnízda vylezl, spravil mnohým
rodičem hamínky s hrnkou, a mohli se pochlubiti:
Sly mojme jednotrojí žíz na sluzbě.

Ale ten chudáček na té službě.

Tam byl zapřážen každý den do práce, jako ten mlaďá volk do chomoutku.

Nočeh měl ve chlévě. Na příkrytí starou koníkou všecku. Zapominal se umývat, česat, modlit.

Jednou radost ze života předce cítil,
a to bylo pro něho nejhlavnější, že se doryla najedl.

Když se rádně najedl, i ve chlévě pod dehou vlobě spal, a sílil.

Ta samé platilo v naší obci i v děvčatech.

Když jsem sloužil v r. 1908. u scolláka ve Velkých Heršánkách, kde nejdnoce jsem slyšel z úst tamějších scolláckého slova: Kdo potřebuje čelodlny, ten jede do Spálova, tam mají fabriku na děti.

Ve Spálově slyšeli lidé v kostele od svého pastýře z kazatelny, že děti, jest dar od Jana dary.

Snozí chudobnější rodiče, měli s tímto velkým darem svizelný, hořký život.

Podočkal jsem že, čeleď se zapomíl umývat.
Kde se měl umývat? Do kuchyně šel jenom k jídlu.
Ve chvíli měl jenom pohru na vodu, ze které
nepájel horečky, nebo volky. V té první se někdy
umýl, a hábitem si hrav svou ubíral.
Kde se měl modlit? Ráno nebylo čas, a večer,
unavený od práce hned spál, sotva se vyslekl.

Cítili nic necitelného, všecky na službu
u Kémice. Ve chvíli byla poloviční tma. Tam
cítit nemohl. V neděli klečel se očistit mezi
komárovky stejně hochnosti.

Tak to šlo u mnoha čeledína rok za rokem.
U mnoha až do smrti.

To byvala u našim mladíčků každou z příčin,
duševní zákrvlosti, která neopustila mnohé
až do smrti.

To, co v mládí mnohý zanedbal, proměnil,
nikdy v životě to již nezahonil, a zůstal méně
cenným tvorem do smrti.

Sotva sloužil některý čeleďin $\frac{1}{4}$ nebo $\frac{1}{2}$ roku,
průšel již jeho otec čamikoli se sloužka s nějaký
hrejcov službou.

Chudobnější lidé si přivydělávali peníze různým způsobem. Chodili pánum do lesu, na hroznáčku, na houbu, na borůvky na maliny atd. dálé. Ještě se objevil někde čarorý výrobek, když tam ihned hráli ti otáčení, méně výrobku potřební.

Moží lidé byli šťastní, když se mohli obléhati, a obuti. Na slavnosti se mohlo dít. Moží byli strašené, když měli jedny šaty na neděli, a polotané na den všední. Nezřídivali na neděli falšáky boty. Na den všední nejaké pramstvle.

V den všední chodily ženské, a děti většinou bosky.

Béda byla v mnoha rodinách taková, že život v obchodech, kupovali od soboty do soboty, na obleh.

Na jistec byl na č.p. 98. řevcov. Lidé mu za hotovou práci zůstávali kolik olůžni, že byl nucen, některé kuničky, několikrátce upomínat.

Jedni slibovali že zaplatí až dnesec chlapce službu, druhý jase až přijde se ženě z Rakous, třetí, až prodá tele od kravý, že se teprve ulíhlo, čtvrtý až prodá volka, atd. dálé.

Bylo nás v rodnině 6. stětu, a lidé za práci zůstávali živiteli rodiny olůžni.

Nářeď platili lidé hotově.

Skolním dítem se koupily obyčejně nějaké lepší šaty, když šly pronajímat ke sv. přijímání. Tu byvalo u vlastníků slyšet: Musíme mu koupiti nové šaty, ať nejde ke sv. přijímání jako odrba.

V letní dobu byval nejlepší výdělek v Rakousích na žnách. Tam byla práce hotově zaplacena, a silná slava, ačkoliv jsme patřili pod jednoho císaře pána.

Slnoži nás chudáci hledí do Rakous na žne půsli, za nedlouho budec na žalejdek, onemocněli.

Doma žili mnozí jenom na vodence, zeli, a bramborech, a tam bylo maso, a zvěře maso, a víno. Žalejdek chudáci ho nemohli hraviti.

Co se tyká služebníků u sedláčku v okolí, nebyla místka všeudopatrná. Někde zaházel se služebník jeho se členem své rodiny.

Takových míst bylo málo, a kde bylo, většinou se čeledín nehnul, a některý tam sloužil do smrti.

Jeden se však hledal čeledína na pouli u P. Karie u Skály, po takovém místě mnoho nebylo.

Mnohé věci se vám budou zdát nemožné, že taková protah s bidou smichana mezi lidem v obci byla.

Pozemky obecní. Drahé byly pořád ve stejném stavu po vykácení pralesa, pronimi uvedly. Rodit se na nich rodilo jenom kolik, kolik Pámbu dal.

Obec lidskou rehočou nic nezlepšila.

Sedláčci pro sebe měli, a ti chudobní krvavčíkáři kterých v obci zpravidla přibývalo, se stejně o ty obecní plániny při pachtování hojali.

Takový byl dříve smutný život v obci pro ty, které vlastního pozemku neměli.

Sedláčci platili základní pozemkové dane, která byla vyrovnána v době císaře Josefa II. pakatel. Postupně se vyrovnala přírůškami.

V Luboměři kryl sedláčkům přírůšky, najem z obecních pozemků.

Najemné z obecních pozemků mělo se použít na zvlebení obecních pozemků, odvodnění hrázdovců a t. dale, ale ne na sňatocí půjčky ze selských gruntu.

Smeťovou pochvalu přednesl sběrium, na schůzi na začátku I. ní republiky československé starosta obce, sedláček Fr. Lerv č. 15, slovy: Naše obec jest jediná v Hronickém okrese, která nemá žádných přírůšek.

Z obec nis nespraveje, to říci zapoměl.

Jíž 3. roky před první válkou světovou nebylo dostatek práce pro dělníky. Všude bylo dělníků dost.

Kdo nechtěl pracovat za mradu, klerici kapitalista nabídal, bezvýhodně dostal knížku, a mohl jít lirati žel.

Nejhezčí bylo se sezónními řemeslníky.

Ty zdejší klerici jsme pracovali u zednického mistra tot. Sindlera v Polštáře, byli jsme nuceni zanechali zednickou jízdu začátkem měsíce června, a jít někam prosili s práci přes zimu.

Později bylo těžko se někam uchytit.

Slo se obvykle do kameného lomu, k řece Úcie.

Ani té druhé v době císaře pána nebylo.

Doporučovalo se (tajně) hlásit se k Čížinecké legii do Karlova.

Takový byl život pro nemajetné dělníky.

Před válkou světovou, bylo ihned práce dost.

Hdyž ně jinde, tak u pustky.

Ktož dělnice byl na tom lepě na vojně, než dělati u některého kapitalisty domácího oltoka, bez naděje na svobodný, lepší život.

Na vojně dostal chudák stravu, obšáku, a zbraní pro sebeobranu.

Nejdne chyb se chudáci na vojně doprovázeni. Dokud zbraní v řece měli, málo s svém životě uvažovali, a přemýšleli.

I

oř

že nebyla osoba, před první válkou ročovou, za císaře apostolského Františka Josefa I., pro dělníky u nás chvalilebná, možno soudit otec toho, že v r. 1907. v sena dělání, vyprukla ve všech kamenolomech při řece Odré, všeobecná stávka.

V těchto kamenolomech pracovalo ponejvíce lidov ze Spálova, a z Luboměřic.

1. Tito chudáci dělnici se dojadovali hráškům pracovní doby. Namísto od 5 hodin ráno do 7 hod. večer, žádali dobu od 6 h. ráno, do 6 h. večer.

2. Klepací šterku, žádali správné odměrování naklepáního šterku.

Příma Telčík na požadavky dělníků přistoupila. Ostatní párové kamenolomy, povoliti nechtěli.

Zde možno uvážiti, že kapitaleští, od 7 hodin ráno spali, a ti chudáci, jíž od 5 h. ráno, nov ne dřeli.

K tomu ještě cesta pěšky, z Luboměřic, a ze Spálova, do práce, a z práce.

Tato doba, onech našich chudáků, si zasluhuje vzpomínky.

¶

Učalm se ještě na život čeledinové s sedlákem.
Kdoži čeledinové se měli na různých místech všeňjak
to ještě pravda, až mohli myti čeledinové svobodu?

Nemohli!

Tady by hospodář ráno čeledinu nechurkal, mnohý
by ráno ležel do 8. hodin.

Tady měl mnohý čeledín jídlo volné, a když
doba příslušnice, když by se ukávalo, že to dobré jídlo
by se z aktivity zkratilo, a to opatrně by zůstalo
polichue hospodářovi.

S výkonem práce by domu nebylo na mnoha
místech jinak.

Mnohý sedlák si stál dobré, když měl poctivé
čelediny, a řel jím slavně vstříc.

Mnohý sedlák přišel se svým quentem na buben
svou neobalostí, a neproctivostí čeledinskou.

Zde vidno, že mnoho lidu si svobodu nerovnáhuje
poněvadž nejsou pro svobodu zralí, a vychovani.

To platí jak na čelediny, tak na hospodáře,
zkrátka dobré, na všechny, kdo pro svobodu
souří.

S

Obili mělou zemědělců v různých mlynech v okolí.

Na Heltínové ještě roční mlýn, mlýnář ještě Binar.
Větrák stojí západně od kostela, mlýnářem ještě
Jan Šustek.

Na Správovské stojí 3. větráky: Marsálkův,
Královský (Světlý); a na Novákové.

Na Nečíně před klynicí, ještě roční mlýn, též pila,
majitele Josefa Šmídka.

Horní mlýn, na němž mlel Josef Richter (Sakander.)

Dovoz obilí, a dovoz mletí provádí mlýnář
Lhotský Loserl, a mlýnář z Barnova.

Lidé mělou na všech stranách ve mlynech.

Vybírají si místa, kde není velké mysto, a pekná
mouka.

Chleba z větráku si lidé též chválejí. Je prý černý
ale chutný.

Nevýhoda ještě na větráku ta, když není vítr,
nemůže mlet, a lidé musí někdy dlouho
na mouku čekat.

Mlynář Šustek, dělá
na větráku i kaší.

Kavárnici obce.

líkoni, komedianti, slajfiri, orálenici,
vříškaři, mísňáři, holomeznice,
sklenáři, Slováci s proplítky, hořenářky,
přiničářky, vodkáři, Valaši s varechomí
a noži, lajmoni, harfista, medvědáři
opicáři, púricáři; kolláři, kartáčnici, a
šlechtaři;

Na pouli chodí naší lidé velmi rádi.
Chodí ve stádečku všeude přesky.

Mají svého pastýře, zároveň co zpěváka.
Všeude nesou kruž s ukřízováním.

Naší proutnice chodí bez kněze:

Do Frydek, na Hostýn, na dr. Kopecček,
do Šebinkova, a ke stromu dubu Karicabild,
ke Skále P. Marie, někdy do Polštářa,
ke Staré Vodě (s knězem), a do Hrabyně.

Všeude na řechlo místech hledají naší
lidé i tečeche, a pomoc.

Jediný vžitý směr.

Majarmaky chodí lidé od nás pěšky, jako:

Do Poštálku, přes dolní konec Lincavy, do poštalského lesku, a ~~do~~ pod Galgenberkem do města.

Do Řádce, na Suchou, jindřichovským lesem nahoru na Dobšvald přes Vánku v dveře na silnici ke Dvořísku, a do města. Z kilchberku krámy prohlídka město Odry, a okolí.

Do Vítkova, k Oáře ke spálovskému mlýnu Kasmým na horu, do Klokočova u cesty kostela ven do Vítkova.

Draháček v roce byl jarmak ve Spálově.

Viz: jarmaky (kdy) na Horově, a ve Šležku ve starých kalendářích.

Naráčko jarmacích, všude se motali lidé, a čeledinové z Lubomíře, a ze Spálova.

Čeledinové mivali v den jarmaku, $\frac{1}{2}$ dne volno.

Muziky (smečné zábavy) měly svou
určenou dědickou dobu.

Přesto byly velmi všechné, a hojně navštěvovány.

K muzice se šli rozveselit, vybavit všechni.

Mladí, starí, chraň, hezkaví, sytí, hladní,
ať dale.

Přesto vyuistala u muzik z veselosti, i pírna,
někdy i nebezpečná divočina, a drzost.

Po neoděli jména Ježíš byval „Bál“.

Pořádali to hasiči. To byvalo trochu nábl.

V masopustě byvaly četně navštěvovány
muziky svatební. Nebyvalo v sále od lidi
kdy prohneká.

Hlavní volné muziky pro občany byly:

V konci v neoděli, a v konci v ulici
v Lebovicích. — V neděli, a v pondělí ve Špařově.

V ulici se započalo tancovati první svaté,
a 9. hod. dopoledne. Tancovalo, a hrálo se,
až do 12. hod. v noci, a konec.

Hospinský Tomáš Klerka, č. 22. někdy děle
tancovati nedovolil.

Přišel ve 12. hod. k muzikantům, a řekl:

Zahrajte ještě housek, a dost.

Už sem řek!

Druhé dědičné muziky byvala v pondělí
Svatováclavie, v Liboměři.

Třetí muziky byvala v Malé hoře, sr. Savínce.
Ta byvala nejrušnější, a nejlepší. Všecky byvaly
hrály jako v pekle.

Potom následovaly Velké hoře, čili tak zvané
Císařské.

Penkralc byvala muzika dva dny. V neděli a v ponděli.

Po malých hořech v neděli, byvala neděle
"Polepšková", a byvala kříž všecky muziky.

Vice muzik, odkud nebylo v obci politických
střan, v naší obci nebyvalo, kromě muzik
svatelních. Těch byvala hojně.

Tyto hore jmenované dědičné muziky byly volné
bez vklapnictva. Ríkalo se jim freimuziky.
Úřední povolení, čili musikcell zaplatil na
obecním účtu obce hospodský. (2 koruny.)
Mužikanti hráli těm, kdo si poručil, a něco
mužikantům dal. Peníze, prý, kouivo.

Školní výlet.

V roce 1903 upříčkal nám pan učitel
Bibíšek školní výlet na nádvoří panských
dvorů. Celé nádvoří bylo tehdy volné od stodoly
až po chlevy, od zahradky, a bylo očiště, až
po být hafnicho Jana Štěkla.

Celé nádvoří byl zelený kramník, a na středu dvorce
stála řada mohutných, starých kořtanů.

Na toto krásné historické místo
nás vedl s hudbou náš p. učitel V. Č., abychom
jsme se na chvílkou ve svém mládí prospolu
radovali.

Po škole jsme se hnuli, s červenobílými praporčky
v rukou, na silnici.

Po silnici nám hvala hudba písán: Královský
vzhled, jest na ten Boží svět.

Přejdouce na nádvoří dvorce, upřeli jsme všechni
zrak, na postavený vysoký maj, na němž se
houpaty různé věci, a lamy.

Započali jsme se na strom spálhati,
ačkoliv jsme neměli k tomu ještě rozkaz.

Předvíděli jsme přítomným divákům různé
naevičné scény, a všichni se s radostí na nás
divali.

Paní řezníkova domka ze Špálova, prodevala
nám včet, i za 2. krejcaru;

⁶³Den byl krásný. Svítilo slunko.

Pán duchovní ze Špálova meril nás nepřesně.
Nel' asi obaví, že by nám mohl něčím přispěti.

Tento školní výlet, ulíček nám vše, hleboko
v paměti.

Připomínám, když byl příčinou toho, že
naš lidi žil většinou v bídě, nedostatkách, a v příštech.²

Vesnický lid žil, a pracoval pro staru. Vyšší
výnos z roli se nikdo neskorval, nikdo zeměděl-
cím neprovalil, nikdo je neporučoval.

Každá novota byl hůř.

Jeho rok měl zadílené dveře. Když bídla v rodi-
nách postla, doporučovalo se modlit, a jít na pouť.

Kapitalisté nedali lidem ani honorovaní
práce.

Proto nebylo divu, že také lidé odjížděli
za práci do Ameriky značné staré vlasti,
z Luboměře, a ze Špálovra.

Do Ameriky neodjížděli za práci jenom chudáci
dělnici, ale i sektáci. Prodali své grunty, a jeli.
Z Luboměře sedlák Ondřej č. 37., a Kík č. 15. Špálov.

U nás měli žít různé řády kněžstva, faráři,
vojenští důstojníci kteří díky jenom šavle v rukou,
a kapitalisté.

Poslední dřevěný grunt v obci

Právě v roce 1903. stál ještě poslední, celý dřevěný
grunt v naší obci, č. 33.

Všechno bylo dřevěné, jak stavění hrubové, tak kůlmy,
sušek, a sednička. Střechy byly slámové pokryté.

Rajíkem gruntu, Tomášem Kralíkem (původněm Tomíkem)
nechal stěny hrubové dřevěné jizby rozebrati, a z nichel
prostaviti. Střechu zůstala stará.

Pářeme se vduchou, kolikrát byl již tento dřevěný
grunt na tomto místě obnoven od doby prvního
osídlení.

Víme o dřevěných chalupách, č. 28, 27, 26, 25, 24, 23,
kdy byly prostaveny, a za 200 let nebyly některé
z nich již ke obývání.

O selských gruntech víme, že již ve 14. století,
v Luboměři stály. Teď již dřívno, před velkou
třicetiletou, čili švédskou.

Denní dochází k nám do obce Němci z okolních německých obcí.

Kluky se s němi většinou německy. Skoro všichni starší lidé v obci, německy mluvili už ne. Na učile německy mluvili nov slavíčích u sedláčků Němců.

V okolních městech převládá všude němčina.

Ček se i u nás v kostele, od nejméně německé evangelia, a všichni stoje při čtení, v pozoru.

láska, čili moravštiny, jest u nás řečí prodiadnoe, domácí.

Dobře to každý cítí na vojenské službě v našem starém, moravském, královském městě Olomouci, kdežto město spěvajeme ve staré vlastenecké písni: „Jsem Moravan.“

Nad námi jásá, a plesá město Vídeň, jiz od sítěku Jana Amose Komenského, z naší vlasti.

Novoročné koleda již promalu zaniká.

Byl jsem na novoročné kolede asi dvakrát. Každý kolečník měl v ruce svářený šátek na holočky. Vkráčeli jme do jirby sedláčkovi, následovala přípravidka: Nové leto, dobré leto, dajte kouzlo.

Selka šla k nechám, a každému kolečníkovi kouzlo z necek dala.

Novoročné koleda zanikla se nás proto, pro ně vrací se započalo mleviti, že pro novoročné kolede chodí jenom řebořici.

Smichřísková kolada se udržela. Ta jest šťotra i na kočálku.

Zajímavý jest dozvěk pobožnosti v okolí sv. Jana Nepomuckého když zbožné lidé, obzvláště staré ženské, klčívaly za heinemama číslo peseckosti 28. před kapličkou sv. Jana Nepomuckého, a vroucně se modlili, a zpívali.

Byla to skutečně stará vsegirování, zbožnost našich předků, kteří před lecjakou figurkou, dřevence nebo porcelánovou, klečeli, a hleboce se před ní skloněli.

Době zimní naše stářenky ještě
ještě především.

Jedou někam na beseode, a holovásky si
nesou na ramenech sebou.

Některá má holoválek, některá kozelk,
a některá má Špringerl.

V kapsce mívají jeleniny nebo plané kníky,
které dívají pře především do úst, aby měly
sliny.

Vечer v jizbě poloviční tma, a klempíř
vrkot 3 až 5 ti holovále, přejímne se
poslouchá.

Mladí lidé jsou obyčejně v době zimní
ve stodolách, a buchají cypy v hemmo.

Hospodář sedí u lavičky, a spravuje pokhorné
cypy.

Karinka má předsebou necky, a dělá pro
mlatce z okruh, a bramborii placky.

7. roku 1903. prodal sedlák Josef Biskup č. 34.
polovicke svého majetku vymínskáře
Františku Biskepu z č. 40., stavěnú hřebové.

8. roku 1904. bylo v létě velmi suché, a horčé
počasí.

V měsíci srpnu přišla po $\frac{1}{2}$ noci hromá
bouře od západu. Bylo velké hromobití.
Lidé se strachem třásli, a rozřchali v jizbách
hromický.

Blesk uhozdil do chalupy č. 45., Františka
Kležle. Všechno shořelo. Uhořel i obytek
ve chlévě.

Shořela odtahu požáru chalupa Josefa Léchy
č. 46., a stodola sedláka Josefa Kriále č. 43.
Pro velké hromobití, se hasiči snažili,
k požáru nedostavili. — — —

Leboměřští hasiči brali vodu až z Petrova
stávka, č. 54. Požár nedokázali.

Hasič František Honajzer, se na č. 45.,
nebezpečně propálil.

U roku 1904. vyhořela ve Spálově mlékárna
č. ob. 216.

Do této mlékárny vozilo se mléko i z Luboměře.

U kostela před branou stál velký, dřevěný,
misionářský kříž.

Tento kříž byl v r. 1904. odsunut, a postaven na
toto místo kříž nový, kamenný, který koupila
selka, Josefa Králová č. 20.

U roku 1904. prodal sedlák Josef Démel č. 6.
celý svůj selský grunt i s inventárem, chalup =
níku Jakubu Levovi č. 23., za 8000 zl.

Démel prodal svůj dědičný grunt
z důvodu, velkého zadlužení vyminkového.

Démel se odstěhoval s rodinou do Spálova.

Démeli rod byl v Luboměři na č. 6.
o dřevěnských valcích, a pocházel z Barnova.
První Démel, který na grunt do Luboměře přišel,
jmenoval se křížem jménem, Vít. (Věk.)

Dřevěné stodoly při zahradní cestě, promalu
se zhádají, a se stojící stoví stodoly vysí, a větší
zadělávány z cihel. Cihly pály na Dráhách.

Uproku 1905. vydal nás p. učitel
Vilibald Ševčík, kalendář,
Rodina a Národ. Červ 1. Kor.

Bohužel, naši lidé neměli pro tento vlastenecký
kalendář, vůbec žádného pochopení.
Kalenolářnímu obrazu rozuměl v naší obci
pravě rychavatels.

Ce se může žádati od důsledné zahruslého lidu?

V prosinci rr. 1905. shročil na Špalovskou Juráčii
(Rasválku) větrák;
Stál za cestou, nov úlehle, naproti zaděně chaloupce
která zůstala státi.

V roce 1905. zastřítil hajní Jan Kral, bytem
na panstvího dvore v naší obci, v Počernicku
jelená. Dovozl ho s krvavama na voze
do panstvího dvora.
Ty školáci, chodili jme se na něho dívat.
Ležel na vozu jako jalovice.

1¹ rokce 1905. viděl jsem v Olomouci na Horním náměstí ve vykladní skříni, první motorové kolo.

Stalo tam mnoho diváků.

Užroč nebylo motorového kola doprovod
violéki.

Při bočné, čili Hellinovské bráne u kostela, nechali manželé Josef a Terenzie Sima č. 55. postaviti nový komenný kříž, aby měli i Hellinovště, jdouce do kostela, co libati.
Dříve tam kříž nikdy nestál.

Dle soupisu hovězího obytku v r. 1905.
v obci bylo:
190 krav, 40 jalovic, 25 telat.

V r. 1906: 210 krav, 35 jalovic, 25 telat.

Nimo toho bylo i stádo volků v obci.
Ku také, počítavoli sedloucí většinou volky.

Ve Spálově v Malej hoře (na Jakuba, a tmu) mají Němci každý rok po ranní mší svaté, v kostele v přírode, před velkou lípou, německé hárání.

Je to pro Němce velká výmoženosť, a pro Moravce, velká trpělivost.

Zvídám těch Němců, jen malý hloček.

V roce 1906, v dubnu, dochoval jsem obecnou školu, a řel jsem ihned žárník do Jakubčovic do fabriky Telčskové a práci.

V r. 1907. v sena sešení vyprukla u Odry na stole ve skalách všeobecná stávka, kterou vedl rodák z naší obce Klement Klein.

Sotva byli školáci 14. dne bez díly ve skale, a již neměly mnoho rodiny co jísti, měly býtce.

Tohoto roku přijely do Hor. Oshavy, jakésik zamořnice Indiánky, nechat se oplodit od bělochů.

Zajímci musele být slíčeninové řekce, zdraví, s váhou nad 70. kg.

V roce 1907 máme v Leboři obecnou školu. Školu prováděl staritel z Hranic

Včítel M. Ševčík odesel za řídícího školy do Spálova.

Do Leboře přišel za řídícího školy Josef Fürst, který byl ve Spálově zařoven varhaníkem.

V roce 1907 odjel do Ameriky sedlák Josef Bisheup č. p. 34., se svou činnou rodinou. V Americe na něho nikdo s otevřenou náručí nečekali. Naopak, žádavci před jeho rodinou dveře.

Václav Konsbart opravil generálně svou chalupu č. 25.

V roce 1908 byl dona na školní budovu bleskosvod. Bleskosvod měl prozlatovanou špicu, která se již zdaleka lítýsla.

Při bouřkách do něho i několikrát prasklo. Byl to první bleskosvod v Leboři.

V roce 1908 nechal si postaviti chalupník Josef Honajzr zelenou stodolu, na místě staré, dřevěné.

Nekterí hospodáři zelené stodoly chválili, jiní je haněli.

Kromě zelené stodoly pánské, měli kdysi všichni hospodáři stodoly dřevěné.

V roce 1909 nechal si postaviti chalupník Alois Řík, zelenou stodolu, na místě staré dřevěné.

Tomáš Šárda č. 37, postavil si stodolu novou dřevěnou na novém místě, při dvorku.

Stará dřevěná stodola stála vedle cesty záhumení.

Skoro všechny staré dřevěné stodoly byly složené se silných trámečků, střechy velké, slámoou pokryté. Kalenice slámoou přeložené, a malou uploácené, čili kalencí.

Uvaha o stodoly, byly mnohem výšší, než boky domových stěn.

Hlavní klenění, někde fošnová.

U dobu roku 1909. bylo všechné napětí proti Šubské. Bylo několik ročníků založených prohlášeno na vojnu.

Zdejlo se, že obr. Jolíč se pustí do Daviádká. Po čase se opět všechno uklidilo.

Po závodech Teltschíkových do Jakubčovic chodí po do časie 30. osob z naší obce za denním výdělkem.

Všechni chodí do Jakubčovic pěšky.

U roku 1909, koupil továrník Em. Teltschík ve Spálově, od školního rady Klementa Krále č. 63. kus zahrady.

Němci ho odali na tomto místě postavili německou školu.

Teltschík se vyslovil, že chce dát spálovské mládeži to, co ve světě potřebuje.

Učitelstvo s řídícím školy Vil. Ševčíkem, proti tomu velmi se opřelo.

Ku stavbě školy nedošlo.

Ku stavbě této německé školy, hovovala i prvnína písni, mezi lidmi.

Kilost pání z Baueri, bydlice v zámecké budově ve Špalově, rájaje každý den dopoledne na koni, se svým sluhou Žachem, při cestách a prochodech, kde ji libo.

V letechu 1910. byla věřejná schůze občanů v hostinci u Tomáše Klerky č. 22, kde se probírala starost národnostní v našem kraji.

Referent který na této schůzi mluvil, dovedl přesného jak národnostní provzbudili, že se 54 osoby nechaly ihned zapojit do nově založeného spolku, což členové Národní jednoty.

Když se to úřady dozvěděly, háhaly za to p. radicího školy Jana Karsálka, a tř. učitele Štěpána Vychováka, že schůzi občanů sponzorovali, na na okr. úřadě to předem neohlášili.

Tato národnostní mládež proudila v srdcích našeho lidu v obci tak dlouho, dokud nezaložili sluchovní páni farnosti spálovské, protistranici, Křesťanskou bratrství.

Bily dvě strany, jednu vedli učitelé, a druhou kněžstvo. Nastal boj, mezi pohrevenci v obci.

U pokoji 1911. viděli jsme na silnici Správov -
Lubomíř přední auto. Projíždělo se v něm panstvo,
ze zámku. Všechni jsme se obdivovali tomu,
jak se s tím muže pojedovat bez oje.

Z Partovic se staví silnice k Olšovci, a
k u křižovatce Lindavské.

Dopravil tam včela jenom mizerná polni,
a lesní cesta.

Do Hronic se jezdilo od nás s nákladem
většíou silnicí na Hyndrafaud.

Dokud nebyla silnice na Hyndrafaud,
jezdilo a chodilo se od nás polní cestou
na horní konec Partovic, a po Stříteži
ke kostelu, a do Hronic.

V roce 1911. postavena byla u cesty, proti
číslu 23. obecní várka.

Patřila nejprve říčem majitelům. Byli to:

Tomas Klerka hostinský č. 22.

Michel Kral č. 83,

a starosta obce Frant. Lör č. 15.

Tehdejší bohové obce.

✓ roce 1911. byl vymalován umítku nás kostel.
Malbu provedl správostní malíř Josef Štefek, na
návštěvě správostního p. faráře Františka Průkryla.
Dříve byl kostel jen bílen.

✓ roce 1911. zemřel ve Spálově majitel
obchodu, a hostince č. 62, žil Josef Fischer.
Pohřben byl v Hronicích.
Při svatozoru ze Spálova do Hronic, doprovázel
zemřelého sbor hasičů správostních.
Od Valentové stodoly, až k Paschovi, doprovázeli
ho hasiči Luboměřtí, pod velitelem Josefem Lévem č. 29.

✓ roce 1912 bylo válečné napětí s Ruskem.
Mnoho začleněk bylo narečováno, a hranice
Ruska byly silně obrazeny.
Tento neklid trval celou zimu, až do jara.
Vojáci museli celou zimu za Krušovem v poli
zmrzateli.
Seriálům se mluvilo, že Rus válci nejraději
v zimě. On je prý na zimu zvyklý.

Najaro se opět vyjasnilo.

V roce 1912 prodal pán na Spálově Dr. Bauer část panstvího dvora, a pozemků, Kočářovi z Heřmanic (u Hranic).

Bryly nato, koupili rachtyři díl pole, tak zvaný panský díl za Klejnrovými humny.

V roce 1913. koupila abytek dvorec, a polností dvora Inovějka č. 12.

Inovějka proslélala s tím své syny, a něco vzdálala, například Dvorec, Hornízrovi č. 53, a Hornýšové č. 54.

Panský les ve Vesnici, i u Hellmova, byl též rozprodán.

Ti rachtyři, kteří dostali od pána chudáku, kousky pole koupili, byli tomu velmi rádi, že mají kousek svého, vlastního pole.

Toto pole, za Klejnrovými humny, se skládalo ze dvouch selských dílů.

Tito dva sedláci Pashyřský, a Blahutovský zmizeli ze svých gruntů v době náboženské reformace.

Pozemky panské v ochranné scelile, a ke dvorce si je přivlastnila.

Aby měli od dvorce na pole příjezd, nechali si cestu (Bránu) vedle č. 45.

Při prodeji dvora, a polnosti, pán z Baueru si vymínil toto: Kdo by koupemý pozemek si nechtlé ponechal, a prodal ho druhému, nesmí ho dráže prodáti, než byl koupen.

Obytná budova, a komínka, pál stodoly zůstalo Josefu Kočlářovi, co p.č. 1.

Z knovízny si udešel bejvák František Leher.
Obořel d.č. 49.

Z ovčíny, a bytu ovčíre udešel si bejvák
Tadek Andrej.

Obořel domovní č. 105.

Tento rozprodejem, byl zluděn celý tento
panství dvor, s krásným zeleným nádvořím,
pracově mohutných kerštařů, a dvouch
obřích, starých jenovin.

Se silnice byla radost se na tento panství
dvor dívali.

Co páni v obci zvolobili, to lidé bez myšlení
zohavili.

To řeklo již mnoho starých pamětníků.

Pomorní číslo 49, jest číslo vandrovní.

Původně měla tento číslo chaloupnická usedlost poslední na levé straně v dolním konci.

Byla od založení celá dřevěná, a v r. 1896. z neznámé příčiny shořela.

Číslo přešlo na Balcerovou chaloupku která stála u věže ke na Kerkisovém díle, u Haltírovského chodníka.

Chaloupka shořela v r. 1899. z neznámé příčiny.

Při rozprodání pánského domu přešlo č. 49, na část rozprodaného domu.

1913. v objektu máme mnoho 20ti, a 10ti Korun ve zlatě.

Lidé bylo zlaté peníze nerádi přijímat, ony lemovat někdy dají místo nového halíře.

Pozdneji bábu koná jež mnoho roků v domu, Marianna Tárolová, bydlící ve sedničce, a Vavřina Smatelská č. 39.

V roce 1913 stavěla římskokatolická obec Horní Konec, silnice. Dopravou byla mizerná, blátivá cesta.

Za kostelem se učívalo. Drahama k Heltírovce, kus dolní, spojující cesty.

Rídící školy Jan Karásek, koupil od kostela novou křížovou cestu.

Ta stará byla z roku 1832. Nebyla umělecky provedena, ale přes to všechno, některé zbožné malby před obrazy, nad Kristem Pánem slzely a některé muže, své hlavy na bok skloněli.

V červnu přišla jednou po polodni od severní strany divoká bouřka s kroupobitím. Nadešla na poli mnoho škody, a v obci rozhořely kroupy od severní strany všechna okna.

Potulní sklenáři byli tome rádi, že si žuh navíc vzpměl, a dal jím práci.

Hlavní výbor Národní jednoty, započal
burcovati nás lec ke národnostním
sebevědomím.

Založená byla pěkná knihovna. Dostaly
se do obce knihy, krásného národního
obsahu.

Kosty knížky čel, byl každý národnostním
duchem nadšen.

Živitány byly národní písni, a hrána divadla.

Německé nápisn na hospodách, a obchodech,
byly u nás vystavěny. Těž zmizela domovní
nummera. No.

Doporučovalo se odebírat zboží, a liboviny
od Čechi, a ne od okolních Němců, jak
konec již od domu zvykem u nás bylo.

Takové lo jednání nebylo násmev p. faráři
a kaplance pochechtě.

Ten český lec měl zůstat sprostorný tak,
jak ho sprostali Habsburkové, a církevní
hiarchie, po r. 1621.

Knoh náš mládež pacholců německým
secolákům za miserní gros v našem okolí.

Německé mládež u secoláků českých, nepacholců.

Vina jest ta, že Spálovsko jest přelioměno,
Průmyslové práce není.
Práce, která jest na panském, přitě neukazuje
žeti, ani zemřeti.

V roce 1914. po dlouholetním prosáku, obnovil
p. farář Fr. Překryl opět zelavky v našem kostele.

Po nepaměti až do r. 1888. byly zelavky v Luboměři.
Naposled byl servitán František Léš s Johannou
Kreutmanovou č. 45. 25. I. 1888.

Pan farář spálovský, ze zlomyšlnosti, zelavky
v Luboměři zrušil.

Až do roku 1914. chodili svatebné ke zelavkám
do Spálova, ačkoliv byl ve Spálově i p. kaplan
museli všechni jít, kolikrát i v nečase,
ke zelavkám do Spálova.

Obrnení radci se v obnovení zelavk u pana
faráře zasrazovali, ale vždy marně.

Když deputace o zdarby žamruče na faráře
do Špálova přišla, se pan farář ukácel obvěře
a povolal je z faráře ven, slovy: Tam si to běžte
vysídati na konsistorium!

Sebral se jednou starosta obce Př. Lév č. 15.
a řídicí učitel Jan Kavšálek, ohledně této
věci na konsistorium do Olomouce.

Tam jím bylo řečeno, že oni nemohou v této
věci nic dělati, že toto jest čistě věc, p. faráře
jak si to zavede.

Přijeli do Luboměře s neopřízenou.

Jednou již dříve, pokusili se jili pána
faráře o zdarby prosili; zpozdní hospodský
Tomáš Klerka 22., Richard Kral 83, a P. Lév 15.
Slova vzpomněli co chléjí, hned byli z faráře ven,
s poznámkou: Jenom běžte. Vý još tam
v Luboměři všechni stejně, i s tím vaším
husitou Šerčíkem.

Všechni v obci v onej době, si své křesťanské
provinosti konali. Ani jedna osoba nebyla
jinšího vyznání.

Tac malý obrázek, jak p. faráře zacházel
se zbožnými chudáky na věznici.

Nejednalo se zde ohledně zdatků
jenom s občany z Luboměře, ale i z Hellinova.

Před rokem 1914. ženil se František Kral č. 33. sedlák,
s Marií Klezlovcovou, hospodářskou dcerou, č. 22.
Tenkrát se svatil p. farář opět zdatky v Luboměři.

Tato krotovitost, a nepravomocnost
pana faráře, trvala 25. roků, to jest, čtvrt století.

Uvádly se věbec v Luboměři tenkrát nekonaly.
Kouknice musely chodit do Spálova.

Nekonalo se ani pojehnání s monstrancí.
Svatostánek si občané postavili nechali
s monstrancí se postavali, ale kněží lidu
nevyslověli.

Na dotaz, proč není nikda sv. pojehnání
s monstrancí, byla odpověď, že kůček od
svatostánku se na faru zhroutil.

Lidé na besedách zlobili,-
nač při stavění naší předkrové tak nákladný
hostel, když nám necháejí s něm sloužit.

Věřejně ale nikdo ani nepísmul.
Všichni se báli pána faráře.

Budele se divili, proč p. farář se na obec Luboměř tak rozhozil!

Co jsem se dozvěděl, příčina byla taková:

Kněžskou firu konal Biskeep č. 81.

Boval si mizerního koně, který někdy nemohl ani firu s knězem vlastnit.

Když přijel p. farář Fabián Hoffman sloužit některé svatobor, brával seboe svou kuchařku, a kuchařka si brávala seboe svou dcerašku. Kuchařka se divila se svou dceraškou, proč oba mše sv. v první stolici.

1. Turman Biskeep, se zdráhal takovou čestnou sprolečnost, do Luboměře, a zpět voziti.
2. Věřicům násnali, že ta dceraška kuchařky, jebže ale protoby dcerce pána faráře.

Když se to p. farář dozvěděl, hned se na obci pomstil.

Tento krest byl na 25 rokci, který následující p. farář, František Práhryl, vložil.

Přiří svědkové doby vyprávěli, že pán farář Fabián Hoffmann jehnou řekl: Hodim obci luboměřské kamennou hrázi na zahradu, a nikdo ho z hráze již nevyhodí.

Roky ale p. farář Hoffmann nemohl, opouštěl Spálov, a jel po silnici vedle kostela k Polštáku, kde zvolal: Odpušt mi sr. Vavřince, oř jsem tě slocupil!

Jsem toho sám svědkem, že jako muzikant chodival jsem k ř. ~~Spálovu~~ v letech 1911, 1912, 1913, pro svatebníky luboměřské do Spálova.

Ze Spálova do Luboměře jsme po silnici řezali svatebnímu pochodu.

Za pěkného počasí, byla to pěkná procházka a prohlídka, ale v noci se to byla osudka.

Dříve nebylo svatby v obci bez muziky. Svatební den v obci, byl v obci polovičním svátkem.

Na tento poloviční svátek se všichni v obci těšili. Každý pročítal ole ohlášek v kostele, ve kterém bude svatba. Byla to radost pro dospělé i pro děti. Hudba hrála, svatebníci rozmarínem, a mimo vše voněli. Hlasy zněly výstotem i jen, a zpěvem svatebních písni.

Velké nejistoty jsou v naší obci u zemědělců
v slámu na stlaní.

Sláma se skrývá přes zimu dobytku, a na stelivo
nezbudomí.

Není-li hnoje, není úroda. Bez hnoje naše pole
nerodí.

Sedláči si nahrabou na zimu několik fér v lese
stlaní. Chudáčci klesa nemají, musí se
s stlamí nějakým způsobem postarat.

Vzmoste brávnice a jdou si stlamí nahrabati
do pánského lesa, dokud hajný spí.
To znamená, skoro ráno.

Dolani chodí do pánských lesů na suchou.
Dolani do pánského k Helsínovce.

Kdo jede hrabati ve dne, musí někoho z dětí
vládati pozor, dokud malka stlamí hrabe,
zdej-li nejde čelník, nebo hajný.

Sest nahrabaných hromádek
bylo do brávnice břemeno.

Tecí ho vozí na záda, a nesít ho přes $\frac{1}{2}$ hod.
az domů.

Kterou ženskou při hrabání stlamí hajný
chytil, sebral chuderkou brávnici.

Leckterá chuderká přišla domů po prázdninu
s pláčem. Za hahých řekých podmínek
si promáhají množí kuchle, je nás v obci.

Zvláštní vydání.

číslo 177.

v Praze, v pondělí den 28. června 1914.

číslo 177.

PRÁVO LIDU

oficiální orgán ČESKOSLOVSKÉ SOCIALISTICKÉ STRANY
TELEFON REVENGE 201. ADDRESSE 1786.

Následník trůnu a jeho chof zavražděni!

Dvojnásobný atentát na ulicích Sarajevo. — Následník trůnu s jeho chodem mrtví, řada osob raněna. - Pachatelé atentátu zatčeni: typograf Cabrinovič a student Prinzip.

Ze Sarajeva, 28. června.

Následník trůnu vrátil se dnes do Sarajeva z Černé Hory. Když opouštěl železovou nádraží, byla vržena pod jeho kočár puma. Současně vypáleno bylo několik střel na generálku, které kohák jeho následovala. Následník trůnu pumu zasadil rukou a ohlédl se neuštěst. V té chvíli puma vybuchla a ušetřila jak následníka trůnu arcivévoda Františka Ferdinanda, tak jeho manželku, vévodkyni z Hohenbergu. Tělo jejich bylo kresně zohaveno. Následník trůnu hned odkráčel z provozu, svítek nové příjezdu z bosenského revolu-

ci byly nahy vypáleny. Při mu vrhnut typograf Cabrinovič z Trebinje. Střely vypáleny 19letý chorvatský student Bachcov. Antivládce zasazen byl do obilitele, jeho chod výrodkyně z Hohenbergu do života. Oba byli převezeni do konaku, kde zraněním svým po čtvrt hodině podlehli.

Ze Sarajeva, 28. června. (C. t.)

Mayí ohlédl se dnes doptávat arcivévoda Františka Ferdinanda ve svém domě před výrodkou a vévodkyně z Hohenbergu a vévodkyni z Bosny. Po nich do rodiny, kde byla na mimořádnou pomoc vyvolána arcivévodova polí výboru, který vyslal koháka pro výslech. Prvního výslechu byl kohák zatčen a mimořádnou pomoc byly všechny odvolány.

Individuální pokuty byly vysazeny a výnosy pokutových mimořádných výnosů, pořízených v roce, byly také zníženy. Z mimořádného bylo dle výše všechno mimořádné zrušeno. Shromáždění z trebinjského biskupství konvertovalo na řeckou pravoslavnou církev a architektura nejen v chodiči k církevnímu pravidlu. Ze svého dne významného mimořádného významu mimořádného významu bylo zrušeno.

Mayí ohlédl se dnes doptávat arcivévoda Františka Ferdinanda ve svém domě před výrodkou a vévodkyně z Hohenbergu a vévodkyně z Bosny. Po nich do rodiny, kde byla na mimořádnou pomoc vyvolána arcivévodova polí výboru, který vyslal koháka pro výslech. Prvního výslechu byl kohák zatčen a mimořádnou pomoc byly všechny odvolány.

roku 1914. pravé vežné, vypukla válka.

Starý císař František Josef I., apátolský, 84. roky starý prodeval ještě válku. Obřež mal na malý Srbský národ, který se ve své vlasti hrušernatě bránil.

Druhá armáda se hnala na slovanské Rusko.

Zdálo se že Němci všechny Slovany najednou sežerou.

Necíhalo se na hranicích. Všude se vlnilo do nepřátelských zemí. Vím dobrě, když dne 16. srpna 1914. vlnili jsme za rozvadovem do ruského polska. Bylo to v noci i odpolečne, když jsme v mali si zbraní v ruce, do jedné velké vernice bez odporu. Lidé rycházeli právě z kostela. Ženské měly růžence, a modlitební knížky v rukou.

Dívali se na nás, a šli mléky promálu domů.

Lézli jsme na rokaz do cizí země, hledali jsme toho, kdo by nás všem lidem vyhnal.

Bgli jsme vojáci zbojního, starého, milionového císaře pána.

Nejdříve se zdálo, že se ta mobilizace opět uspokoje. Tentokráté slo to do opravy, a započalo se stíleti na osho.

Napřed se hnulo Rakouské vojsko do Ruska, ale až dojeli ruské pluky z dálšího vzdálení na hranice započali tito slovanstí chlapi vyprášovati naši armádu, kalhoty.

Nehvalo dlouho, ukála násé císařská
sebránka, shodadame na čepicích, s písmeny F.J.I.
až k u Krakovu, a smír polní kurátoré s kašlichy.

Nebyli v neštěm hlavním vojenském štabu
zváni, tak nestáčil císař František Josef I.
z Vídne učeći.

Válka cím dál, tím více slupňovala,
a cím dál, tím více obětí si vyžadovala.

Započaly nové, a nové odvody nevojáků,
vlak nev vlakem odvázel vojáky na fronty,
a zpět vozily raněné mužáky.

Na frontách započalo se pole posírat vojenskými
malostami.

Nemoenice, školy, naplněné byly raněnými vojáky.
Započaly requidice, prohlídky budov, dodávky
dobytku. Započalo se řebrati s peníze, s hro,
a nestyděli se ani poslavat i z věže kostelů
posvěcené zvony, přistály z vraků, něcož,
kamýk a t. dál.

To všechno za císaře, a za vlast.

Ve mnohem započalo všechno i uplatkářství,
neproctivé jedomí, sibalení, zlodějstva.
Monarchie započala se rozkrádati i umířit.

Uzahranicí se započaly bořití ze zajatci legie.

Nehvalo slouho, stál na bojišti bratr proti bratre.

Novému císaři Karlu, započal se dnu hymáček.

Krčci byli naručování na vojně od 52. roků.
V obci zůstali jenom starí chlapci; p. starosta obce Fr. Líščí. 15; ředící školy Jan Karsálek, a ve Špálové kněžstvo.

Ti zpívali v neděli pomní svatí: Zachovaj nám hospodine císaře, a naši zem, vesele.

Větrina budmistrů v obci, přes dobu světové války zbohatla. Bohatli doma, pro teplou přání.

Před na začátku války přišla dne 6. srpna 1914. bouřka, s prudkým mrazenem.

Dochaloupky Fr. Škřichoty č. 8, uhozdil blesk, kterýžto chaloupka ihned shořela.

Pro velký lyják, se žádny soused nemohl chytitouci.

Dne 30. XI. 1915. zemřel ve Špálově řídící školy
Vilibald Ševčík, který vyučoval dívce u nás
v Lebořicích. Zemřel na tuberkulózu plíce.

Nemohl přenést válku, ve které se vrazili na vše-
jeme Slované. Češi s Rusem.

V roce 1916. vzali vojáci a nás vše dva zvony.

Zvon svatého Vavřince měl na sobě nápis:
Sv. Vavřinec svatuj zas nás, a jméno budmistra
Michael Šustek 2. Nad okrajem byl ve třech
řádcích nápis: „Lhváčkům Boha,
svatováclavským národním,
věstníkům slavnosti.“

Druhý zvon byl hojně menší než Vavřinec.

Napřed se zvony vojáci chvílkou na rozlučence
zvonili. Potom je s věře sbodili, na vše naložili,
a po silnici k Polštářku je odevzali.

Nikdo proti tomu zvěřecích ani neblesnul.

[: Ten menší zvon odevzali vojáci, dne 8. srpna 1917. :]

Vojákům bylo 6. muzie. Byli to již vojáci
císaře Karla.

Rok 1917. byl velmi suchý. Nepršelo celé léto
až na podzim.

Nebyla obytek čím krmili. Lidi lámalí pro
obytek litiny. Louky byly červené, od slunce
vysálené.

Napřesto byl tento rok dosti dobrý.

Obec měla měsíčně 10. kurů hovězích vodácky.

Měsíčně 6. kop vejce. Z toho sedlák 3. vejce,
chalepník 2. " "
domkař 1. " "

Který voják upsal 1000 Kčs. na válečnou přeječku,
obdržel 1. měsíc dovolenou.

Prudci, kteří uprati nemohli, museli zůstat
v základech na frontě seděti.

Na vojnou byli vytáčeni z domoví chlapci,
od 18. roku.

Užichni byli již války syté. Vojáci jedoucí na frontu ulíhali z vlaků do lesů, a zahlavávali zelené kádry.

Protě tomu dělali opatření takové, že vojáky jedoucí na frontu do vagónů zamkli.

V roce 1918 se započaly vysocí vojenští prohlášávářové z fronty vyplácet.

Za něme brali do kyt li mizší důstojnice a naposled brali roha na svou pěst, li chudobáři.

Tři jednotky regiment neopuštěl frontu organizované, v pořadku.

Tak tomu bylo i v Rusku.

Rozdíl byl ten, že v Rusku vypláceli vojáci důstojníkům, a beruškám hotové.

U nás na výplátku vše nikomu, menapra-
dlo. Karel proprchal domů do svého boudor
jako promatený mlád.

Domu každý čekal, co bude se dítí dál.

Nedělo se nic. Kapitalisté se sdrželi
proznovec, až vojáci odhodili své pušky,
slápli chevičkám na hřeben proznovec.

Ta stará, z různých národních slepení vzniklá Ríše, se císaři Karlu pod nohami rozepsal. Zajomoval na to celý římský klér.

Všude byl chaos, jen kteří si započali ve své vlasti věcemi přízadek.

V Leboři se nikdo o nic nestaral. Pan starosta měl ve své moci naději, že císař pán vezme opět všechny oprávněnosti svých rehoce, a získané diplomy, za vzorné účastování pro dobu války, budou mít cenu, a gesto.

V Leboři ani nikomu nepřipadlo, přeložit rukou pro novou národnost, pro novou Československou republiku.

Proto Leboř s Heltinovem neměl ani také slavnostního prochopení, aby udeřili oslavou pro novou svobodu českého národa.

Nikdo ani slovem nepřivítal v naší obci, vrátivší se naši legionáře, z ciziny do své rodné obce.

Tak slepě, bez ducha, byl hrdý rakouským v té staré Rakouské bečce, a Němcí drželi nad ní tři sta roků svéj korabotě.

Bezestruče prohlížel nás lid novokázkale slavnosti, v sousedních, českých obcích, jak se lid raduje, z naší samostatnosti.

Leboř nic; ten zůstal co Habsburská rezervace, v parchantské baště.

Konec roku 1918 byl všechny, nejistý. Nevedlo se ještě, co všechno se do nového roku sesije.

Vojáci se vrátili z fronty, zajatci ze zajek.

Vojáci do vlasti vyzbrojené legionáři z Francie, a z Itálie. Legionáři udržovali všechno pořádek, a měli všechno přednost.

Nevíce legionářů bylo v Rusku.

Ti přijeli do vlasti až naposled. Ihned je nemohli noví kapitalisti ve vlasti potěšovat, pronášejí počítky komunismem.

Jakmile ruských legionářů transport do vlasti přijel, ihned byl odzbrojen, a každý legionář na dovolenou domů ihned poslán.

Tím se legionáři jako bojovní celek rozštípili, a víceméně se již nesestří.

Dělali si v cizině plány, až přijedou do vlasti se zbraní v ruce, že udělají možná i pořádek a církve.

Nová vláda je svým plánem předčela. Rozštípili se tak maličko, že si nestříleli na rozloze Čech ani ruce stisknouti.

Poznámka.

Rusku se měli vesničtí lidé v době cara celkem dobré. Žili svobodně. Při promálem pracovním svobodném času, nemohli uživiti vznášející se inteligenci.

Naránoce v pr. 1918. přijel do Prahy ze zahraničí Tomáš Masaryk, který byl zvolen za prvního prezidenta nové československé republiky.

Masaryk mezi jiným řekl: Kame věmocemi, Anglii, Francii, a Amerikou, zímaní československý stát na 20. roků.

Za 20. roků se na nás prodívají jak hospodáři, a otež toho se s námi dál žádají.

Vyhraje válkou země, a založíto slo chodce nový československý stát, nebylo tak snadné jak se zjistí. Toクト starost vlasti sociálně demokratické vlády.

Až bylo ústrojí vlasti počtu slo chodce, včetně republiky slo reakce kapitalisté. Vrátili vládu kpravácky, až měli policii a pondreky v městech, četnickov na vesnicích.

Potom byli právě již bezpečně před komunismem, a občanským hřevem.

Cekali, až se svobodští Němcí uklidní, a opustí svého Sedmihlantku.

Rimsko-katolické církvi nechali taková práva, jaké měla v době apoštolského císaře pána.

To bylo asi zato, že po celou válku světovou se světě kněží vsech, doma na fajích, a resolonech.

Hlásina katolického kněžstva nemohla to jiného
československá republika pohltnouti.

Né jenom kněžstvo národnosti německé, ale i
české. Například i ve Špálově.

Nemohli zapomenouti na staré opěvované
Rakousko.

Počítali čekali, že ten starý rozrysýný císaře
nein se slepi opět dohromady.

Tri až do roku 1923 byli jakž, takž potichue.
Po tom ale započali množi své hlavy zedatí,
svých práv a své svobody využívatí, a došlo
to tak daleko, že se nebláti, a nestyděti veřejně
v novinách uvozili hlavy naší republiky,
z dívodu náboženského vyznání.

Tímto jedním odkazem nás lid vol
ícty k našemu státu, a kálili mezi lidem
radost, z naší národní svobody.

Takovou obrovou bořstou, byla i farnost
špálovská pro celých 20. let.

Až se nám naše svoboda započala ztráceti,
nejprvá se započaly mnohé vlivné osoby
klouci přestí oto hlavy, a litovatly svých
podvržených činů, za čs. penize.

Zjelo ale prozdej.

Z naší obce byly tři muži v legiji v zahraničí.

Byli ve Francii, v Itálii, a v Rusku.

Byli všichni ochotní dělat v zahraničí život za svobodu našeho národa. Více dělat nemohli.

Až byli všichni doma, nedělala jim obec ani převítací holol, aby jiný starosta obce, za službu ve prospěch národa, proškoval a stiskl karólemu ruku. To se v naší farnosti nestalo. Proč? Poněvadž p. farář starosty obce hlasu neprovzbudil. Na to se čekalo.

10/19. Některá ještě provinční obecnávka. Novobilej ještě stanovena maximální cena.

Za maximální cenu, nikdo hlasněmu vojákovi z fronty dosluhujícemu, nechce obilé na chleba prodati.

Za cenu 3x zvýšenou, ještě obilé v obci na prodej dost.

Rakovské peníze byly na okres. ičividě kolkovány československými kolky. Bez kolky neměl papír cenu.

Nekvalitou obceho, vystýlko se mnoho kolkou falešných.

Starostou obce je sedlák č. 15. František Lefèvre.

Věřkou vyučuje Marie Růžičková z říbotic.

Velitelem hasičů je Josef Ondřej č. 10.

1919.

První starosti v obci bylo, kopeček do hostela nové varhany.

Kočinka Ondřejová č. 12. předělávala dolní část panského dvorce, na byty.

Na selském greeně č. 4. vyměl letos starý rost Kubice.

V Kavářské pe započal lid bocřeti proti magnátům s vedcem Bela-Kehnem.

Náš kapitalisté nařídili též částečnou mobilizaci, proti nepřehojencim v Kavářské.

Násim Němcem náš samostatnost nevoni. Pořád provokují, že to tak nemůže se dleceho udržet.

První oslava se v naší obci konala tím, že dne 28. října 1919. dopoledne po mše svaté rázeny byly u rybníka proti hasičské hulni 3. lepy. Lipy Dobrovol, Kavářkova, a Štefaníkova.

Přítomno bylo mnoho lidí z obce, i hudba. Proslav konal řečitel Karel Lcr, rodák ze Štětíče.

Pán kaplan jel promíti sv. na hřbitov vedeče, ani se nezastavil. Když pěkně oslavoval svátek několika slovy, přelomným vříciem ovečkám.

V kostele jsou toho roku lidé velmi sladění. Dávají hostinskovi do misku kolik železných rukouských šestek (20 hal.) až se mu hulka ohýbá.

Na práci chodí i z naší obce několik mládežeců do Vlkovic.

Vojáci obětnici musí být zaměstnani, a roztroušení, aby neměli času, a příležitosti rebelovat.

Lidé měli uschovaných mnoho peněz stříbrních. Starosta obce vyrazil občany, kdo má stříbrné rukouské peníze, abě jde odvzdat. Pozbudoval tak cenu, jako papírové.

Až peníze lidé odvzdali, platili hrošináři za 1. Kor. stříbrnou, 2. Kč. československé.

Inoži lidé se později klepali - -
přestali do hlasu.

1020.

Na luboměřských řešetkách (na bývalém panstvím díle) za Brzímeckou, postavil Emile Gronec ze Sprálové cihelny. Pracovalo tam několik režicářů.

Jest velká nová a byt. Nikdo nechce vrátit najemce do bytu. Raděje využívat sedmichy pec, než by vzal chudáka do bytu.

Kdo někoho v bytě má, těžko ho dostavá ven.

V naší obci jest t.č. ve kvartýrech, 7 rodin.

Přišly do objektu první papírové československé peníze. Byly nejprve u lidu velmi vznášené.

Vrátili se do obce poslední legionáři z Ruska, kteří jeli z Vladivostoku na Ameriku.

Josef Kral č. 100, a Fr. Kubica č. 3.

Dne 15. srpna 1920. byl v Sprálové položen
štělocvičná jednota „Sokol“.

Káme t.č. v obci: 2 vodovce, a 23. vodovky.

Svatbi bylo 11; prohřebů 7.

Dne 28. října konal učitel Skopal v horské č. 22. kresnou přednášku, až mnozí lidé sluchali.

Nejprve ale se školáky v kostele rádce zmrzl, z důvodu neohodnosti kněží sprálovských.

1921.

Ukonec zemřela na č. 89. staršenka Kubicová,
která pamatovala ještě panskou robotu.

Jako dívce
muscila na kolo
vratku přasti, a
nemohla na žlaby
sko roj kouzlením

Nar Něčíně, nad vrchním mlýnem shvícla
pila majitele Rudolfa Kleivara. Vodou ke rohovu
bral z protoka lipanského.

Nar jaro zemřela poslední stará porodní babička
na č. d. 34, Mariána Tardová.

Ukálo bylo katastrofálně sucho. Lidé kopali,
a prohlubovali stecany. Pojlova byla těž zvěšená.
Spálovští z Kocandy, jezdili pro vodu do
Luboměře, na dolní konec, k č. 50.

Pelka vadova Gróneska č. 36, staví novou stodolu
na místě staré dřevěníc. Okolo dřevěníc stodoly
stalo několik velkých lip.

Dne 12. srpna 1921. shvícla shora celá sládina
Veselí, za Dobšovalem. Byl tehdy velký vítr.
Kouř jsme viděli až v Luboměře.

Ukonto rokem jsme měli 13. svatby, a 15. provázek.

Ačkoliv byl rok tento velmi suchý, na zimu byl
dostí šťavnatý.

1922.

Najáře byly pronojímány obecní louchy a pastviny. Chudobci hravíčkáři tak na sebe přisazovali, že se mnohé díly obecních plánin 4x až 5x zdražily.

To výhodnější jeden dřevoho, chudák chudobce, sedláčkem, velmi lahodilo.

Tomkrát se cenily své greeny, jakou oprlavají vzdálost. Knoži se vše za války doma, a užívají ve stále lehorou hodnotu jinou.

Chudobci přišli z války doma, a musí se mezi sebou rovati, a housek obecní plániny, za tajného chuchotu některých sedláčků.

Zásluhou hostinského Tomáše Klekla č. 22.

postaven byl před č. chalupy 70. pomník, pravdým značí obce, ve výšce světové.

24. 9. 922. Přivěcení pomníku byl p. farář Olořech Kyselák, a p. kaplan Alois Hanzelka.

Přivěcení pomníku bylo účastno mnoha lidí i ze Špálová

Proslav konal proče p. kap. Hanzelka.

Hlavy obecního výboru, nic promluvit nedokázou.

Slova píana kaplana nás svobodí jenom prohověla. Jako: Mnohým se zdalo Běh vý jak nebezpečne mili v nové republice na rizích estonců. Tato válka skončila, a když se zahojily brocesi se již opět zbraně na všech stranách. Zde vidno, že tento mir není od Boha nám daný; a tak dále.

Tomáš Klezler oběžnal pomník v Odřích u německé firmy. Tento pomník se nachodil do české obce, protože znázorňoval německou nespokojenosť v československé republice, a veřejně nevolel osoby s mirovými prohlášeními.

Pomník měl olivový měč, a na pomníku věčný germánský, neuhasiťelný ohň.

Jednatelé ho koepili, do obce ho přivlekli, aniž by tomu germánskému symbolu rozuměli.

Takový škánderál vyvolal nevědomci, s německým pomníkem, v ryzé české obci Luboměř.

Na tento pomník proekarovali lidé z českého sholí, a naší lidé tomu rozuměli a odnes.

Jednotu přijel do obce jakýsi křesťan v kočáru, olíva se na pomník padly, a tažé se mimojdoucího zotali jest v obci většina Němců.

Namísto opravy cest v obci, aby nemuseli lidé, až po koliky tonouci v blátě, koupou byly nový zvon, za 10. 513. Kč.

Samo sebe se rozumě, že byla opět sláva při svěcení, za těchto p. duchovních a reprezentativních obec, jako při svěcení pomníků. Novým zvonem zvonil paní starosta obce, František Láv sečlák, č. p. 15.

Pomník
oběžnal
Tomáš Klezler
č. 22.
u Erka
v Odřích.

1922.

U máji měsíci praštil hrošek kámenem do kaplicky Boží muky u silnice. Překopil pře tom porcelánovou sošku P. Marie.

Jned bylo podezření na klerikosík pokrokáře.

Kaplan Hanzelka ukazoval prohozenou sošku ve Spálově v kostele s karatelnou. Přičemž použil slojenných slov o ulovení P. Marie zde na světě.

Staré robky byly tak vloženy,
že mnohé slaly.

Za výpovídání k P. Marii, pojedlano bylo v neděli
odpoledne ze Spálovova velké procesí s hejzbou
k Božímu ústí. Tam se konala pobožnost, a modle-
ní za toho, kdo ke sošce P. Marie rozkloučí.

Zároveň dala tam sošku
P. Marie novou.

4. 6. 22. Ve Spálově založena těb. jed. Orel. Včetně p. k. Alois Hanzelka.

Ale za $\frac{1}{2}$ roku se vyklobalo, že kámenem
praštili do Boží muky kluci zbožných rodiců
havž pře prasení krav, házeli na silnici
kamenem.

Zde vidno, jaký hombok, dovezdli kněží udečlati
ve farnosti měri věřením ohledně houšku
prohozeného porcelánu, ještě v r. 1922.

Víme, že učením Kristovým, všeby
figurální věci, zásvé.

1922.

Tomto roce se konal ještě poslední bestialní zpiseb pochování samovraha Tomáše Bröze č. 72. který se již jako starý, v závěřství ve chlivě č. oč. 28. občil

Dovezli toho staríčka s posměšky na saních ke kostelu. U zdi před marnici vykopali plíšký hrob, hodili ho tam, bez rakve, a přehozili ho klimou.

Bylo pře tom několik drží osob.

Hlavní úlohu pře tom konal, polokat, Fr. Vencel, č. 27. a Fr. Kostář č. 56.

S mužovou se u hroby č. 22. zastavili.

Kapry páchmateli, a peníze jaké máši, propili. Potom jeli na hřbitov.

Berhak obvázeli od obce na litru horčalky, za výkon, jak tomu již od nepraměti zvykem v naší obci bylo.

Tento poslední starý šeradny zvýkrový hrob, se u nás stal, že:

starosty obce František Lívá, č. 15.
p. faráře správovského Olov. Kyseláka
a p. kaplance Aloise Hanzelky.

Dochovalo se to ze starého rakouska až do nové ČS. republiky, jen v Liboměři. / naš první prezident
Proti takovým neslušnostem provedl hlasu svého Tomášovský.

1923.

↑ Komlo rokce bylo v naší farnosti první
naučadél, sv. misie.

Započalo to hned v měsíci březnu, dokud se ještě
nepracovalo na poli, aby se mohli lidé na misi
všichni dostavili.

Misionáři přijeli dova, od rádečka tovaryšstva Ježíšova.
Jeden byl jíž starší, z Velehradce, a ten druhý byl
ze sv. Hostýnku.

Zároveň přijeli hromáři, kteří své boudy postavili
v kopečku před kostelem.

Pán farář předal klíč od svatostánku misio-
nářův, a tím započali misionáři svou povinnost
konale.

Kostel spálovský byval přeplněn, že se sedálo,
že se sedivo rozvali.

Všichni věřící měli radlo, že ta nová českos-
lovenská republika se zrodila v kostele spálovském.

Před hromářům většina lidu nezpívala, ale
novičeně vše sílovu břiskala: Jen jecme duši
más, proč s ní neobtíž. Jenkli tocto duši
zkratíš, vše zhaceno más, |

Který mužský měl z války nějaké školení, na to neměl myslet. Měl jít na sv. misie. Zvala, a povouzela takového starého vojáka karádá bába.

Karádá jiskra komunismu
měla být v meřských lebenech uhošena, a vymetená.

Po dobu míří, bylo v některých rodinách
i ostrých nesváří.

Tajíme, že po válce světové bylo u nás
karádý rok něco naplánováno, jako:

Várhany, zvon, pomník padlym,
sv. misie, a to není ještě všechno.

Spravili něco ve prospěch občanů v obci, nebo
na obecním pozemku, k tomukomu ani ve směru
nepřadlo. Dělalo, a jednalo se pořád
jen to, co fára provočela.

Začínalo v závodech pochybovatí práce.

Vítkovice mnoho dělníků propustily.

Ted již dělníci nic nenačekají, mohou opět
klakovéti. Paní mají již za sebou opět
četnicku, a policii s pendrachami v ruce.

1923.

Pan farář Kyselák oznámil ve Svatově v kostele
že místa v kostele se již prodávati nebudouce.

Předností se vnoctí má ta osoba, která
dříve do kostela přijde.

Na stolicech byla místa vymázena ze žlutého
plechu tabulkou, jménem, a letopočtem
vymázenou.

Nejvíce letopočet jsem viděl, r. 1810-1840.

Křesla se prodávala na fáře.

V předměstích stolice stálo jedno místo, 5. zl.

V zadních stolicech, a na pavláci, po 2. zl.

Toto krescení se dělo jenom v kostele farním.

Na našem kostele se místa neprodávala.

Stolice byly krysí na číslo sestrosti
prodávena, a věřci si toto dřídlo dodržejí.

1924.

Franěšek Řík, rodiák číslo Q2 postavil si
na svaté Pastýřnice nový domček prot. č. p. 107.

President Tomáš Garrigue Masaryk navštívil naše okresní
město Hranice. Byli tam i školáci z naší obce.

V Klokočově ještě t.r. parcelace velkostatku.

Z Lubomíře se přihlásil s průzorky hradec Fr. Leher č. 49.

Konečně musela i naše obec, z vlastního nářízení
si opravit skální vlajkou, a ve významné skální
dole na místě úchyty, vlajkou vyslatci.

Konečně povolila obec, hostinskému Karelovi Endřejovi
č. 10. veřejný výčep lehovin.

Z povolení obecního úřadu, mohl hasiči u svého
stavení stromy na obecním pozemku řezat,
a ke škole na dva je odevstí.

Stroho stromů jubilejních, z roku 1898, 1908,
bylo lehkomyslně na návsi pokáceno,
překrýlo stromy naši předchůdce - slavnostně
rozéli.

Na 28. říjen svolal p. učitel Alois Běhal
občany do školy ke slavnostní přednášce.
Dostalo se do školy pouze 9. osob.

Toho roku bylo: 6 pohřbu, a 8. svatbě.

Založena byla naší obcí sociálně demokratická organizace.

1925.

11. lednec vyhořel na Novákovo větráček z neznámé příčiny. Hrajitelem byl cizinec jménem Sedláček.

Všechny větráky stojící chaloupkou houpli Soviáček.

Vítězství vyhořela z neznámé příčiny usedlost Aloise Štěkáče č. 11.

Z návodu p.-faráře, určeno bylo místo ke prohlížení pro jinovérce. Obecní výbor navrhl místo, protéč kostela při rozdobyvané zdi už severní strany.

Toho času byli vystoupeni z římské ke bez vyznání: Adolf a František Onoraj č. 58.

František Leher č. 49., Anton Párdý č. 61., Klement a Leopold Keebicci, č. 3.

Děti z č. 3. Keebicovi, ve škole hodiny náboženství vyneschávají.

Nájemník č. 33. přijel se ze Spálovou František Jákel.

Při velkostatku ve Spálově ještě založena školka „Montána“ na obecné straně.

Ve Spálově byl první pohřeb československé církve, mladík František Werner.

Spálovský p.-farář nechal zvonice uzavřít, aby se nemohlo zvemelečit zvoniti.

Pohřební obřad konal kněz z Prahy.

Latos pronajmu svého ne v naší farmařství vrátek
nr. Václava. Ještě hrubá, a ranní mleko vrátá.

Dobré provinění všech školy, zakávané ještě násim žákem
navštěvovat školu nemeckou v Lindavě.

Novinka: Dr. Leopold Vojichý ve Spálově č. 216, má
radiový přístroj. Dopravit se nás neslyšaná věc.

Obecní výbor zaregistroval násim hospodským
princípem se prospěch obce. No jo! Hospodský č. 22.
Král si vzeal starostovu dceru. Obec musí propustit.

Dne 23. VI. volávala se maja sestra Žofie, za Fr. Krala č. 99.

Z Luboměře vezme mléko do mlékárny Děmka 3. Spálov.

Jak jméno toho času v Luboměři postavení:

26. včetor, 6. včetorce,

34. honci; 48. mlátiček se žentoury; 5 ml. rečních;

3 větrné motory na střechách, č. d. 47; 22; 10;

2. kováři, Biskup č. 73; a Leher č. 49.

2. stoláři, Smatelka č. 30. a Krala č. 32.

3 krejčí, Zelenáček č. 35; Hamáček 21., Lva Jakub 45.

3 řevci, R. Klik 98, Tybler 85, Čech 69; Průstřípkáři č. 5, č. 107.

2. obchody sorkafem, Fanda ml. č. 61, Fanda Kar. 37.

2 obchodníci maslem a vejci, Ondřej 82, Jánka 78.

2. obchody knipařské, Simova 81, Kočtař č. 1.

2. hospody, Kral č. 22, Ondřej č. 10.

1. holář, Sima, 81. — 1. zámečník, Kočtař č. 1.

1926.

Němci musejí uprostřednocti vložitného
nářízení, že na veřejných budovách musejí být i
naší český. Doposud měli jenom nápisy německé.

↑ v únoru odjel do Ameriky za práci mohutný mladík
Václav Kubice ž.č. 3.

Selka Žofie Birkovová č. 40, objednala si na rohov
benzinový motor. Ještě krátkou robci naši.

V květnu byla v Jarkubčovicích oslava 50ti leteho
hraní závodů Telčských. Na toto jubilejní
oslavy pozvaní byli všichni dělníci i v obci naši.

V červnu nastalo povinné placení novostrobní projek-
tové.

Ladislav Děm el Správov³, pořídil si velké nákladní
auto. Vozil v něm i přeťucky na sv. Hostýn. 1 osoba 16. Kč.

Na stěně soudníky č. 36. zbourán byl starý znak právnic
ze žáviru na Správce. Udešel jsem tam proslavný, nový.

↑ září se pronajímaly obecní role na 6. rokce.

Ta bylo moci chudobícné hásky, kůku, a sáčení
jeden na druhého. Byl to smutný pohled v nové
republike po čtyřileté válce.

Sedláči se po skončení té obránci proti bídě,
jenom smáli.

Pán farář Ol. Kyselák vyzval věřící farnosti spalovské k užíti k Panně Marie u Škály.

Krátce před sochou P. Marie bylo urovnáno, a zvěšeno. Od dolní strany udečlana byla vysoká zeď a kamenné.

Postaven tam byl nový kamenný kříž, darovaný sv. pánky z Klokočova.

Nehvalo oloucho, práce byla s ochotou udečlána.

Výjne se konalo v Dorech pro okolí sv. běhmování.

Velký ruch jest v obci, s kepraváním různých, výherních losů.

U hostelu, mezi číslem 74, a kostelem byla velká stará haleč zarypaná, a město to učeno pro školník žádlic dětí.

Ku zarypaní haleče byla vznaka zbytková hlinice z hrobce, která ležela na velké hromadě u marnice. Mnho těl nebožtíků jest v haleči.

Haleč byla utvořena při stavbě hostelu, 1777.

Nedle haleče, ponize, byla menší jáma, zvaná vápenka.

Konilba jest pronajata za 2050 Kč. ročně.

Letos stavby v obci:

Fp. Lerv č. 15. sedmicku na novém místě

Fp. Farář č. 103. ~~sedmicku~~ na novém místě.

Fp. Zákel č. 33 sedmicku na přesadnici.

Jos. Kicál č. 83. nadstavil prochodi.

1926.

- Josef Pustek č. 2. stodolee na místě staré, dřevěné.
Josef Lör č. 28, " " " " " pilířové.
Richard Ambrož č. 48. stodolee na místě staré dřevěné.
Bedřich Lör č. 29. stodolee, na místě staré pilířové.
Klement Ambrož č. 89. stodolee, na novém místě.

Po prázdninách přišla do Leboře učitelka
Hartlichová. Byla bezvynámitá. Se školáky se
před vyučováním nemohla. Dospěl se to pan
farář Kyselák, kou napomohl aby se děti modlily
samy.

Když přesně v 8. hodin, vkloučila učitelka do třídy
a děti se započaly modlit, modlení přerušila.

Dříkla se slanou, že modlitba nepatří do
jejího oboru. Děti až se modlí před osmou
hodinou, jestli chťejí.

To se rozumí, samu sebe, že ačkoliv učitelka dobrá,
v Leboři neobstala.

Pan farář se o to postaral, aby přišla co nejdřív
z jeho farnosti projít. To se též stalo.

1927.

Nocnim obecnym hlasnym, cele pronocnym, a listovosem
jest starý měřský, chudák, Vávřin Kral č. 62.

Kral vodíval i procesi z Lubomíre na návštěvu kres. Parci
na sv. Hostýn.

Vludne voljal dotnecity za práce Kubice syn Klement.

Leden pr. č. 40. prodal nové scollost Biskepu z č. 71;
a vzdálchal se do Klokotov, novou českou kolonizaci.

Dváři přišidali v naší obci první
kancéře zábarav. Návštěva byla slabá. Tím hrdejším
to bylo na polupru, mezi dváře jít.

Scollok nepřišel ani jeden mezi dváře.

Až do letošního roku prodávala obec stavební místa
1. m² pro 2 Kč. Letos to chudobíkům zadávali na 5 Kč.

Přesel i u nás módu, kupovati si snoubní prosteny.
Výmorev měl velkou svatbu, Josef Janošč. 36, s Anežkou
Lávorovou č. 29.

^{7/} pondělí velikonoční byla letos u nás poslední
kancéře zábarav. Přišidali ji robedenci.

Lidé breblotali, že ani ve svátky se nadáří prokaj.

Návštěva byla velká, těbárci ti
ubrblani se stělej doma.

1927.

Proti horskodě č. 22. postaven jest nový obytný domek č. 110. Majitelem jest Josef Šík č. 77. ND.
Na tomto místě stála kdysi fojtova stodola.

Založen byl spolek, křesťansko lidové strany v obci.

Na Lindavské shovél Škáholi věžičku.

Stál vpravo od silnice, na Lenartovém díle, od roku 1845.

U Spálové na placi, opravovan tam byl proslavec sv. Jana Nepomuckého. Opravu konal zedník Josef Šimáček z Kocandy.

Na kamennu se našel znak rytíře z Přeštic,
v první z r. 1702.

Některé muže si vsímli na čem sv. Jan stojí.
Bylo slyšet slova: Jan musí díle, on stojí
na čechu.

Pán farář to vymluvil, že to znázorňuje pochana.

Jiní řekali, že to znázorňuje Jana nepřeteče,
českého krále Václava IV., který nechal Jana
hodit do řeky Vltavy.

Socha sv. Jana, byla kdysi přivězena do
Spálová, z Bořanova.

1927.

Náš obec houpila z Brna, obnové zvony.

Povězeny byly v Hale hoře. Šíly 12. 345 Kč.

Při svěcení měl se kostela slovo
p. kapucínor Štěpán Hercik.

Tentokrátce udělal p. farář za mnoho
roků opět jednou sv. pojehnání s monstrancí.

Musel ho člen ob. výboreu na faru jít a to
proposili.

Odpolecone byl výlet lidové slavnosti,
na zahrádky Kásparské č. 13.

Dvakrátce chodili na zvony žammati
pro obci od čísla k číslu, dva zbožní muži:

Josef Šustek č. 64. a Alois Čechová č. 69.
Občané jím rádi vidieli moci ohraničit záduška.

Počítal se conik jecma, a kupují, ale všechno jenom
samou církevina.

Znaky pánič z Schercze jsou ještě k uhlédnutí:

U bývalého pravdického chova č. 1. v Barově,

Na hranečníku v lese ve Stolpenecké u říčky Nečína.

Na stěně zámecké budovy ve Spálově.

U Šíly P. Marie, od hostince nahoru, háčeje
mrkvový les. Napříč kopcem, jsou nadělány
překážky, aby strom nemohl sjet do budovy
hostince, sic zle!

1927.

Na podrem p. kopřivátor Fr. Hercík ze Špálova
odesel.

V měsíci říjnu byly obecné volby. Zvolen byl starostem
obce Josef Král č. 83. (lidovec)

Při honu na leboměřských zednáčích, v lese
na díle gruntu č. 40. zastřelil Fr. Sváner
divočáka, celkové délky, 120 m.

V listopadu odjel řečí Kubice syn z č. 3. za prací
do Ameriky.

Vše koliž vynesou by obecné plániny nejjednodušší
se kterých se musí živeti ka chudina v obci?

Role 2690 Kč; louky a pastviny, 4993 Kč.

Obecní přírožky se doposud od doby převratu
na obci nevybírájí.

Sedláčci mohou peníze v hospodě propít.

Uhradit všechno ka chudina.

Obchodeň na č. 81. jsou kvortání kádý den
korawské noviny.

Anobres Biskup provál novou chalupu č. 71. volově
Kočkářce z č. 56. N.D.

Nek František měnil na svůj důmček č. 107
s Josefem Klížkou č. 106. (dřevěná chaloupka, dřívě
sodnička k číslo 32.)

1927.

V obci žije osob: 262 mužského prohlaví,
253. ženského " "

úhrnem 515. osob.

1928.

U nás v obci Lindau stojí dospívající
starý, dřevěný, smotolem obitý kostel.
Chovají v něm staré obrazy, a slamené zajímavé sedlky.
Kostelnictvem ještě chalupník Kück.
Proti kostelu ještě je selský grunt klasic Poláka. Jeho
vinnáčí díl pole má název „Pfarrerb“.

9. 26. II

Slíbil p. farář Ob. Kyselák v Lechověřii na hřebeni
v kostele slova: Buďte si jistí, zato, že se v době
postní u nás konuje, naše vlast, a naširoký
ježděnkrátky splácíce.

U nás se začínají objevovat i andělé.

6. V.

Hasiči házeli naposled. Můj u starého hasičského
skladušku, čili šopu, u rybníka.

Lipu „Svobody“, kterou byla slavnostně sázená
v roce 1919., byla od starého hasičského skladušku
na školní dvorce ~~za~~ ke kostelu převezená,
a tam pro budoucí pamět nasazena.

Přípravu, a sázení vykonal řidič školy Zbožil,
se svými žáky.

1928.

Sp
Po květnu nosí četníci na hlavách místo
čapek, korkové (prusácké) přilby.

Jednota Orla ve Spálově zařídila si svůj sál u
hostince č. 66 u Riežků, kino.

Započala pravidelná jízda autobusem, ze Spálova
do Hronic, a zpět. Zařídil to obchodník Šustek.

Silnice okolo Lubomíře ještě v některých místech rozšířena
a vyrovnaná. Vči vidně ještě, že silnice vedena
panstvím dílem, byla o kus širší jízdy, než u dílu
selstvých.

Sp
opravovaný byl nový kostel. Pletky obnímány, a očíčen.
Na většinu vchodem jsme měli otevřenou
schránku. Byla prázdná, asi při opravě kostela
v r. 1894. vykradena.

Do schránky jsme vložili různé věci, a opět
všechno zadělali.

U Skály P. Karle byl postaven přejezdový most.
Doposud se jezdilo přes Odru ve voze. Pro přesí
byla jenom úzká ořevníková lavička, kterou se
prohýbal a někdy proklonila.

1028
Zajímá nás, že Nový Dvůr učívá Sr. Trojici jako Helminov. Polnosti - louky mají v listinách starý název, Hilpersdorfské pole.

Zde možno soudit, že Hilpersdorfsko bálo holysík z Helminova od Vrška a Quark hiblu až po Nečín, kde stál Mayerhof Hilpersdorfský.

Hilpersdorf (Helminov) již již stál, a Lebořínsko bylo se Sprálovem prokryto lesem až ke řece Odře.

Poništěním pralesa, a rohuancí Horavy, započalo od města Hranic na sever.

¶
Vítava Marie Klečkova č. 22, byla na procházkách v Lebedech, ve Francii. Hledala svatevání.

26. 8. Navštívilo naši obec ponejprve československé vojsko. Záprahalei u první stodoly.

2. 9. Ve Sprálově bylo otevřeno pomníkem padlých ve světové válce. Starostou obce byl Fr. Plevan.

¶
Pán farář Kyselák se hrozně rozlobil nad proslovem který konal p. ředitel školy jindřichovské Jordán. P. Jordán mezi jiným řekl: Je možné holýz se člověk modlit vroucně k Bohu, aby prodepral válku, na kolik milionů smrtí?

¶
Síňen byl tehdy zbojní císař František Josef I.

1928.

Dne 26.9. vyhořela ve Spálově nad Kočanděm chalupa
Jana Hajchla č. 68. z návštěvy půjčiny.

Z Lindavky Štríhota koupil ve Spálově v dolním
konci včelařský, takzvaný "Světlý", a převezl ho
na Lindavsko. Postaven byl na místě včelařka shořeného.
Na Spálovsku stál tento včelařský od roku
1867. Majitelem byl Kral.

Naroden 28. října se v naší obci žádala oslava nekonec-
ska. Slavnost v obci minula.

Za to ve Spálově zvonili při večerním pravidelném
zvony. No jo! první farář mají zvýšený
měsíční plat. Konala se pečovat i oslava na včeli posteli.

18. 11. Byla první tančení zábava ve Spálově u Sonri 61.
s novou postavenou sále, za velké množství.

Stoláři Alois Kárla z č. 21 Luboměř, a stolář Komenc,
postavili ve Spálově nad Kočandou velkou
stolářskou dílnu, ve které se započalo s usprávem
pracovnosti.

Od této dílny směrem k Luboměři,
postavil Lacošlav Deinel z č. 3, novou pramennou
pily.

Obe tyto stavby jsou na pozemku
obce spálovské.

Staré hančícké ohlaďště, kde stálo od r. 1896 u rybníka, bylo rozebráno, a na novém místě nové postaveno.

Lubemerskí střelci používají jen $\frac{1}{2}$. katastru pro honiby. V letošním roce 1928. bylo odstřeleno: 45. zajíců, 3. lisy, 15. koroptev, 3 lisy, 10. srnčího.

Rajitelem honiby jest t. č. Front. Král, č. 41.

Narodilo se celkem v obci 15 dětí.

Lidovci v obci mají na starosti starobu faru.

Josef Šurlek č. 64, se starostou obce Jos. Králem 83, vzdal poslance Šamvalíkovi dotaz, kam se mají s povolením obrátiti.

Odpověď písala, aby se obrátili písmem na ministerstvo školství, a národné osvěty.

Léká se též, co řekne p. farář, až promluví ohledně této záležitosti s p. děkanem.

Ti páni to nevyzradí, ale zajisté společnou rukama a v dechov si řeknou: Těm ubohým svěčkám jest potřebné školení, škola, a ne fara.

Kterí pak blázní stavějí v dnešní republice faru? Uvedomělé lidé volají o školy městanské.

Slavíme 10ti leté jubileum květnu
Československé republiky.

1918-1928.

V naší obci, si málo kdo naši svobody všimá, a jí hodnotí.

Rozvětvení rodů na usedlostech v obci:

Králi	na usedlostech	č.p. 22, 43, 41, 5, 109, 20, 83, 62, 30,
Kikové	" "	č.p. 77, 98, 23, 84, 46, 51, 114, 110, 11,
Levi	" "	č.p. 15, 19, 28, 29, 45, 16, 6, 101,
Biskupi	" "	č.p. 88, 40, 81, 74, 73, 49,
Mězli	" "	č.p. 45, 76, 107, 78, 99, 91, 32,
Faide	" "	č.p. 17, 103, 37, 86, 61, 21, 26,
Undějov	" "	č.p. 11, 10, 82, 58, 79, 24,
Děmle	" "	č.p. 44, 57, 18, 67, 63,
Tombroži	" "	č.p. 7, 97, 89, 48,
Kubice	" "	č.p. 3, 102, 50, 60,
Sestci	" "	č.p. 2, 64, 70,
Simi	" "	č.p. 42, 94, 87,
Kočláři	" "	č.p. 96, 56, 71,
Homýři	" "	č.p. 75, 52, 54,
Horáci	" "	č.p. 4, 104, 47,
Cechov	" "	č.p. 1, 38, 69,

Ostatní jsou po jednom pojmenování.

Dne 14. IV. 1929. měřil jsem objem nejstarších
stromů ve výši 1. m. od země.

lipa . . .	ve Spálové u silnice	
	proti hřbitovu, má 5. obnoh.	3.90 m.
lipa . . .	u kostela ve Spálové, u ní bývalo německé káraní.	3.85 m
kaštan . .	na zámeckém nádvoří	3.70 m
javor . . .	na přehradě ve Spálové	3.53 m
kaštan . .	u sochy P. Marie (na Hrázi)	3.10 m.
lipa . . .	u Kalcherova kříže	2.60 m.
buk . . .	u P. Marie u Skály	4.25 m.
javor . . .	" " " "	3.15 m.

Luboměř:

lipa . . .	na hřbitově u měrnice	3.08 m.
kaštan . . .	u hospody č. 22.	2.90 m.
hruška . . .	za gruntem č. 40.	2.38 m.
lipa . . .	u zahumenej cesty za stodolou grunke č. 43.	2.78 m.

47.

Pravo kostela luboměřského.

Nostropološus.

Dei et apostolicæ sedis Grešík archiepiscopus Olomucensis
Lechus Salutem:

Auctoritate Nostra ordinariæ tenore præsentium
præstaltem facimus, ut in sacello Luboměřensi eucaliac
Spálov ad cultum divinum exstructo decenter ornato,
ab usibus profanis libero et ad sacrificandum
necessariis proviso, a quocumque sacerdote, sive
sacerdulari sive de superiorum licentia regulari
super altari portatile præter miras, si quae
funeratae fuerint et exequiales, festo S. Rapha-
ni Prot., feria II. Pascha et Pentecostes,
Dominica post festum S. Laurentii R.; nisi in eam
inciderit festum Assumptionis B. R. V.,
Dominica post festum Omníum Sanctorum et quavis IIII.
Dominica per annum una die feriata ejusvis
hebdomadis, et quoliescumque quis e rationabili
causa missam nuptialem petierit, cum consensu rectoris
ecclesiae competentis parochiae cui nullum inde nec
dictæ ecclesiae præjudicium emergat, s. Missæ
sacrificium diebris Dominicis, et festis cum concione
et canticis offerri possit ac valeat.

Quod, in dillum Nostrum in Decennium valerum, retenta
ejusdem copia in archivio parochiali, in sacello isto
viro munikum pro directione celebrantium affigi mandamus.
In quorum fidem, litteras hasce manu propria, subscripsimus
et sigillo Nostro majore muniri jussimus. Sedimus in residentia
Nostra Archiepiscopali Olomucensi die 26. Martii anni reparatae

1929.

Není pamětníka že by bylo někdy kolik snihu, a takové závěje jako letos.

Autobusová doprava ještě zastavena.

Vlciat, jak obyčejně byla schiře občanů v hospodě č. 10. u Ondřejů.

Na této schiře se jednalo o zrešené obecní zastaralé roboty.

Ti malí proplamíci rádali, aby obecní roboty byly přesízeny.

Ti větší proplamíci byli proto, aby obecní roboty se konala nadále.

Roboty se týkají většinou okládání dříví pro školu.

Ti chudobnější jsou na tom špatně.

Klesí stromy v lese prokáceti, pořezati, řípati, a do hranič uložili.

U školy opět dříví na krátko pořezati, prošípati, do kůlky zanestti, a uložiti.

Sedláčci prva z lesa jenom ke škole přivezli.

Umesení ohledně roboty zůstalo nadále dle přání těch větších, ačkoliv ještě těch malých v obci většina.

U sesterském lese háceli jsme jako dvaří buky které měřily na pařezu 120 m průměru.

V měsíci únoru hřeshuté myry, až 32 žimy.

Ve Spálově mají školní děti při neprůhledném počasí ve škole skravenou.

Zemská péče s mládeží, přispívá 1000 Kč.

Chudobci děti z Heltínova nemají v Leboři ve škole nic. Nikdo se o ně nestará.

Proč se nerastane dělu p. vlebný?

Kočlárovu č. 1. zdechla v noci kráva. Rano se spolkově vysokala, aniž kdo věděl že zdechla. Dne 17. II. 1929, na schůzi občanů u Krále č. 22. si některé občané slíbovali, že se vysekávají zdechlé krávy.

Starosta obce Josef Kral č. 83. (předst Kočlárce, co lidovci) se na to ozval, a řekl: "Já nesem velký páń. Ale odyž sem to já jed, tož to mohli být druzí jest.."

Nikdo na slova pana představeného nic neřekl.

Ted se jíž ví. Když je zdechliny p. starosta obce, mohou jistli zdechliny i ostatní občané v obci.

Rimsko katolický se nemohou uspokojit s tím,
když uctivá někdo Boha v jiném smyslu.

14. IV. 1929. Ve Spálově kostele, měl pan farář na kázání, tato
slova: Po válce světové se otevřely brány pekelné
proti církvi katolické. Povstaly proti ní 3. armády:
volno myšlenkáři, církev československá,
a českých bratří, čili heterodoxní.

Tyto armády súčtovaly
s Rómem, a Vídni. Stýsely, že musí víru katolickou zcelati.
Ale nepodařilo se jim to. Naopak, církev katolická
jde dnes mohutnější, než byla dříve.

30. IV. Postavili hasiči první máj u nového skladistě, sopry.

15. V. 1929. Do Spálova přijel světice biskup Dr. Josef Šincel.
Udělil sv. běhounání. Běhounanci byli ve
Spálově tři z Jindřichova, a z Partovic.

4. VII. 20. Večer po deváté hodině přehnala se od západu bouře
s velkým větrhem, který zuřil $\frac{1}{2}$ hodiny.
Stodamové stodoly, která měla délku 25 m.
stodil vše celou střechu na zem.
Větr nadíral škody na poli i v lese.
Voderském lese, kral psofmýrovům, vyvrátil
a polamal kus mladého lesa.

29. 7. 29. Večer o 10. hod. shromážděna na Nečínu v dolním mlýně
pila s vodním polohem.
Rajitkem jest Žauer. (Selma nabijená.)
30. 7. 29. Zemřel v klidu v hospodě č. 22. za stolem bývalého
učitele Kubice syn, Edmund Kubica.
Byl chudák svobodný. Pracoval věštinou co nádoník
u geometriků.
11. 8. 29. Vavřinecké hody. Otevření nového hasičského
skladiste.
- Oproštěnec byl výlet na zahrádku Joz. Kášparu č. 13.
- Starostou hasicí sboru Fr. Láv č. 15.
řídicí učitel: Lad. Zboril.
starostou obce: Josef Káál č. 83.
náčelník hasicí sboru, Josef Káál č. 22.
Kurikanti leboměřsko správovští.
Na výlehlíšti řeškoval horodský Karel Čadář - 10.
- --
- Na výlehlíšti byla prodívaná, na ožralého
samoritána, jak se vylet v silniční škarpe.

13.8.1929.

Po půlnoci něžla od západu bouřka.

Blesk uhořil do tmivořízova větráka č. p. 97.
Jedno křídlo blesk urazil. Větrák uvnitř
proškodil, ale nerapálil.

8.9.29.

Svátek Nar. P. Marie. Velké procesí slo
s hecbohou ke "Škále" s 2. knězi.

Jest tam pěkné, nově upravené prostranství,
příkop začítán, dobrý most přes Odru,
a nová restaurace majitele Raše.

Lidé všude jako mák. Pokrokováři se
divají na seboh je Spálovská, pověřené,
a pověřené se divají na pokrokováře.

Nad hlavami až po hlenbu, mají
všichni stejně vysoko, a daleko.

Když se podíváme na pomníky padlých
v Jinoticechově, a ve Štětí, ne bez mlevení
poznáme, že jsou tam občané národnostně
uvědomělejší než u nás v Liboměři.

Dovídám se o pomníky.

Nic nemí na tom zvláštního, když svola' p. starosta obce ve všechnu den výborovou schému, a přijdou dvě, nebo tři výbornici do schému bosky.

J práv starosta si zajde večer do hospody bosky, a nemá ani někdy možnost do veřejnosti vprozídatku.

1929.

Letos jest velká úroda bramborů. 100kg. za 12 Kč.

Letos prvnímu použili v naší obci hospodářů Fr. Král č. 41, a Josef Král č. 43. stroj ke vyroba- vání bramborů.

Společně si stroj kupili, za 2000 Kč.

Benzínové motory mají t.č. tyto cestodlosti:
č. p. 40, 41, 43, 38, 22, 47, 84, 87, 96;
// 20, 10, 11, spoletní. //

Velkou mlátičku mají: 43, 41, 40.

Do knoflíkové fabriky chodí t.č. z naší obce pouze 4 osoby: Josef Fárcák č. 26. svobodný.
Alfréd Kubicek č. 60. svobodná.

Žofie Ondřejová č. 79.	" " "	Němců lečky
" " Biskepsová č. 73.	" .. "	nepřijímají.

1929

Do kamenných lomů k řece Odře, Němeč
na vříseň Lechov běžece.

Počet tam za výdejníkem z naší obce chodí:

Frant. Fára	č.p. 26.	ženatý
Leopold Ondřej	.. 24.	" "
Biskup Karel	.. 49.	" "
Frant. Fára	.. 21.	svobodný
Karel Lév	.. 16.	" "
Josef Polívka	.. 68.	ženatý
Frant. Klezla	.. 99.	" "
Emil Klezla	.. 91.	" "
Rudolf Vencel	.. 27.	svobodný
Jos. Lech	.. 38.	
Albert Demel	.. 63.	ženatý
Fpr. Ambrož	.. 7.	svobodný
Alois Honajzr	.. 53.	" "
Jos. Kašpar	.. 73.	ženatý
Karlín Koska, a syn,	.. 90.	ženatý
Vilhelm Tandler, a syn	.. 80	ženatý
Josef Kíál	.. 30.	
Adolf Kíál	.. 62.	

Na železnici chodí:

Frit. Fára č. 61; Klezla Josef č. 107.

Fpr. Ondřej č. 58.

Do Oskavy chodí, Rýšavík č. 72.,

V obecní škole v Lázních pracuje Tomáš Biskup č. 88.

1929. Křesťanskou školu navštěvují z naší obce pouze 4 chlapci.
Jedou až do Vítkova.

Jmoucí: Biskupice č. p. 92.
Biskupice .. " 74.
Biskupice .. " 59.
Pářděj .. " 21.

Děmka Alberta syn č. p. 63. studuje v Hrenicích.

V noci ze 16 na 17 října, asi s $\frac{1}{2}$ 3 hod. jela nad naší vesnicí vzducholoď „Cepelin“, od západu k východu.
Vzducholoď dělala ve vzdachu velký rámeček.

Sb. svátek. 28. října (novinky) mělo sv. ráno i v Luboměři.
Lidé svátek nevěděli. Mnozí zakuklenci praví, že republikov mení založenec od Boha.

V říjnu byly volby do poslanecké sněmovny a senátu.

Lidovci :	146 hlasů	
Republikáni :	94 .. "	
Soc. demokraté :	71 .. "	
Zemědělci :	16 .. "	-- --
Církev sociální :	3. .. "	
Národní demokraté :	3. .. "	
Něm. soc. dem.	3. .. "	
Německosudetská :	1. .. "	

Zde zrcadlo, rozptýšenosť nágoru lidu v obci.

Ze 108. veselosti v naší obci jest majitele veselosti:

25 nekuriáku.

34. kuriaci fajvek, a čibokiu.

36. kuriaku cigár, a cigaret.

Při občanských schůzích bývá v hospodě kouře
že by se člověk radobil.

Kouř dnesí i starostku obce. Několikrát
provedl svého hlasu, a zvolal: Vždyť kolik
nekurík. Člověk by se tady radobil!

Přijdou-li ze sousedních obcí Němci k nám
do hospody, obnaží hlavy, a prodají svým
známým přátelecky rukou.

Náš občané, u nás v hospodě hlavy neobna-
žejí. Kuriaci plivají, a chrkají si pod
nohy, na to vyklepou propel z fajky,
potom to nohama pod stolem rozšlapou,
a mají pod sebou hájzel hotový.

To jest u nás v hospodě již starý, dědičný
modus.

Jaká bývalo dříve u rodu nevyslovnostech
přízdrojová jména:

Tárota	č. 80.	Štíyz, Tomclu,
Biskup	č. 96.	Kubeliu,
Kášpar	č. 13.	Kunek
Sústek	č. 2.	Bamíku
Lév	č. 15.	Fabián
Kubica	č. 4.	Adamu,
Sústek	č. 19.	Bartóňák
Tárota	č. 31.	Banžálku
Ondřej	č. 11.	Hadarisa
Štěpán	č. 66.	Komr
Král	č. 100.	Ovčíků
Ambrož	č. 89.	Prolis
Sústek	č. 28.	Tajsháv.
Král	č. 43.	Hanzel
Král	č. 41.	Kyrysák
Valenta	č. 9.	Lymbálii
Tárota	č. 26.	U-šlinku kostelníku.
Klerlu	č. 90.	Postolón.
Rík	č. 98.	Kraueri
Král	č. 20.	Katusi
Skřichot	č. 8.	Draquén
Rík (Kubica)	č. 92.	Pastýři.
Štoklas	č. 55.	Franti
Síma	č. 42.	Chaupeční
Rík	č. 84.	Kotfryd
Tárota	č. 17.	Rezinin.

12. XII. 29. Večer se stíhla bouřka. Krmělo, a velký vítr.
Jan Štěpánko Valenčík, byl rozdělen na 2. části.
Sedmicek oboržela č. p. 111, a připadla
Zofii Valentové.

12. 1. 1930. Na schůzi občanů v hospodě č. 10. u Ondřejů
veřejně prohlásil starosta obce Josef Kral, 83,
že obecní práce se z roboty více konali nebudou.
Obecní roboty se nejsou, a všechná politická
práce se bude konati za peníze.

Ti chudobnejší byli komu rádi
že to nespravedlivé zlo, které sužovalo občany
vol nepraměli, vezme jíž jednou v obci konec.

1930. Konciny: Taneční zábava se odbyvala
v neděli, a v úterý, jak jíž
vol dívna u nás zvykem jest.
V úterý bývá větší navštěva než v neděli.

Dne 7. III. slaví p. president republiky
Tomáš Garrigue Masaryk, 80. léta,
narodeniny. Všichni prokročoví lidé
národnostně uvědoměli, staréckemu p. presidentu
v dechce blahopřejí.

16. III. 1930. vyzval p. farář Ol. Kyselák
v kostele své veříci, aby se ročlal sv. Josefa
všichni modlili, proti pronásledování kalo-
lických biskupů, a knězů v Sovjetském Rusku.
Nářeje písmo sv. otec, partijským listem.

30. III. 1930. pořádala adejší soc. dem. dělnická
organizace veřejnou schůzi v sále hostince
u Králi 22. Hlavní slovo měl profesor
Líška z Hranic.

Zdejšil, že Líška naučňovali židé, nýbrž
Rimonić.

Lidé přijetě neodávno věřili, že svět plove jako
deská na vodě. Hvězdy a měsíc jsou
nalepeny na nebi.

Te Správce máme pořád 2. kněze.

Důše z očistce vysvobození, kdo jím zaplatí.

Kde ten horzený očistec li houzelnicí mají,
sami neví. Balamuli se stím jenom
lidé, od nekonečna, do nekonečna.

Dne 13. IV. 1930. pořádala křesťanská lidová
společnost ve Spálově, věřejnou schůzi v sále
u Somrů, č. 61. na které promluvil tajemník
kř. lid. strany z Nového Jičína, Vaculík.

Hlavní jeho řeč byla o poměrech v komunistickém
Rusku.

V Rusku jsou lidé uplní žebráci. Nemají nic,
jenom práci.

Lid podlehl komunismu proto, pronášedz ještě
tam 50% negramotného lidu.

Neumí psát, ani číst, nedovedou se uvědomit.
Za dřehé, vesnice daleko od sebe, bez spojení.

Proto tam ten nás slovenský lid pod židov-
stvádem, tak lehko upadl.

U nás začíná být v lovcích nedostatek
práce, pronášedz nemáme na tovary výbavu =
listy. Rusko by od nás tovary vzalo, ihned,
ale nic by nám zrovna nedalo.

Vím dobit, že komunisté jenom berou, ale
nic nikomu nedají.

Něco podobného, co se stalo s lidmi v Rusku,
to se u nás státi nemůže, pronášedz jsem
u nás lidé školeni, uvědomělí.

Velký požádání!

1930.

Pohrabáč Vavřín Sima, Luboměr ř. qh. sázel
letos vedle silnice štěpování lůšně, koupené
z panské spálovské školy „kontámy“.

4.v. 1930.

Byla schůze zemědělců zdejší obce, v hospodě
u Králičí č. 22.

Na této schůzi promluvil ředitel hospodářské
školy z Hranic, a řídící školy v Jinonice
učitel Jordán.

Zároveň byl založen v obci spolek stany republi-
kánské.

Tím bylo založeno v obci, kde se neváří.

V květnu 1930. založil nás učitel Zbořil,
zahrádku, na místě starého hasičského
skladistě u rybníka.

Hlinu kam navezly školní děti.

V této nové zahrádce nasazena byla závěrem
lípa, k proče 80. výročí narozenin p. prezidenta
Tomáše G. Masaryka.

Který by si této památky nás občané
v budoucnu všimli, a vzářili.

27.V.1930. zemřel sestostí věkem nás říštonos, ponocný,
a pastýř poelního procesí, které chodívalo pěšky
ke ř. Lávici, na horu Hostýn.
Jest do Táborův Král, č. p. 62. který byval až
do své smrti ve své dřevině chaloupce.

28. V. 30. Šlo procesí okolo hřbitova s knězem jak obyčejně
prosili za úrode v polní.
Letos bylo účastnictvo mnoho lidu. Členové
politických stran, dali na jeho, že v Bohu
a v ceremonii církevní věry, křeba že jsou
jiného politického smyslení.

Kv Dráhách se spravuje obecní cesta k Heltínowi.
Práce se konají z půrček v spuštění těch
zemědělců, kteří cestu nejvíce používají.

Každou sobotu večer, se kou maso v hospodě č. 10.
řezník Franz Somer ze Špálova.

Ohlašeno bylo, že každou
středu, a sobotu, bude sekal též maso v hospodě
č. 22, řezník z Jindřichova, Lacinia.
Řeznice půverou maso až do obce.
Masu dost, jen kupovat, a jisti.

1. 6. 30. Byly některí občané z naší obce na počtu na m. Hostýně u P. karie. Poulnici nechodi již pěšky; jedou autobusem. Ti chudobníjší věřící, kteří zbytkových peněz nemají pravú: Na počet se mají jít pěšky, putovali. Na počet se nechali vezít to není žádna počet. — Lidé ale zbožně rády neposlechnou a nechají se rozhodit.

Vozem, oprostěna byla mnoha místa v polích, kříže, hroby, studánky, u kterých se při procesi pro statečí zastavovalo, a odpocívalo.

Učitel Jordon a Jindřichova napomenul pokrokové spálovské občany, aby si propisili spráhlářku s obvodovou městankou ve Spálově, sic je předstihne Jindřichov.

Klerikální personál nemá o školu zájem. Tj. jsou rádi, a spokojení, když mají ve Spálově faru, a 2. římské kněze.

Po nepraměnných dob, mohl si každý občan bráti hlinou na Drahách, a vepůdky tam dělati z dama. Letos se obecní výbor usnesl, že za každouku fáru hlinu nebo píska, zaplatí se obci 1. Kč.

Za 100 kg. říči, se platí v obci 100 Kč.

Kdo chce jít do parlorských Bojchlovců na boroviny, musí mít od obce Parlovic povolení.

Obchodník Šustek, Spálov, vozi každou neděli lid někam na počest jako: na Žebchrad, na horu Hostýn, ke Staré Vodě, a jinde.

Němce vozi ke řece Helf, pod zámkem na počest, ale Sudetáci se tam sjezdějí ohledně věcí politických, kteří mohou mít pro nás neblahé následky.

Velikonoc jest ve Spálově p. farář Kyselák bez kaplana.

5. VI. 1930. Pět velký průvod uvědomělých vlastenců ve Spálově s hudební, od Šustkova hostince na Boholské evangelič. (na Havranovém díle) ke pálení hromice, k počtu ruského Jana Husa.

Byl krámy večer. Bylo vyděšení i ohně, na Klokočovskou, a Radhostskou. Byl to důkaz lásky i jinde roholy, k českému mučedníkovi ruskému Janu Husovi.

Při novostavbě stodoly Aloise Horáka č. 4. udeřil jím ve stěnu místo pro obraz, pro posledním majitelem usedlosti, gruntu č. 4. Františku Kubice hřejiště obraz, ve své jizbě viseti měl.

27. VII. 1930. V Lindavě byl první výlet novozaloženého haničského sboru.

Této slavnosti se zúčastnil i haničský sbor ze Špálova s velitelem sboru Františkem Plevanem, a sbor a náří obce s 16 muži s velitelem Aloisem Kočlárem, č. 96.

V Lindavě je přivítal velitel sboru Fr. Losert, a učitel Solovský.

Velitel Fr. Plevan modal hlašení sboru česky,
Alois Kočlár " " " " německy.

Mězi hibětovem, a č. 74. staví si na místě, vysušené trávníku, Jan Karliník obytný důmek.
Karliník ještě ze Slovenska, haesíroval s hošem na hlavě, s různými proplítky.

1930.

10. VIII. 30. Malé Vavřinecké hodiny připadly celos právě na svátek sv. Vavřince.

Tyto hodiny byly obzvláště slavné tím, že shrzevá hádky a ročky, kterých byly vinni většinou ženatci, musela hancová rábdavě po $\frac{1}{2}$ noci ukončit.

15.8.30. Svátek P. Marie. Ve Spálové přejelo auto
na cestě u č. 64. (stará pošta) starší
ženskou, která zůstala na místě ležetko mrtvá.

U starých hospodářů ještě viděli starý zbožný
zvyk: Když vyráží ze dvora s provozem
jde nejjprve před dobytek, levou rukou
pozavěhne pěkným klem na klavé, a pravou
rukou udělá blescem před dobytkem na zemi
křížek. — Potom leprává vje!

Za humny čísel usedlostí 9, 10, 11, vystavovají
silnice. Dopravidla silnice těsně vedle
stodoly usedlosti č. 9.

1930. V srpnu byla opět výminkářka Marie Klezlova
č. 22. na procházce v Leudech ve Francii.
Hledá pomoc v chorobě, pro udržení.

Toto čase chodí každý den z Luboměře do
Spálová na msi svatoe tyto osoby:

vdova Onhajzrová č. 53; vdova Klezlova 82,
vdova Klezlova 22, vdova Kralová 33.,
a říčka č. 110, Šimka č. 94;

1930.

Zámečník Josef Kočlář č. 1. věc na svém poli
co první v obci traktorem, který si sám učelal.
Používá kultivátor jemnorostlenský pluh.

Dledejší pravoty traktoru, pravé, že
Kočlář slouží svět.

V měsíci září, jela německá vzducholoď, večer
v 9. hod. směrem od Špálova k Polštáku
Dělala ve vzdachu velký rámus.

Pod dřevinou na poli jsme nucení vybírat brambory
sice by nám je myši v zemi se žravaly.

20. IX. 30.

Pohřeb hospodáře Josefa Honajzra č. p. 53.
Na hřbitově u hrobu měl p. Ol. Kyselák, farář,
kázání, mezi jinými slovy řekl: Honajzer byl
katolík dobrý, a měl Pána Boha rád.

Pán Bech měl ho ještě radši, proto si ho k sobě
provolal.

Zámečník Josef Kočlář prodal svou usedlost č. p. 1.
Josefovi Lachovi, z č. 38.

Kočlář na tom byl od r. 1912, a koupil
to od pána na Špálově, Körice Dr. Chlumeckého
z Bourii.

1930.

Po předním školním roce nově vstupuje
z naší obce žáci městské školy ve
Věkově. Lidé začínají pocítovat, že
vzdělání školní jest pro mládež nutnější,
než správské jarnosti náboženství.

Za zvonění platí obec ročně zvoníkovi 30 Kč.
a k tomu pastvu mezi kalužemi na Drahách.
Křehošlapac má od obce volné habání stání
v obecném lese na Suché, pod očedinov.

Noviny psí, že v obcích se budou stavěti
obecné knínice, aby různé překupníci nemohli
tak řidili venkovský lid.

Kurký legionář Antonín Tárdy, prodal svůj domek
č. 61. Josefu Tárdovi z č. 26.
Ant. Tárdy se vydával do Studénky.

Ant. Tárdov byl v Luboměři pronásledován
od náboženských fanatiků, za to, že vystoupil
z římské k bezvýznamnosti.
Nekrčeli ani jeho výkladní
skříň na obci.

Odlacínělo hovězí maso 1 kg. ze 14 Kč., na 12 Kč.
Maso odlacínělo, a řeznici jej ještě nemohou odbyti.

3. XI. 30. Ve Sprálové jest jarmáční muzika u Růžků, 66.

9. 11. 30. Císařské hody v Leboměři. V pondělí pořádají muziku hasiči.

Vodňanském lese hraběte Potockého se prodává palivové dříví: 1. m. měkkého, I. třída 60 Kč.

II.	"	55.	"
III	"	45	"
IV.	"	30.	"

Důrná vojenská vyznamenání z války světové, vidíme dnes jako okrasu na kavářských chomoutech.

3. XII. 0.30. & 2. hodinách v noci vyhořela panská stodola která stála od r. 1855.

Požár vypukl z neznámé příčiny v dolní části stodoly patřící Františku Ondřejovi, č.p. 105.

Kdosi si ho zapálil asi scím.

Stodola měla 2. krunnu, zadivo kamenné zakončení čhyž řichlovou cihlovou římsou.

Nad vrata cihlová klenba.

Střechu žindelovou, a na žindele červené lásky.

Varba střechy dvojitá, velmi důkladná.

Délka stodoly 52 kroky, šířka 15. kroků.

Škoda této velkolepé stavby.

Svátek Počeli P. Marie. Ačkoliv jest tento svátek
papežem zrušený, nás p. farář slaví tento
den slavnostněji než ho slavil před zrušením.

Dělnici kamenolomů, musí jít do práce.
Řeceno jím bylo, kdo do práce nepřijde, může
navždy zůstat doma.

Práce není, dělníky ze závodů propouštěj,
a ve svátek je do práce volají.

Koho mají li věničké chudaci poslouchat
p. farář, a nebo pána závodu?

Rají poslouchatí sami sebe, svéj rozum.
Vzali ohlesky, a mládili hlava, nehlava.

Proní prací shoj, měl v naší obci, Antonín Pácha č. 61.
Na Heltinově má proní rádio, Josef Karsálek.

Elektrické osvětlení z vlastní výroby má ve
stolařské dílně Felix Kamence, nad Kočandovou.

21. XII. 1930. Léč p. farář Ol. Kyselák v kostele pastýřský list
v němž byli věřící vyzvání, aby podporovali
nezeměstnanci.

Aby nedošlo u nás ke krveprolevání, jako za
revoluce francouzské v r. 1793.

Ačkoliv to byla tak strašná revoluce, mají tam
dnes opět boháče, a chudáky jako dříve.

U nás světvali dříve vánocní svátky
od 24. prosince do 7. ledna.

Kolovrátky vynesli lidé na půdu, a mesly je
náš po sv. Štěchách Kacík.

To byla stará výmoženosť lidu na vesnicích.

1031.

Kolednice po novoroční kolodič v dešti ještě
chodí.

Dle oznámení z kazatelnny bylo v naší farnosti v r. 1930
4540 svatých přijímaní.

V Luebonici bylo: 3 svatby; 9 narozených,
a 6 prohřbiev.

Dva mužci z Velkých Valkovic, začínají
v lese říp. Biskupa č. 40; na Suché obyvateli
břidlicový košmen. Postavili si tam i kůlku,
a velkou váhu ke vřazeniu břidlice.

4. I. 1931.

Náš herci pořádali „Ples“. Návštěva byla slabá.
Lidovci na ples nešli proto, že jest jména Ježíš.

Čtvrtka měsíce stojí v obci 3. Kč
Kobliha na plese 80 halérů.

30. I. 1931. Ženil se Fr. Šík č. p. 84. s nevěstou ze Štětí.
Svědčoval jé kněz cír. františkán, který pro 3. dny
sloužil mše sv. v Liboměři.

18. I. 1931. Řeč p. farář Kyselák ve Spálově na kázání
kalo slova: Moudré lidé ať nevcházejí do stavu
manželského k věli penězům, a bohatství,
nýbrž a lásky k sobě.
Křesťanské dívky, ať si neberouce beroucíce,
a alkoholiky.

Batův závod na obuví zardousil všechny
šváce i na dědinách. Sérvi na vesnicích
hráče, když provozová Batův obuví nové,
ať si spravuje i škrbale staré.

Od 1. února stává Batův správkomu obuví,
ve Spálově na č. p. 55.

Pvátek Hromec, 2. II. se světí, a hromický kříž.
Jest to ještě doba termínu, kdy ~~mohou~~ ^{mohou} čeleďi-
nové, bez skutečné volavandrovat, kterým
se nov místo nelibí.

11. II. 1931. Odvážlo ve Spálově auto Dr. Leopolda
Vojíčekého, do krematoria oshavského.

Spálovem ho doprovázelo mnoho lidu.
Vojíček byl berouznaný. Nebyl přelomen kníz,
ani se nerušilo. Bylo to přehně, lacné,
a dobré, bez geulaše.

14. II. 1931. Byl v nové restauraci „u Skály P. Karie“, parní ples. Bylo to jenom pro ty lepsi. Majitelem restaurace jest p. Rosa, (německé náro.)

Konečiny: V neděli bez muziky. V pondělí jest muzikad svatební Štěpánky Farlové č. 54, s Haubellem. V úterý pořádají v Luboměři muzikou hasiči.

25. III. Svátek Zvěstování P. Marie se v naší farnosti oházal svět.

1. IV. 31. Kámen bylo viděti i plné zalmenu měsíce, večer.

V neděli. Smutnou děli letos smrťky z dědiny nevynášely, proto, poněvadž vloni na ně holosik v dolním volal: Pohani jdou!

12. IV. 931. Bylo slyšet v zemi směr, k výhaské sopce Roudné, hučení, zdálo se, že naskále oblet země.

Toto hučení v zemi se opakovalo o 2. hodinách v noci, a o 5 hod. k ránu.

Na sopce nebylo letos žádních smrků.

Žíral byly plné cesty, které lesly od Roudného prýč.

26. IV. 31. Začaly na Drahotách v kalvízích večer tak kříži,
že jist je slyšet, až v dolním konci dědiny.

1. V.
Sválek práce u nás ve farnosti lidé nervěti.
Pracuju, až by na hubel spadli. Sem tam naříkají, že se mnoho na věci nadříce.

Odyž nervěti sválek u vlastního p. faráře,
nervěti ho ani chudáci věřici.

10. V.
Odebýval si hasičský sbor sove Floriánskou pobožnost
jím, že byl říčáren mše svaté, stojící na schodišti
hostelu.

13. V.
Křížové dny. Procesí okolo hřbitova. Pan starosta
obce, a radní, oděni byli červenými pláštěmi, a pozla-
ceným okrajem, nosoucí svíci, kříž, a sošku
Krista Pána.

Svátky svatoodůstředné velmi překrásné. V pondělí
pořádali mužíkům mužíkantky. Návštěva žadná
nepříslušná, proto se mužíkantky ze sálu sevrkly.

Rajitele stolářské velkodílny ve Špálově na Kočandě,
přišli do finančního řídí. Tanda, a Kamenec.

1931.

Starý mlýn, a pilna na Odře (Spálovská Lhotka)
z neznámé příčiny vyhořela.

Byla to jíž všechno správné, staré, dorování.
Berlak to majitel sám zapálil.

28. VI. 31.

Vечer o 10. hod. padal velký meteor k západu.
Všechno se od něho osvětlilo.

Leto si Lindavští zakázali volné chodění do
jejich lesů na borůvky.

Kdo chce borůvky
v lesích na Lindavské hřebeni, musí mít
provolení, které stojí na 1. den 5. Kč.

Pronájme řeči řeky si letos v naší obci pořídili:
sedláči Josef Kral č. 43, a Fr. Lva, č. 15.

Stavební místa prodává naše obec 1 m². za 5 Kč.
Spálov prodává 1. m² za 2. Kč.

Za spálovské Suché, vede z kamennolomu lanovka,
taž k obci za řeku Odru. Majitelem je
Lemymus.

28. VIII. 31. Byl jsem u Mohylu mezi Emavou a Želotinom,
u moravské brány. Některí lidé jmenují
toto město Želernou bránu.

Mohyla byla jež několikrát prokopána.

Počít se její výška snížuje očním
a vláčením.

Jest to tam starý památný bod obranný
proti vpádu ruských neprovolaných horod
na Moravu.

Tázal jsem se jednoho němce (pohrabiče)
z Želotina, co lidé s té mohylou výprávějí?
Odpověď, že tam mohl být pohřbený,
král Heenie.

Toho času žádají u nás sedláci od prachty
nejemného, z jedné měrice role, t.j. 20 árců,
70-80 ke ročního platu, a 1. den mužské roboty,
nebo 2 dny roboty ženské, na zavolení.

Role pronajímají na „Padičích“ kito sedláci:
Opavačová č. 36; Šustek č. 2; Kicál č. 43.

Že sedláci si pořizují stroje, kím zkáčí chudobní lidé
v sedlákův práci, čili výjdelek.

Svátek sv. Václava se v naší farnosti svělí.

4. 10. 31.

Kostní organizace sociální demokracie
pravidala v hospodě u Ondřejů ē. 10. veřejnou
schůzi, na níž měl promluvit referent z Ochrany.
Referent do hospody přišel, a p. starosta obce
Josef Kral ē. 83, (lidovce) schůzi zakázal.

Referent, a členové soc. dem. organizace
se sebrali, a schůzovali u Kubic, ē. 3.

První motorové kolo si zjednal Karel Léch, ē. 38.

Národní škola má 109 žáků, z nichž jest 25
z Hellinova.

Letos se staví v naší obci, i ve Špálové na některých
místech bleskovody.

V Lindavě otevřel Rudolf Römer kamenný lom
s drtičem. Tím připravil naše chudobky
o práci, a výjdelek ve skále v Ležním.

28. X. 31. Den svobody. U nás ^{nas} nikdo nic neoslavuje ani nověkí.
V kostele jest mše sv. jako robyčejný všední den.
Knoží páni plat od stáku měsíčné berou, ale nic
ve prospěch státní svobody neudělají.

Takové osoby možno řaditi pouze, za vyhořistovatele
našeho stáku.

Kuřicím školy jest u nás t. ē. Zbořil, a říční
učitelkou jest slečna Kunovská.

Křesťansko-lidová strana s pánum duchovním,
den 28 října, půmo nenaší vidí.

Ti by nejraději vitali, a libali německého
Habsburka.

Zde vidí, jaký vliv má v naší řádnosti kněz
na lid, a na celý vstátek lidu, k naší české
svobodě.

Stěli, a máme ještě něrady v našem národe.

V klokočově, na stěně kostela z venku, viděli
jest letopočet: 1565.

5. XI. 1931. Zvolen byl opět starostou obce Josef Král č. 83.
Rozhním pro Hellínov byl zvolen Fr. Röhricht č. 3.

Nemáme prozatím lékaře ve Špálově.

Obvodní službu má lékař polštalský, říč.

Neugebauer. Léky umí.

Lidé chodí k lékářům do Úder.

Jest tam Juchelka, Balmer, a Januška.

Léky nemají z nich ráčomý.

V dřevěných jirbach, bývají t.č. v naší obci
na těchto domovních číslech: 24, 27, 89, 85, 64,
62, 7, 67, 106.

Praždné dřevěné sedničky mají tyto usadlosti:
24, 31, 28, 55.

Na horním konci, a ve středu osady, viděli
ještě hojnou doskových střech, na nichž roste
zelený mech.

Letos jsem nedostal v zimě ani ke mixernou
práci v lese Úderském jako draví.

Není pry pro dřívě proplávka.

Počíz poliční nemají práce. Zdejší mezi
chuolínovou bídou.

Práce bylo dost i na venice, ale bez výdělku.

Některé dělnici chodí od dědiny k dědině řešenou.

V listopadu počítali nezaměstnané ve Frývaldově pravodlívce. Členictvo do lidu stíhalo.

Exekutivě přijíždějí do obcí, a vymáhají na lidech nezaplacené daně.

Zerbovují lidem v domácnostech různé věci.

Zemědělci umisťují řeříškem dobytek na prodej. Řeříšci se jenom smějí, a s milostí berou dobytek jenom z polovice zadarma.

Lidé na tento nepořádek bělejí. Kdo všechně něco řekne, jest poražován za bolševika.

Starší lidé vzpomínají bývalé lepší časy, v době vlády císaře Františka.

Řeříšek karel ve Špálové, prodával jeden den v prosinci hovězí maso, 1. kg. za 4. Kč.

Jinak stojí u řeříška Somra, 1 kg. 8. Kč.,
a to spalnější 6. Kč.

Když některý dělník onemocní, likav mu předepsává na nemocenskou léky. Léky na nemocenskou jsou moc slabé. Nechce-li dělník zahnouti, musí si samu na lepší léky připlatiti.

V lednu 1932. se půhlošilo ve Spálově 50 osob o podporu nezámeštnosti.

Doposud dostávají podporu 20 osob.

Kapitalisté žadají po vládě odpis daní, sice propustí všecky dělníky z práce.

Doposud vyplává hrdinovství starých občanů, že luboměřský fojt choval v očírně na Hellínově, č. 1. 130 ovcí.

1932.

Koncerty: Merikau v neděli, a v úterý.

Knofl můřských na Spálovsku, churaví na řádičečné výedy.

Pán arcibiskup nařídil sbírku peněz na studující bohoslovec. Dne 13. III. konala se sbírka v kostele spálovském, vybralo se 400 Kč; v kostele luboměřském 150 Kč.

V pondělí Šmichuřské, máme letos merikau.

18. IV. 32.

Prohlížel jsem v Hranicích na úradě starou
quintovní knihu, Pars II. psanou na vrchnostens-
kém úřadě ve Spálové.

První můj návštěvou byl letos na neděli. V Luboměři
jak to obyčejně v důsledku zaostalej obci, rok od
roku bývá, žádná oslava se nekoná, ani ji
konat u na tento den neumí.

4. IV. 32

Uc Spálově byl v kostele na pojehnání
sbírky na sv. otce. Ubytval se tak zvaný
Peterský krejcar.

Kdo jest dnes potřebnější krejcar
sv. otce v Rémě, a nebo hlasná rodina
nezaměstnaného dělníka ve městě?

11. V. 1932.

Byl u mne v Luboměři p. hrabě Defur Valderode
z Polštáku, se svým správcem. Zajíčkem.

Prodal jsem mu do jeho musea bylo věci:

Velký hliněný starý renolick. Měl 3 nožky, a 2 ucha.
1. Staré ovčícké běčisko s vylezávací olověnou
ohravou K.H., a letopočtem 1848.

Bylo to po ovčíku Kasparee Havelce, Spálov.

2. Běčisko pro Tomáši Ambroži, Luboměře. 48.

Hlavu byl ovčíkem v zámku ve Spálově.

Na běčisku byla olověná ohraza; plášť, ovčíka,
křížek, hvězdy, a jméno Tomáš Ambros.

Běčisko provázal Klemens Ambrož e. 89. za
hradu ve stodole, a když si ohraze proškolil.

III. Bicírko z quantu č. 2. červenou hůzkou obalené.
Bicírko bicírka má 2 metry dlouhý, ze špagátového
došpice plataný, kousátky hada.

Všechna lato bicírka byla 50 až 60 cm dlouhá,
po vzoru ruské knižky, a karabáčů dělaná.

Úřední armáda ochuzuje svým velkým
průjmy, všechny tělesně pracující lidé
v dnešní době v republice.

Úřednické rozprávavosti brzdila holka, druhý
císařská rodina.

Po odškanění této rodiny, mají úředníci volné
pole.

1932. Stavební ruch v obci: Ludvík Onářej staví
obytné stavení na novém místě zahrady.
Rud. řík č. 98. nadstavuje poschodí.
Josef Kubicov č. 102. přistavuje do boku jizby.
František řík č. 106. staví nový poschodák.
Valentín Šimáček č. 87 staví chlév a cihel, na
místě kamenného starého chléva.

Boží muka, meri Špálovem, a Lubomírem.
Od nepamětné doby stála na silnici u šarpu
zedna kaplička, oltář, sínolem pokrytá,
se soškou P. Marie zevštělem, Boží muka.
O této kapličce Božímeče hovořily meri lidem
různé noční strašidelné pověsti.

Některé lidé se báli, večerami
pro silnici vcelle Božímechy jít.

U Božímechy se konávala v Křížové dny každý
rok krátká pobožnost, zevzvánění polného úrody.
Božímuka měla i 50zl. složené fundace.

Opravu Božímechy měla na starosti vesnice ř.
č. 55. v Lubomíři.

Poslední dobou byla Božímuka nakloněna jíž
ke silniční šarpu.

Dne 2. června r. 1932, k večeru, pochabáč
Jákel, ze Špálova, Božímuku vyvrátil.

Materiál (kamení) si odvezl Fr. Stoklas č. 55.

Božímuka stála od polička, který protéká
čfrantovým dolíčkem, asi 60 kroků, směrem
k Lubomíři z na pravé straně silnice.

Zděna byla z drobného, polního kamení.

Byla podobná, a málo větší než kaplička
sv. Jana fajfkušova, z r. 28. v Lubomíři,
a kaple sv. Jana v lese u Hellínova, z r. 1802.
Všechny tři kapličky jsou jednoho typu.

Dne 21. června 1932. v $\frac{1}{2}$ 6. hodině večerní, přehmala se
mráz od západu k jihu sloba bouřka.

Najednou v záplati bouřky se přehmala od sotškáku
větrná smrště, která zachvátila horní konec Lindavy
hore vyvrátilo stodolu. Dále se hmala přes pole ke krahám
a do dědiny. Na č. 74. uhllo hus střechy. Na č. 10.
prohůvilo stodolu. Taškové střechy polhalo na č. 20,
83, 21. U č. 21. vyvrátilo na zahradě velkou jabloní,
a zlámalo plot.

Cástečně odkrylo střechy na č. 110, 23;
Na č. 22. odkrylo celou kůlnu. Na hlavní budově
prosekalo břidlicovou střechu, a velká haluz, a
celá obroha, z koštanu vrázena byla skrz
střechu, na půdu sálw.

Na č. 98. odkrylo celou střechu. Tašky ležely až
v rybníku. Na kůlni tašky převrátilo. Stodolu též
zčátku odkrylo.

Na č. 12. prohůvilo hromosvodovou tyč bez kladiva.
Na č. 10. vyvrátilo v zahradě ovocné stromy.

Dále polhalo střechy č. d. 13, 99,
11, 92, 57, 60, 8, 7, Konec škody na střechách
našelalo na sedničce gruntu č. 9.

Na gruntu č. 6. vyvrátilo zelenou stodolu, a střechu
polhalo. Starou velkou lípu u stodoly roztrhlo.

Na pravých stěnách s grónesové cihelnou,
střechu strhlo, a kůlne vyvrátilo.

Dále se hnala smršt na les Kralovec, kde polámal
a vyrátila mnoho stromů.

Dále se pustila do horního konce Spálova,
kde nadělala mnoho škod na budovách.

Na čtvrté č. 90. odkrylo obě střechy, jak na
stavení hrubovém, tak na sedničce.

Pětiny, a třechly byly s předy smeteny na dvůr.

Panský les u Havranovém dolečku
polámal.

Valch u Odry též poškodilo. Dále se hnala
smršt od řeky Odry kopcem nahoru, k nebi
do vesmíru, a byl na zemi klid.

celkem hvala v délce smršt asi 2. minuty.

Tato pohroma byla hlásena ihned do Hranic
na okresní úřad.

V příštích dnech přejedl se davatci na
pohromu rizní komise od úřadu.

Což ale naplat. Nikdo se práce
nechopil. Necháeli-li poškozené si nechali
napršeli do postele, měsíci se chopili práce,
starali se o krytiny, a slovení překrytí.

Davatci se seslo mnoho, ale bez pomáhaců.

12.VII.32. Dostavařova ře lovárník Tomáš Baťa (Zlín)
spadl s letadlem, a zabil se.

Seveř mu pokázali proto,
že je ožbrojil.

V sobotu byla ve Spálově slavnost
100 leté výročí
povýšení Spálova na městys.

Dělnici, kteří zkratili zaměstnání dostavají
podporu nezaměstnanosti.

V naší obci dostavají 20 Kč. na jednu osobu
na 1. měsíc.

Kdo přenese dostavnou nákupní lístek, na který
si mohou vzít v obchodech, za 20 Kč. shravy.

Nás řídící školy mají byt, otop, a 2400 Kč. měsíčně.

Před Bohem jsme jdy všichni rovní.

1032.

Do kamených lomů jakubčovských, a do Heřmanek chodilo od nás z Lubomíře, a ze Špalova na výdelkem mnoho dělníků. Dnes nechodi nikdo.

Po dnikatele práce, jako kdyby se umluvili, neprodnikají nic. Kámen, štěrk, nejde na odbyte, proto nemají v kamenolomech práci.

Silnice jsou rozbité, a nes se nespravuje.

Stát pro nemá peněz.

Peníze které stál má, políbije na vydřování armády, policie, četnictva, a úředníctva. Které žadají přišel vyšší platy, ačkoliv se jím platí již 13 let měsíc.

Do peníze posílají od dráhy služebníky již od 45 let věku, aby tam upravovaly místka pro lidi mladé, kteří musí slávati stát podpros nezaměstnanosti.

Když započala v r. 1918-19. republika dýchání dívčí byla na starost, a udržíve sociálním demokratiem.

Až bylo všechno vhodné, započalo se jím vytýkat, že neumí ve státě hospodařit.

Převzal vládu, vládu úřední. Ta to zatáhla do úplné býdy, a katastrofy takové, že lesko želi.

8. IX. 32. Svátek Narodení P. Marie. U Skály byla velká pouť. Byl krásný den. Šlo se tam lidu z celého okolí ale samých chudáků.

Habovalo se tam česky, německy, s lidmi jiných poměrů jenich jména se dozvěděli.

Jedni dávali vínu tomu, druzí onomu.

Na to prvního nikoli a chudáků nepřišel. To věděli jenom kapitalisté, kteří na pouť ke Skále P. Marie nepřišli.

Nejvíce bylo slyšet hato slova: Tak to dlouho nemůže žíteli. Bez výdělku by mnozí zahadili. Sedláci se mezi sebou usmívali. Byli rádi že ani co jistí mají.

Sem tam, bylo slyšet slova: Na ty dělníky přišel mráz !!!

Inoho ženských chudobních dělníků klečelo před sochou P. Marie, prosíce o lepší životní poměry.

Zivá rocha, která regulovala poměry v republice, byla v Praze. Kteří se žádají chudák ani nedostal.

Chudáků měli volný přístup se svými prosbami, ke sochařům sedlovým, nebo porcelánovým, kteří vyslyšely všechny, všechny prosby chudáků, bez odpovědi.

Chudák si vprávě, sám zbožně zapíval: Ze bys koho opustila, to nebylo slycháno, když jest k sobě volano!

13. 1932.

Prodal jsem jedné paní z Oder, starou řeckou
karepatnou, dveře z kameněliny, a zadek starého rybářského
brániči, po pánu na Špálovce Žíbřidu. Pan Žíbřid byl hajec
hranice Moravy se svým lidem proti hradám uherským.

V poli tam u průsmyku padl, v r. 1607.

Brániči bylo na místě faru budovu ve Špálovci.

Odtamtud asi v 1866. při rozbourání staré fary dostalo
se onto brániči na cestu č. 99. kde ho kluci prokluzí
rozebrali, a části i sruškavici potratili.

Zadní pancíř jsem tam našel v místnosti, za majitele
Josefa Biskupa. Vrál jsem si ho domu. Věstil jsem
mu. Byl zachován i s glazurou, a moravskými knoflíky.

Pan Žíbřid Tolstatský byl půvražen do Špálovce,
a v hrobce pod kostelem byl pochřben.

Od školních přírodnin 1932 máme 3. třídy školy.
Vyučují u nás 2 učitelky, a 1. učitel.

Ráno úrodné odklady z války sočkové, zadružel
si všechny vše především úřadu budějovického
František Lér č. 15. v r. 1927.

Tam se ráno obecní listiny provádějí v záhoďe,
a hrají.

Pan starosta si nepřál, aby se muži otočeli,
jak plidem po 4. rohy války v obci hospodařil,
a bohatil.

24. X. 32.

Jarmák byl ve Spálové doslužebný. Jarmáčku murička byla v hospodě č. 66. s malou návštěvou.

Den Svobody 28. října se letos v naší farnosti světil proti, minívadlo bylo uředně vyhlášeno, kdo bude na tento den pracovat, bude potrestán.

V německých obcích tento den nesvětí.

Ve Spálové byla odpoledne slavná mše svatá.

Po mši sv. byly zpívány 2 slohy písně sv. Václava, a národní hymna.

Lubomíř nepřiadal na tento den nic. Říká jaký páni, taková v obci činost.

Cena obilí: 100kg. ječmen 65. Kč.

" " rýži 120. Kč.

" " oves 65. Kč.

1. kg. hovězího masa - - 8. Kč.

bochník chleba - - 10. Kč.

1. kg. cekru - - 6. Kč.

Všechny plávivce u Baťi 38. Kč.

Stará burzovářská chce ve stále povídání.

Ta nová se jí nechce poddáti.

Proto to ve stále u nás neklape.

Krij otec R. Šík na č. 98. choval starý německý
bylinář z roku 1560.

Bylinky byly zelenou barvou barveny.
Prodal ho letos sběrateli starozitností do Polštáku
hraběti Valderode Defurovi za 50 Kč.

Josef Klevar Špálov č. 82. (Dřívě Kleinev grunt.)
má starou dřevěnou stodolu, ve které ještě na
sloupě letopočet, 1785.

1932. Čírařské hody. Dva dny muzeika, shojnou návštěvou.

U hellinovské kaple stojí velký dřevěný kříž,
hnědo-natěný s letopočtem 1900.

Takové kříže stály dříve u všech hostelejí, i v polích.

Dělnici, kteří jsou oloposud, někde v práci jsou
zkušenými otroky. Nejsí na slovo poslechnouti,
naporučenou práci bez odkladu vykonati,
nechali si nadávat, a odměnu za práci
jíkouc mu zaměstnavatel dá, půjčouci bez
breblání. Sic uslyší vělu: "Jestli nejsi spokojený,
od hodiny se seber, a běz! Dělníků za jednoho
deset.

Dne 10. XI. 1932. zemřel můj strýc Jan (Janus) Šustek č. 97.
 Byl posledním věčnákovým mlynářem z okolí.
 Žil na věčnáku v Luboměři, asi od r. 1890.

Sevalák František Lev č. 6. nechal na své louce
 v Luhu poloce rozkopati hráz, od bývalého
 holýšského rybníka, ze kteréhožto rybníka si prošel
 v době sucha vodou, hellinovský mlynář.

Narodil se koupil Josef Rycek ze Spálova,
 pod Lindavou, vysázený starý rybník s výměrou
 30. arů.

Rybník má dosti vysokou hráz s překopem.
 Rybník patřil ke památkám
 obvodu v Liplání.

8. I. 1933. Měl p. farář ve Spálově na hřebečku, o krkavčích
 matkách. Ostře zdejším, půjdele to
 tak daleko, tak český národ vyhyně.

1033.

Z důvodu, že sedláci musí platit i za čeleďinu nemocenskou, a starobní pojistění, propouštějí mnozí sedláci své čeleďiny na zimu domů. Ale kam domu? Když mnohý čeleďin má rodiče, a ti nemají doma samic co jísti.

Proto mnohý čeleďin slouží v době zimy jenom za jídlo, a pojistění. V době letní než za mnoho.

Sedláci na Němcích jsou tak drží. Ti ještě propouštějí čeleďiny množí na zimu si vermou.

Na Němcích jsou sedláci pokrokovější a zimojnější než u nás.

Na Němcích většina sedláků, se s hospodářstvím stará. Nesedí přiade v hospodě s fajfkou v hubě jako u nás na Spálovsku.

V současných německých obcích neviděl grunty rozdělené na pělgrunty, aby v jednom dvorku se hádali dva hospodáři jako v Leboňově.

Každé obec hrize. Když se chudákům pomoci, ale máme zde v obci případy, že na větším gruntu drží mladí hospodáři (2. osoby) volnina do večera do jípadku, než by si vrátili nezaměstnaných čeleďinců na službu.

Pro hřívnu lahoku, to neudělájí.

Ačkoliv máme do města Hranice ze Špálova autobusem
svoje spojení, chodí mnoho chudobnějšího lidu do
Hranic pěšky. Anoži lidé jdou do Hranic pěšky,
avverzov se jenom zpět, aby krejcar ušel křížek.

V lednu 1933. máme v obci 28 rodin a rice:

č. 2. Šustková; 7. Ambrožová; 8. Škřichovová (choltýnka)
č. 16. Líšovová; 19. Bartoňáčková; 21. Fandová; 26. Fandová,
č. 27. Venclová; 31. Gablerová; 36. Gromesová;
č. 40. Biskupová; 41. Kiclová; 47. Horáková;
č. 49. Biskupová; 53. Honajzová; 57. Demlová,
72. Bičovová; 74. Biskupová; 82. Klerlová; 87. Simová;
89. Ambrožová; 97. Šustková; 99. Klerlová; 105. Ondráčová;
107. Jähnová; 109. Kiclová; 111. Valentová.

Narození: č. 15. Lev; 30. Jak. Lev; 67. Démel Fr.;
70. Šustek Tom.; 73. Biskup Kovář.
80. Tandler; 91. Klerlov Joz.

Něl jsem vypracován od p. faráře Kyseláka starou
farou pamětní knihou, latinskou.

Stát přispívá podporou nezaměstnaným, jedné osobě
10Kč. na 1. týden.

Dne 8. II. 33. otevřen byl na č. 24 v novoprostavené
budobě nový obchod smíšeným zbožím.

Rajitel Ludvík Ondřej.

Pohledové myšlenky vštěpujíc do lidu v naší
obci, Kliment Šubica č. 3. průjezdem
svých krich.

25. III.

Kariónský svátek se svět. Vybírá se od věřících
na sv. otce v Rímě.

Nezaměstnaní, kteří pobírají od státu podporu,
musí za 1. lístek, jeden den v týdnu, na
obci robotovat.

21. IV. 933.

byl jsem na hradisku Drahotuchu nad
Poohviem. Pooc tam zajímavé zbytky,
dávného hradištiho opuštění.

29. III. 1933. měl pohřeb z Hellinova hospodář Josef Gasman č. 10.

Před svou smrtí si povídil, aby všichni Hellinovjaci byly pozvání po jeho smrti na hostinu.

Hostina se odvídala v sále u Kralů č. 22. Počet se tam na 70. osob.

Pán farář byl pojedán, aby zemulčho doprovodil až z Hellinova. Pán farář nevyhověl. Pravidel ho před hřbitovní branou, jako obyčejně.

Když v době p. faráře

Klementa Dolečka, zemřel na Hellinově fojt Štěćk, (pocházel z fojtství lindavského) jeho konkále říši fojtovi vyzpívali až na Hellinovo, fojtovi do slavení, c. 3.

Zpěváci zpívali pišvečku německou. Jeden zpěvák mi vypověděl, že zpíval slova, která měl napísána, ale že jím nerozuměl. Když čerstv, tomu čest.

Některé hospodyně od prvníky krávy, z prvního skločení, maslo na věčné světlo do kostela dárují.

Některý hostinský si s láhvemi masla, a lampou s věčným světlem nechá pojmě.

1933

Zbožný sedlák Josef Šustek č. 2 nechal na svém pozemku u silnice postaviti kamený kříž.

Nechal kříž postaviti v rohce své planiny ločky čeli stávce. Stěsky na které se pro léta sice mohly chudáci krvácet, kříž měli set p. Šustka v nájme pole. Síčli mu se přejít na zavolení.

Seklo se od 3 h. ráno až do 11. hodin. Byl do náležených starých i kol, od silnice, až po březí.

Na vrcholu holo moření, stojí kamenný kříž.

21.V.33. Byl od p. faráře spálovského Šustků kříž posvěcen. Při svěcení bylo četných lidu spolkového. Oplja, orlice. Hudeba spálovského varhaníka Ant. Simy.

U pomníku měl p. farář kázání o Božímumu, o uctívání a nálezení sv. kříže, o odškamrování kříže pro r. 1919., o rásleze věřících, že jedni budou při soudu mít vínu na levici, druzí na pravici.

Píchl i do všeobecné slovy: Pohledme dnes na naši vlast. Slají to v rechovu nepřátele kříže. Proto nemáme ve vlasti božího prozehnání.

Den byl dosti příjemný, ale velký východní vítr.

Procesí šlo oči kostela ke kříži, a potom od kříže do kostela na misi sv. za doprovodu písnič. Boží cos ráčil, před tisíci roky.

11. VI. 33. Na Hellínově byly hody, a zároveň bylo svěcení
pomníku padlých.
Pan farář Ol. Skýcelák, pomník posvětil, a měl
u pomníku i proslov.
Připomíel požehnání, aby za padlé ve válce nezahřimali
a děvali na ně, na mše svaté.
Nejlepší je ucházet, když děláte za ně, na mše svaté.
Atni p. starostu, ani páni radní, nebyli schopni
promluvit při svěcení pomníku ani slova.
Tato duchovní ubohost se ukázala u těch vyvolených
v obci při svěcení pomníku padlých v Luboměři,
u kteří se to dokončovalo na Hellínově.
Při svěcení pomníku na Hellínově, hrála hudba
z jinolückova, Ferdinanda Bláhy.
Při svěcení bylo účastnictvím lidu i z Luboměře.
Všichni se těšili na proslov hellínovského radního
Františka Řeřicha, a zvlášť nic. Úplně mlčel.

Dne 14. VI. 33. ve Špálově, před učitelstvem hranického okresu
ve Špálově v sokolovně.

Učitelstvo působí do Sokolov-
ny přivítali starosta obce Špálov Leopold Haubelt,
družší starosta Fr. Plešan, Jan Karsálík, a
nájemník starosty Alois Ambrož č. 7.

P. nájemník předními dveřmi
působí, a zadním dveřem uletí před prokročení ihned
domu. Ambrož ještě razítaný, nepředsvečitelný
klérus.

Pro pobavení a tanec, hrál jsem tam na housle,
a Josef Kral č. 22. na chrom. harmoniku.

Prvního dne, kdy se členové hromy procestovali v naší obci
scallák Josef Kral č. 43.

Tesáři, a zedníci měli vloni na den 30 Kč.
Z dívek žije neni práce, musí se spokojit
s 20 Kč. na den.

Ve Špálově v panské školce, Montána mají
nádenice po 7 Kč. na den.

Kam když svoboda by chudobky zatáhla?

74.

2. VII. 33. Bylo slavnostní otevření nově postavené sokolovny
ve Špálově, za přítomnosti
mnoha lidu, a sokolů.

hudba byla z Koclce.

Při proslovu v sokolovně, pouhával jeden řečník
rekuor na zámeckou budovu, a zvolal: Tam
stálo prolejsí budově, bývá vás svobodní nepřítel
Špálova.

15. VII. 33. Byl jsem v Radíkově, u Klestího Jana pod Polštárem
a na starém hradisku, zbořeném v r. 1312, Puc-hartě.
Na Puc-hartě ještě zbytek střízni věže ještě k uhlízání.

28. VIII. 33. Byl jsem na pouhém místě před Oerlichovicemi
u moheřínského shromu Dubel, při silnici z Fulneku
k Odru. Naše starénsky tam chodily každý
rok na pouť, odne 2. července, na den Navštívění
P. Marie. Němcí nazývali toto město Mariabild.
Na tento den tam bývalo živo.
Kdy zpročdi, a zářízení vodě, chodili pouchnici
ke kapucíncům do Fulneka.

Léty kmene moheřínského shromu
ještě obložený obrany svatých. Prostředt jen ještě i zbytky
lávek.

*S*tomlo používalo místě pověst vypnávání:
V době švédské války uschovali fulnečtí kněží,
~~kněží~~ na tomto místě sošku P. Marie z fulneckého
kostela, přes Švédů.

Ti kněží, co ke sošce tam schovali, během
války, a nepochopitelně zmizeli.

Po válce voral zemědělec
na tomto místě pole, a onu sošku P. Marie, tam
neporušenou vyoral.
Na místě, kde sošku vyoral, nasadil stromek
olešový, který od oné vloby tak zmožněl,
a stojí tam co svědek události, a čelných
proutí, do dnešního dne.

Zahejel, jako strom prověděli nám s tom
nemůže. Dle jeho možnosti můžeme
prosouditi, že pamatuje již více než my.

20. VII. 33. U Ferdinanda Ondřeje na č. 82. byl přesmutný
den. Přesel toho dne s kroužkou, a zároveň
meu zemřela manželka Anna, rozená Klezlová.

U synu t. r. odsluhávence byla typická, malá
dřevěná charloepska Ambrožová, č. 7.

Některí lidé když snemoční, a mají jít na rozkaz lékaře do nemocnice, ztrahají se do nemocnice jít. Proč? Ponevadž se bojí peněžitých výdajů, které nemocnice pořádají.

Slaví se, že sestřičky konají v nemocnicích práci zdejšíma. Jen, ale ten rád, pod který ony patří probírá 200 Kč. měsíčně z jedné sestřičky, od nemocnice.

Nemocnice jsou dnes pro toho, kdo má peníze.

Dnešní žebříček ještě hrozne. Nežebřou se peníze, chléb, jak v době císaře pána. Dnes žebřou li mladí bez zaměstnání, práci, ke dědičné dřeně, a teď nene.

Dne 8. září, na svátek Narodení P. Marie, velká procesí s knězem a hejtbořem u Skály.

Jedni pukají, druzí se na ně dívají, a t. dálé.

Naposled jsem tam 32. hramářských boud, a kolotoč.

29. září 1933. byl jsem u Staré Vodě. U Krejlovske sladceinky ještě rybníček zarypán. Okolo stojí. Kostel ještě pěkně opravený. Okolo kostelní zdi stojí 24. hramářské boudy. Před budovou klášterní stojí 4. rochy z r. 1690. Pod kostelem ještě kripta. Na den sv. Anny, byla otevřena.

8.X. 33

V neděli večer o 7 hod. vyhořel z neznámé příčiny chalupa rodové Biskupové č. 74. Chalupa byla doškami kryta. Válk mal na střeše, ale nic se nechytlo.

Poměry jsou špatné. Práce není, a úrady se kryjí lidem domácími nezáprosně.

Jest to smutná naděje, když mnozí naši lidé se těší na Hitlera, že nás vysvobodí.

Němci se na báze v republike jenom usmívají.

Dne 28. října se konala oslava 15. výročí lehkého
hvánců našé československé všechny republiky.

O 10. hod. dop. konal učitel Dohnal proslov
u pomníku padlých. Ural si tam sebové
školní děti, aby tam někoho měl.

Večer scháela N. jednota divadlo u Krále, 22.

Poslyšte kolik máme poj. pojistoven. Tento se jenom
kmitají. Hospodáři jsou pojisteni:

u Frýské	zastupce jest J. Polívka č. 68.
u Hasičské	" " Fr. Lév č. 15.
u Robnické	" " Jos. Kicál č. 83.
u Národní	" " Alois Šik, č. 11.
u Legie	" " Jos. Kicál, č. 22.

Dřevěný vysoký Misijský kříž, který stál od nejméně ve Správce před bránou u kostela byl letoš vykopán, a postaven ke kostelním slavnostem proto, poněvadž ho před branou při zveselování.

Dne 12. listopadu 1933. byl tento kříž od misionářů znova posvěcen.

K tomuto svěcení zval misionář sběení výbor, sbor hasičů, a mužskou jednotu pod tím prohlášením, žežli po svěcení kříže nepřejdou do hospody.

3. XI. 33.

Předal učitel Johnal ve škole výstavu knih. Bylo tam mnoho krásných knih i odjinud převezených. Ačkoliv byla výstava po dobu, aby se tam mohl každý prohlížet totiž od 1. - do 5. hod. odp. v neděli, nepřišel tam z dospělých nikdo.

Kdyby byla výstava fajek, možná že by kouzlo přeskočilo.

Po jatečním obytku, telekach, masle, vejcích, poplaška žádná. Dělnici chodí žebrovec, nic nekupejí.

Jedený sedláček by mohl vrátit nezaměstnaného dělníka do práce, ale kdepak, raději by poslal svého syna na plezívku.

1934.

Zámecká budova ve Spálově jest již 2. rohy prázdná.
Paní byvají ve Villi ve Štěti. Ze Spálovou láznou
jenom peníze. Spálovští arvaři, v lesích na ně za
pekatýlek dřev. Takéž i ženské v zámecké zahradě.

18.II.34.

U hostince u Krále č. 22, konala se přednáška se souběžným
obrazem „Pronásledování církvi v Rusku“.
Pořádala to strana Křesťanskolidová.

U konci byla u nás ještě tradiční tanecní zábava
v neděli, a v úterý. Návštěva prostřední.

Velmi nerovné jest pro zemědělce, často klesání
a stoupání cen, zemědělských produkcií.
Hospodáři noví, ve které době mají něco prodali
aby měli svou denní tělesnou dřívou trochu
zaplacenou.

U měsíce leden, započaly každý čtvrtek přednášky
v hasičském skladě. Přednášky pořádá místní
Světová komise. Přednáší vždy učitel Dohmal,
což člen křesť.-st. lidové. Přednášky mají obsah
ducha náboženského, nikoli pokrovového.

Cto se nepřenáší do zdejšího
lidu v neděli v kostele, přenáší do lidu
p. učitel Dohmal ve čtvrtkách v hasičské šopě.

Církev svatá, se snažila udělati nejprve z pohanič
křesťany. Křízdy aby byly poškrábeny.

Později měl být křízdy křesťan římskokatolíkem.

Dnes se bojuje, aby křízdy římskokatolík, byl lidovcem,
a orlem.

Na gruntu č. 20. ještě od zahumenné stamy pod hradovým
stavením sklep, který nazývali majitelé gruntu, pivnici.
Jest to již staré, zapomenuté pojmenování jiných
sklepů v obci.

Pozor! Naměřte od usedlosti č. 113. po sklepním
kanáku, čile rynštoku, směr k hospodě č. 22,
13. kroků. V tomto místě, pod vrchem 50cm, jest
3m. dlouhé ohniště, propel s klecí, 5cm. silnou
vrstvou.

Při kopání sklepa nášla se v zemi kruhová železná
špice s kopí. Nezem jež prožírána.

Antonije Kralova (Ovčářova Tona) žijíce t.č. u svých
přebuzenských nařízáků č. 97. v Luboměři, připomíná
svým spolužijícím, aby při její smrti bylo neoprouštěli,
a od ní neodcházeli, aby se její duše nezmocnili
zlá duchové.

Dne 1. června 1934. byly vybrány členové z lidové strany
jako deputace, na konsistorei v Olomouci ohledně
zřízení fary (koplenky) v naší obci Luboměři.

Splnomocnění byli na toto starost (naostale myšlenky)
Adolf Horák č. 47; Alois Kočtař 96; Antonín Horák č. 104,
František Řehřich hostinský z Heltínova č. 3.

Všichni pěvni ve víře r. k. a horci členové lidové strany.
Na konsistorei měl slovo Adolf Horák.

Dne 24. VI. 34. na schize občanů v sále u Kralík č. 22.
prodal Ad. Horák občanům zprávu, jak na kon-
stori ohledně fary prosí.

Započal cosik nevěřitelně mluvit, bez základního
myslu. Než jiným řekl: Oni tam s náma necháli
hodně mít. Cháleli nás tam lehko odbyt.

Ty mi měli heby sebit, a to s mi se tak lehko
odbyt nedali. — — — — — / ze všeho
toto, vyplynulo, koc mrc!

Udova po Tomáši Klezlu hospodském č. 22. Marie Klealová
rekárala na novou zed okolo hábitova 5000 Kč.

Chalupník Josef Šustek č. 64. rozbroural svou obytnou dřevěnou
jízbu, a nechal postavit záhonu.

Dne 19. srpna 1934. vystříly na Něčín, Dolní Mlynky.
Rajitelem ještě Neubauer, z Vel. Heřmanek.

V listopadu koupal předvoda lidovce Adolf Horák č. 47,
pro obci sbírku na stavbu faru.

V obci uskali lidé dobrovolně 30. 265 Kč.

Na Heltinově 2. 710. "

Anoži i zámožnější neuskali nic.

Stáme neraměstnanost. O peníze ještě u mnohých lidí
bílou, ale na postavení fary se ukázali mnozí
macešsky štědrými.

Naučkole by jistě neprispěli nicm. Škola nemá
odplatek posmrtnou. Proto nic neriská.

4. XI.

Císařské hody v Luboměři. Kurika dva dny.

13. XI. 34. Započalo ve Spálově oprakování sv. misijní.

18. XI. 34 Zněla slova misionáře s kazatelskou ve Spálově:

Dobře si všiměte, kteří zde jste. Které přijali mohli
a nepřijali, těch se varujte jako prasivého psa.

Tato slova udelelává ve fámosti rozruch.

Pd 1. XI. 1934. dočítává listová do Lubomíře ze Špálova.
Poštovna, která byla u Vavřína Kříže na č. 62 ještě
zrešena.

Do Špálova byl zřízen z Jakubčovic telefon.

Dne 17. XII. 34. krásný den. Byl jsem na hradě Víkštejně.
Dochovale zájmavosti: Kamenná koule ve zdi paláce;
zbytky sklepů; rozhledna; starý nápis na hradní zdi;
kruové zachovalá kvádrová obmíčka zdi z vence;
první zdivo v podkopané hradbě; nový pomník
v předhradí.

6. III. 935. Pálení hranice za Valentovými hromy, č. 9.
ke roků narozenin p. presidenta
Tomáše Gasaříka
Lidu byla příjemna hojná účast.
Ruzikanti příjemné nebyli, pronávadž jich ještě v obci
pro duchovku nedostatek.

8. III. 35. Rozprodávaly se u mánice obrázky, staré kružové
cesty, z roku 1832., malované od kaplana
v Parketovicích.
Obrázky se prodávaly, 5'50 Kč. jeden.

Z obce se v r. 1935 odstěhovali: Josef Šík z č. 23
i s rodinou, na koupený grunt do Jindřichova

Bedřich Lív z č. 29. i s rodinou na koupený grunt
v Liptáni.

Co se náslo: Na zahrádce Kralové č. 113. stříbrný
práškový gros.

U obory na cestě proti č. 46. stříbrný peníz s letopočtem
1663, s Pannou Karinou.

Dne 5. května 1935. vyhořel a zničil půjčený
selký grunt Františka Líva č. 15. Požár byl v noci.

Dne 19. 5. 35. volby do poslanecké sněmovny a senátu.
Luboměr s Hellínovem:

č. 1.	Republikáni	141, hl.	123, hl.
" 2.	Soc. demokraté	69, "	65, "
" 3.	Národní socialisté	4. "	3, "
" 5.	Lidovci	132. ..	121, ..
" 6.	Němečtí socialisti	1. ..	1. "
" 8.	Christlich Deutsch	2. ..	2. ..
" 10.	Zemědělci	16. ..	14. ..
" 12.	Henzlein	2. ..	2. ..

Dne 12. června 1935. za velké bouřky v poledne, zabil
blesk ve chlévě, chalupníka Valentína Šimečka, č. 87.

Dne 14. července 1935 oslavovali naši hasiči výletem
40. leté kvádru hasičského sboru
v Leboři, 1895 — 1935.

Veliklem sboru jest sedlák Josef Grimes, č. 36.

Od školních prázdnin, jest v sousední německé obci
Lindavě, otevřená česká menšinová škola.

Chodí do ní děti z Heltinova, Nov. Dvora, a Hilbrovic.
Lindavští Němci proti tomu nemálo zuří, obrolostě
sedlák Franz Longer č. 26, a Adolf Berggr.

V říjnu 1935. pojedli si v sousední obci Lipšáni
elektříku. U nás nato ještě se nepomyšlí.

14. XII. 35. Pan president Tomáš Garrigue Masaryk složil svůj
presidentský sínec.

18. XII. 35. Zvolen byl za prezidenta republiky dosavadní
ministr zahraničí, Edward Beneš.

1936.

Obeň závazek kněžské firmy ze Spálova do Luboměře
a zpět, koná ze Spálova Emil Pepmý, autem.

Doskoly chodí kněz ze Spálova na náboženské
hodiny přšky. Ke výkonu bohoslužeb přšky nejde,
zalízaje kům celou obec.

V únoru jsem zasedal co porotce, u porotního soudu
v Novém Jičíně.

V březnu zemřel v Kroměříži bývalý spálovský p. farář

František Překryl, který se zdržoval
obnovili v naší obci svatobní zdanby.

Dvacet pět let chodili jme ke zdanbám do Spálova,
a s pány na fáře to nehlo.

29. III. Recenil jsem ve Spálově v rohovně, při vzpomince
na bývalého učitele, buditele Spálovského Vilib. Švarceka.

Sousední obec Lhotava staví z Heřmanek elektrické
vedení.

18. VIII. Svítilo se ve Spálově na některých místech první
nově zřízenou elektrikou.

Od 9. XII. máme ve Spálově opět obvodního lékaře,
Dr. Ericha Klückea.

1937.

8. IV.

Obecní zastupitelstvo schválilo na schůzi, zavedení
elektrisace v obci.

Starostovou obce, ještě zemědělec Josef Kicál, č. 83.

27. V.

Na den Božího Těla odpoledne, konán byl v obci
hostela k promítku pradlych, slavnostní přivod
k poctě narozenin p. prezidenta Ed. Beneše.

V přivodě byli hasiči, orli, hudeba, a velká účast
lidu. Organizovali to p. učiteli.

Proním červnem, započalo se, se stavbou nové dálnice
v údolí Suchá.

Mois Honyš č. 75. Nový Dvůr za kostelem, odshanil
nače dveřmi starý oltárový obraz Nejsv. Trojice.

Nechal udělati obraz podobný, nový, který
maloval z Linciavy řík.

Kalba na obraze starém byla již sesklá, malo
znoatelná.

Na obraze starém byly viva letopočty: 1762.
1841.

Ten starý obraz (oltárový) byl hogen na pravém číslo 56.

Dne 15. srpna, byla první hodová zábava v nově upraveném sále u Kacíku č. 22, a při prvním elektrickém osvětlení obce.
Zábavu pořádal zdejší odbor Národní jednoty.

Dne 1. 9. zavřel nás první p. president
československé republiky
Tomáš Garrigue Masaryk.

Farmosti projevovaly souhlas tím, že se zvonilo umíráčkem.
Ve farmosti správovské, byl na věžích klid.

František Říček rodák z č. 92. postavil na Drahách nový
domek č. p. 114.

Dne 28. října "Den Svobody". Krásný, lichý, teplý den.

Slavnost se volbývala u pomníku padlých, kde konal
následný proslov ředitel školy
Vojtěch Grün.

1938.

Dne 25. I. v 9. hod. večer byla na západě na obloze velká ohnivá záře, jako kres. Byla myšlena záře polární. Lidé v obci soudili kouzlo záři jinak. Pravili, že jest to znamení, když brzké válce.

Boháče si klidně spí, a když vesnické řebráci konají večer protiletecké cvičení. Vyučovali muži, kteří jsou zapsaní do C.P.O. = civilní protiletecká ochrana.

13. III.
Doslech zpráv, že německé vojsko obsazuje Rakousko.
S naší vládou to huklo.

Kteri lidem jest šéphanda, která vychází z české Němců
že po Rakousku obsadí Němcí naši republiku.

22. III.
U hospody č. 22. byl skácen starý mohutný, kaštan,
který by mohl mnoho vyprávět, co se všechno pod ním
odehrávalo. Kaštan kacel Fr. Preisler č. 81.

V březnu vyprukla v naší obci, na č. d. 68, 16, 44,
dobytké nemoc slintávka, a hulhávka.

V neděli, dne 3. dubna, po krátké pobojnosti vyvrátil Josef Ambrož č. p. 97, svůj dosloužily větrák, který stál jižradně u jeho domku, od r. 1857.

Větrák, za hrupného praskotu se vyvrátil směrem ke Špiškovu. Sloecný prach se vyskal vysoko k oblakům.

Aloisie Kíálova, selka č.p. 43. nechala si na hřbitově postavit velký kamenný kříž.

21. V.

Vyhlašena byla mobilizace žalozníků, na obsazené hranice proti Německu. — Nastal mezi lidem mrklid.

26. VI.

Pověsil p. farář Kyselák na hřbitově Kíáli kříž.

Slavnostní průvod, který šel ke svěcení kříže dědinou, byl od dětí, a větve rozprášen.

Tím rizním svěcením, a do kostela choděním, si dědiniční lidé svou mysl uklidnily.

3. VII.

Zapříčal dobrovolný výcvik vojenských žalozníků, ve stáří od 40-50 let.

První výcvik se konal v Leboři, na statkářově zahradě.

Účastní byli výcviku muži ze Spálova, Partovic, Jindřichova.

Výcvik řídil učitel z Jindřichova Jordán, a vojáci z Hranic.

Zdeivole, že s násim sousedem Německem to páchne útokem na nás, přestaly najednou shamicke švanice a noviny psít: Všechni se musíme semknout v jeden celek proti nepřeteli.

7. VIII.

Pořádání byla v novopostaveném sále Karla Ondřeje č. 10. první kaneční zábava.

Dohromadu se jíž žebří na lidech, při každé příležitosti přispěvek na obranu státu.

Na Špalovské přesilnici Luboměř - Špalov postaveno bylo nové dvojstenní obecní skladiště.

Náš vláda pořídila vyjednávání se Sudetáky ohledně jejich pořadovkou. Čím více se s nimi mluví, tím více to smrdí. Vedoucí Sudetáků má jistou oporu v Berlíně. Líčí pronosty, že pro dobrém se s nimi nic nevyřídí. - Konradus Henleinovi rostoucí růžky.

14. září

Hlášení jsou nepokoje v polovině.

21. září

Hodžova vláda odstoupila Sudety Němcům, a podala demisi. Dne 24. září vyprukla mobilizace žaloržíků do 40. roky, a obsadily se hranice státu.

28. září

Sválek sr. Václava, velmi smutný. Léti se stěhuje z polovině do vnitrozemí. Sudetáci leží poništění. Dovoluje si vše nedovolených, jak s tím.

30. září

Z hranic došla zpráva, že velmoži se usnesly na tom aby Československo vylídlilo své německé území do 10. X. 1938, kde plánovitě bude obsazovati i všechně německé vojsko.

Nad hrouzou zpívají české vlastence plakali, že roztržka bude celistvost historických zemí. Některé lidé byli rádi, že k válce nedojde.

Němci se radovali až sile, nad svým osvobozením, kdežto radovánky neměly konec, ani mezi.

Nechali nastavěti naši všechnové na hranicích, za mimořádných povodní, a tedy to hodlají bez výstřelu nepřeteleti vydali.

To by Žirka z Procnova nikdy nevymastil.

Dnem 1. X. 1938 započala naše armáda německé pohraničí vyklizovat.

Ruské vojsko započalo vyklizení území obstarovat. Celé německé vojáky bylo od seudelských Němců až zelené.

Některí čeští vojáci nechleli pohraniční pevnosti bez boje opustit. Kroužili se ale rozkazem podřídit.

Náš Němců mobilizačně vyzván neuproslechl. Utekli do lesů. Takto vysídli Němců ve všech oholicích německých obcích.

Na naší ustupující armády ulehčili některí vojáci v noci domů.

Nechali všechno lezeti, honě hladem státi, a ulehčili od svého vojenského telasa domů, aniž byli propuštěni.

Takových mladých hejsků, čeli desentérů, měli jinco několik i v naší obci Luboměři.

Byli to větrinové z rodin, které oplyvají více hektarů naší vlasti. Takoví byli první doma.

Dne 7. X. poslal starosta obce Josef Kral č. 83. po obci
obřínick, že hraniční okres nespadá do zábraněho
území, ani do plebiscitu.

Dne 9. X. dopoledne, bylo slyšetí apěv prochodujícího
československého vojenského oddílu, z Liptáňe
k Lendavě.

Byly to poslední vojáci čs. armády, které opouštěly
semikruhové sudetské území, dle plánu.

Dne 10. X. 1938. započali se objevovat na silnici
na motorových vozidlech vojáci německé.

Nikdo na ně ani nehleděl. Dědina byla jako
lidové prázdniny. Občané byli většinou na poli.

Na ně nevítané hosty, hleděli jenom
školní děti.

Říšští vojáci nikomu neklouzeli.

Zbláznění pekelnou radosť byli jenom naši
Němci.

Nejhorší bylo to, že když některý německý Sudeták
pozůstalec, českému chlapci ublížil, čech neměl
práva Němce žádati, nebo si u īrada
na darebou stěžovati.

Němci měli vše, a ve všem přednost.

U lístání něli Němci celý hýden na pole.

Dřízli svátek osvobození. Zpívali, hudba hrála, všechno různá hesla, věnce, přípravy, a zdravování
Heil Hitler!

J na Nečínu, okolo ohně Riekhového mlýna, byly navěšeny věnce.

Ve Spálově vzláž růžový prapor na jámecké budově. Pan správec Franz Kordón se dne 10. X. procházel v bílých punčochách, a s gombortem za kloboukem, se svým synem po Spálově, očekávaje své čestobremné bratry.

Dne 12. X. 1938. odhalovali židové vojáci u silnice české orientační tabule.

Zelené stojany nahrazovali dřevěnými.

První tabule jíme v obci měli: Laudmer fröhler Luboměr.

Dne 20. X. 1938. zaniklo pravidelné autobusové spojení, Spálov — Hranice.

Autobusovou linku měl soukromník Albert Šustek Spálov.

Většina Němců byla tak sprostých, že nás prováděali za méně cenné lidé. Knorů nechtěli s námi ani mluvit. Všecky jíme jiné masely uhybaly, aby to bylo v hospodě, v obchodě na nádraží nebo na cestě.

Napomáčenou prací masely jím nosí lidé bez odkládeček konali.

Nedali násním lidem pokoj ani Lindavající.

Již si posílali pohrdavě pro pracovní lid, do Leboře.

K obkládání snímě bylo, kdo je ve všem uposlechl, a dobrě jím pacholčel.

21. XI. 38. Dostal zprávu, že obce Partovice, Jindřichov, a Štěter připravily zpět k československu.

Bylo tam neslyšené radosti, a slovy, že se dostali z německých dětí ven.

Německé finanční sházě, a v ordnérů, vystoupili, až k Čádě, a Lindavě.

4. XII. 38. Konaly se volby do říšského sněmu. Lidé byli jako pomatené. Nevedeli, volit, či nevolit.

Volby se konaly ve škole. Vídali Němců z Polštáku. Hlavou byl jakýsik Dantl.

Př. Simrov č. 42. chodil prochodbě, a orientoval občany slovy: Volit musíme toho, kdo nás chce, a ně toho kdo od nás utekl!

Alois Kočlář č. 96. volil. Komise se ho žádala co jest, zda li čech nebo Němc.

Neví se čím se přiznal. Švédskové jenom stýšeli, že řekl: kti je to jedno, já umím česky jako německy.

21. XI. 38. Sňal Alois Kočlář českou školní tabuli, která visela na škole nad dveřmi. Něčta nápis: „Národní škola.“

Mnohým našim občanům, něšlo o národnost' na věřnosti, nýbrž o to, zda li bude směli kněz v kostele kárat.

Skinto dolarom se ozval na předvolební schize i Josef Ondřej č. p. 12.

Odpověď obdržel uspokojující, že říšští Němcii jsou velmi zbožní. Kárate bude kněz dál.

Vernice Bonhov (Punkendorf) od říšských vojáků obrazena by nebyla. Když byl generál Bruehlwitsch ubytován v Polštáře v zámecké budově, přesla jeho ženská z Bonhova prosili pána generála, aby vyrobodil též Bonhov z českého ujámení.

Generál při pravci tam prosblati vojáky.

Tak byli mnohovi lidé v německých obcích sjanceni.

1939.

Bučmístrom obce jest pán Josef Kaval č. 83. základ
německou neovládá.

Tajemníkem koná řídící školy Albrecht Grün. Ten německou
dobře ovládá, a slovům německým i vlastivě proctivě.

Zemědělské věci řídí, a nařizuje v obci
bauernführer Alois Kochář č. 96. Německou ovládá.

7. II.

Byla u Kále u hospodě první občanská schůze na které
řečenil z Polštáku zednický malíř Zemftner, ohledně
zabritishfronty.

Klukův německy pronášel, česky řečnil nedovedl.

Jakmile spustil Němcinu, opustili některé muži
sál, jako: Fr. Farář č. 21; Josef Lek č. 28; Bedřich Klerc č. 14.

14. III.

Slováci prohlásili svou samostatnost; Čechy na
Slovensku započali pronásledovati, obzvlášť na
Žilinském ostrově.

Dne 15. III. obsadili řeku vojaci Matičku Prahu.

Pražští Němcii vyháníli své krajencům kůrky na veřejnost.
Hitler přijel do Prahy založit

Protectorát.

Většina vojenská výzbroj, a různé zásoby, schvázeny
byly z Čech, a z Moravy, do Německa.

Samé věci, za naše peníze.

Užívnu doslovaření, že každý živnostník musí
mít firmu, napřanou německy.

Pilnice Olomouc - Ostrava, získala nedodělání.

86.

17. VI.

Bylo v Ríši všeobecné sčítání lidu.

Inohd Čechů se nechalo zapnati za Němce.

29. VI.

Svatek Peha, a Pavla, s v naší fámosti svět. Hrubá i ronní měsí.

Školy, a závody svátku nemají.

11. VII.

Doksel ze Spálova p. farář Oldřich Kyselák.

V září přišel do Spálova na faru administrátor František.

8. září

Pocelku Škále P. Marie s kníčem, a s hudebou.

Němci se s úsměvem procházeli u Škály. Válčníci

ze světové války měli na kabátech vyznamenání.

Snozu Němců prohlásují, že taž válka ješt pokračování

války světové, kterou zvítězit musí.

V obchodech se začínaj prodávat na lístky.

Od 1. X. do 7. X. musí se každý den v poledne na věži
hostelu 1. hodiny zvoniti, co díkyk oslavu na dobití
Polska. Též musí vlati na věžích hostelu, ruské prapory.

První zákon poslouchati církev rozhlas.

Lidé mají strach, že nás Němci vystěhejí pryč.

Od 11. X. voje se od nás mléko do Polštáku.

8. XI.

Vecer se udal nezdařený atentát na říšského vůdce
Adolfa Hitlera, v Knicově.

Doslo do obce nářízení, že se smí zvoniti pouze jednou
denne, a to ně déle jak 3 minuty.

22. XI. zemřela manželka Františka Klérky č. p. 45.

Zvoniti se déle nemělo jak bylo nářízeno.

František Klérka řekl: One si Němci, nám brzy nedovolí ani
zemřít.

V prosinci jsme se dovídali, že máme odstoupit, církve
od státu.

Členové církve si měli svéj kněžský personal vydržo-
vali sami.

Lidé noví, mají-li peníze uložiti do záložny,
a nebo si je schovati doma.

Úpradek peněz, najde peníze všechno.

1940.

Od nového roku platíme bürgersteuer 12 RM. ročně.

Církevní daní platíme z osoby na $\frac{1}{2}$ roku 75. pf.

Nevýnosné ohromné církevní majetky ani na kněze?

Dne 24. IV. jarmak ve Špolové. Byly tam pouze 3 boudy
arty byly prázdné. Postavili se do nich kluci, a Jan
Rambousek je vyznal s pojďminkou: Jarmak v Reichu.

Němcí napřáhali Francouzem u nich doma ve Španci. Zajatci francouzští, přišli na návštěvu též do kamenolomů v Jakubčovicích.

7. června dorazila zpráva, že osoby národnosti české majetky připraveny nedostanou.

Majetky (dědictví) mají prodati Němcům.

30. VIII.

U pátečku večer přišel čelník Moise Ambrože z f. při poslechu církevního rozhlasu v hostinci Karla Ondřeje č. 10. Ambrože odvedl čelník ihned do Nov. Jičína do kasár.

Následovně byli do Jičína schvezeni: Karel Ondřej č. 10, František Šik č. 114, Vojtěch Demel 63, Rudolf Chovancík 106, Karel Šik č. 11, František Freisler č. 81.

Dne 20. září si zavolali starostku obce Jos. Kralo č. 83.

Všichni byli zapleteni, že poslouchali církevní rozhlas v hostinci Karla Ondřeje č. 10.

Nejhůře byl na tom Karel Ondřej, který poslouchání rozhlasu na jeho přístroji dovoloval.

Dne 1. X. 40. byla horskáho Karla Ondřeje učoměř zavřena.

Udání poslechu rozhlasu zavinil Karel Lás z č. 6., který ze msty udal Fr. Šíkovi č. 114. za to, že mu za práci zůstal dlužen, a z popudu, který vycházel proti č. p. 10; od č. p. 22, a 15.

Svět netrpělivě čeká konci příjdu Němců za hranice, ještě naklepání.

Němci jsou dobiec organizování, semknutí, a pracují všichni bez záradu, a osobní chaitivostí pro celek, a ně každý jen pro sebe.

Němci zastávají všechno němcem, a nikoliv prachantem. Rovněž svéj plán, který chcejí spoletčně splnit.

Hiller prohlásil, že Němci u církví narodili prcholci již nebudou.

Půda pod botou německé armády jenom dune.

Slyším od jen dělníků mluví i toto: My se dnes lepší najíme, než v době naší republiky, za nezaměstnanosti.

Tímto výrohem byla blázní klika československé republiky zahanbena.

Nedovedla udržet nemajetným chudákům, ani ke nezaplacenou dřinu, aby mohli jako lidé žít.

Pohračování, viz dodatek k roce 1940. //

1941.

88.

Dopravující se do mouky k upečení chleba, nashouhali 50% bramborů. To ale není protom chleba režný nýbrž bramborový.

Vínorec měl pohřeb hrající Romančík (Němec) rodák z Nýdeku. Pan farář Pavel Smočka mu konal na hřbitově německé pohřební obřad.

Aži jsme nevěděli, že Romančík je Němec. Byl v Liboměři jíž mnoho let, a za manželku měl Šustkovou dcera z č. 28.

Dnes, když Němci všechno všechno, každý poturčence se k nim hlásí.

V hospodě stojí 1. litr piva 68.-pf. Litr mléka stojí 17.-pf.

V běhu všechno německé vojsko do Bulharska.

V Jugoslávii započaly demonstrace proti Němcům.

4. IV.

Z nařízení museli jsme odvrátiti odstědívky, a maselnice, k uschově do sálu hospody č. 10. abychom nemohli odstědovat, a slouchati maslo v Reichu doma.

10. IV.

Palečník Hitlerův následce, Rudolf Hess, do Anglie. Na vesnicích byl u Němců z toho rozzuřiv.

Oslavuje se 700. let, výročí, porážky Tatarii u Olomouce, novkopci Hostejovsko, u Vel. Týnce.

1. VI. 41. Ve Svatodružské války, zavrtal p. farář P. Smolka s karabínou v kostele do farníku na Špalovského slovy: Kdo nevykoná velikonoční prověď, tomu církev svatá odepíše ČLKVNÍ POHŘB.
- Jak by k tomu přišla osoba, která ke zprovoštění chodí kdyby měla tentýž církevní pochreb, jako má osoba která ke zprovoštění nechodí.
- Lhudící nemaje slov zprovoštění prohoje ani v době války, a strastí.
- Příslušná nařízení, že česká domovní čísla, musí být v odstranění.
- Německá armáda žene Rusy k Moskvě.
10. VIII. 41. Várienecké hroly, bez muzeiky. Turika není povolena.
- Vzáří musejí živnostníci vzdálenosti české firmy.
- Tři měsíce říjnu jsem se dozvěděl, že v Protektorátě bylo popraveno několik řezníků, a mlynářů, kteří neuposlechli nové nařízení.
25. X. 41. Oznamil občanům řídící školy Ad. Grém, že za dředice majetku není v naší obci uznán nikdo.
- Byla to v naší obci smutná zpráva.

Dnes 14. XII. 1941. oznámil p. farář v kostele, že zvony
na věži jsou zabaveny.

Věřící zvony nechájí, kdy nemají zdečenou pro apostolické
zvláštní moc.

Knežstvo je hajiti nebede. Zvonili se zvoni věřicím.

Ačkoliv vedoucí Němci velkou válku, předtím máme
v zájemu lepší přírůstek v životovém, a ve vyplácení
podpor, než byl u nás v době války všechno.

Lidé prorokují, že do války zarálme i Amerika,
a tím se celá situace změní.

Německé vojsko má pravdu v Rusku vše.

Hitler prohlásuje, že jeho vojáci nemají vše
z Německa, nybrž dostali je v Rusku.

Němci věří pravdě, že touto válkou vyhraje.

Kdo by jen málo o tom na veřejnosti prochyboval,
ale s ním.

Nerádi bychom viděli prohře českého národa.

27. VII. 1940.

Nur für den Dienstgebrauch.
Gemeindegruppe "Donaue".

Untergruppe

Gimhöher

deutsch

tschechisch

Donaue	4134	4079	55	
Dobischmäld	422	397	25	
Dörfel	138	138	-	
Gr. Hemendorf	404	402	2	
Heimendorf	398	393	5	
Jagendorf	356	351	5	
Kamitz	579	575	4	
Kl. Hemendorf	241	241	-	
Kle. Petersdorf	368	361	7	
Kunzendorf	287	287	1	
Laudamer	631	23	008	
Lindenhau	380	373	2	
Neudörfel	373	168	1	
Hochheim	382	382	1	
Schles. Wolfsdorf	268			
Spronau	1238	1156		
Tschendorf	343	4		
Wendenberg	185			
Wieselsel	418			
Laubach	380		6	

Opráv z bývalého originálu

R. Řík

Dodatek k roce 1940.

90.

Jest válka, ale kdo pracuje, nemusí doposud hladověti.
Dělnici, které musí ve svátky pracovat, hřebe za to
nemají. Líkem svatý jim uděluje dispens.

Jenže se jeho okopové napracuje.

Vyhýkav se meziškým české národností, že nemusí
na frontě bojovat.

Není lidé v obci pauví, všechno by bylo dobré, avšehno
bychom přebrali, jen kdyžchom jsme se nemusele
z naší obce vystěhovati.

Letosí rok byl zvláště. Nebylo v děčině ovoce, ani
v lesích borůvek, ani malin.

Celé léto bylo velmi studené.

Po zrušení Protektorátu máme opět sklon s návštěvou
do Ústího, Oder, Opavy, a Nov. Jičína, jako kdysi
před 150. roky. Krunice holt schatki němcům.
Jinak nám tì naší páni dnes nerozumí.

Česká inteligence se nám hamsík pokrakila, není
jí v městech nikde.

Dřív se hesla: Koho chleba jíš, toho písť zpívej!

Užude slyšíme jenom němcům, ať jest lámaná,
nebo celá. U Odrách okolo panských dvorů
slyšeli ještě jest Slověny háboriti slovensky.

1942.

Obeční váha byla přemístněna od č. domku 98.
ke školnímu plotu u rybníkov.

U měřicího domu měl vůdce Adolf Hitler do rozhlasu
ostrov řeč. Kteri jiným řekl: Zde musí z Evropy zmizet.
To byl pro židy hrozná slova.

Vojáci se na frontě s nepřítelem hrozně nemilosrdně
vraždili.

U nemocnicích pojízدí různé půjčky.

Nad hřbitovem úplný hled, a porovnání.

Konečný máme v emrese. Jsou smutné, bez zábav.

Odváženy byly zvonky kostela správovského, ne všechno
šlo. Správští sjezdali vny zvony v roce 1924.

Nestojí to zato, zvony pořád když volali.

Zvony neberou z kostelů, ale z domů Božích, a bez
skačeček.

Náš zvon v Luboměři, doposud nechali, z důvodu
správné zvonoviny. (Viz co řekl starosta obce, Fr. Lás, č. 15.
když zvony objednával. Chválil dobrou zvonovinu.)

Některé náš hochy, kteří jsou obecními bohyněmi,
procházejí, lívají je do Rýše na práci, kde jsou ohrožováni
denním bombardováním. Tak skončil svůj život
stolařský pomocník, Viktor Fánder, z č. 26. v Hamburku, 23. IV. 42.

Dne 28. května 42, došlo zpráva že v Praze na jízdeckém
protectora Henricha správce byl atentát.

91.

Mnoho dobrých českých lidí, bylo v ležiach, a na
Moravě od Němců postřeleno.

Znovu obecní hledka: pronostik, hasič, a občané,
křídou noc hledku konati. To jest přeléz sochovou!

16. VIII.

Československé hody, bez mužíky, a bity bychom neměli co
jistit. Tak se nám poměry zhoršily.

Na místě na Hostýn, jezdí naší lidé na proudu do Hrabyně.
Bez putování některí žili neumí.

Skumrování chlebovin, smrdí
krestem smrti.

Narizení listopadové: Křídou páká slepice, a křídou
sedmá husa, se má odevzdati do sběrny dřívěře.

Narichudáci čeleďinové u sedláčků na Německu si
stěrují, že musí jísti suchý chleba. Zabijáčky posílají
selky svým mužům na vojnu.

S čeleďinou poroučí pracovní úřad.

Není obuví. Čeleďinové chodí věšinou v dříváčkách.

U sedláčků na Německu pracují jako
provozadní lidé, příslušní Poláci, Polky, Rusini,
a různí chudáci, kteří sú nemají kde postězovateli.

Lidé se těší, že rok 1943. bude
rokem rozhodujícím.

Američané se nastěhovali do severní Afriky.

Jiskřička ještě.

1943.

Domorodci v Africe, jsou zneprávěni od evropských bílých čerch.

Němečtí vyhlásili Afrikánskou válku proti Rusku.
muži od 18 do 65 let, ženy od 45 let, budou
nasazeni do stálé práce na válečné účely.

21. II. 43.

Byla ve spálovském hostele sloužena mše svatá
s muži, za padlé vojiny u Stalingradu.
Rusové tam zajali celou šestou německou armádu
i s maršálem Paulusem.

Alois Kočík ř. 96. nechal si své jméno překřtit na
Kostka.

Na Heltinově byla zavěšena nosproda na č. 3.

Ve Spálově " " " " na č. 66.

U potoka naproti mé zahrádce zdejší s Klementem
Ambrožem ř. 89. kamenou zedí. Tři dospělí tam
byl hliněný břich.

Josef Léš započal rozebirání hrubové zdění stavěné
quint č. 29. Bylo všechno již věkem seslé.

22. VI. 43.

Byl v Luboměři pohřeb hostinského Karla Ondřeje ř. 10.
který byl z Ríše dovezen mrtv domů.

Při pohřbu byla velká účast lidu i z okolních obcí.

Pán Grén shromážděný, nesl v pravodluži Boží církev v ruce.

Co mu řeklo svědomí, nikdo neví.

Cervenec, nepokoje v Itálii, a boje s ostrov Sicílii.

SRpen. Zabavené byly měděné holly, a látky oděvní pro poškození bombardováním.

30. VIII.

U Jakubčovicích, u kameního lomu, "Veselotý" pokusili se dva ruskí zajatci, kteří pracovali v lomu, o útěk. Pustili se od skály nahoru do lesa.

Při útěku jednoho z nich strážník zastřelil.

Jeho kamarád když ho uviděl, vrátil se do skály zpět. Byl hravně gumovým řlauchem zbit, a slouchohláskem trápen.

Zastřelený byl na místě zahraban.

Německý Gebauer, který má ve Spálově Peprnovec, na horním konci, musí v celém tomto období věděti.

Září.

Dne 19. byl jsem pod Polštárem na památném hradním zboření Puc-harde. Vyhrobał jsem tam glazidlo, a propel.

Na úřední rozkaz, musel se dne 27. září 1943, vystěhovat ze svého apartmánu č. 15. sedláček František Lév.

Věškerý inventář musel zanechat. Termín měl 12. hodin. Lév se vzdělával, se svou rodinou do Jindřichova.

Na grunt č. 15. se přestěhoval Německého s rodinou z Libavé, Adolf Korbitzer.

Důvod: Nedodržování předpisů při obchodech s koření.

Dne 1. října 1943 oslavovali Sudetští 5. lete výročí, přivítání
Sudet k Ríši.

Na všech věžích kostelů bylo nařízeno v poledne,
radostí vyzváněti.

Samo sebe se rozumí, že i u nás na věži se muselo se
zvony houpati.

Velká sláva se konala v Novém Jičíně. Tam na náměstí
jeden řečník, tak radosti řval, až se vyvrátil, raněn
mládeži.

25. října 1943. Naše mládež se musela dostavit na Dobšovadlo
ke zápisu do Hitlerové mládeže.

Zatáhl je tam ředitel školy, Vojtěch Černý, a učitel
Dohnal.

Zajímavé bylo to, že ta naše Hitlerova mládež,
při cestě zpáteční, si zpívala české písničky.

17. listopadu 1943. Byli jme z Lubomíru muži, narození 1889 - 1893,
u vojenského oddílu v Odrách.

Na návratu v Odrách, nás jeden německý voják
z Odry, protěsil slovy: Vy jíž nikam nepřejdete.

Ty z Ruska užikomu jíž přije. Schýleje se to všechno
ke koneci.

V listopadu přišli z říšského vězení domů:

Frant. Preisler č. 81, Fr. Kuk č. 114; a Vojta Démel, 63.

1944.

93

Do 25. ledna se musí vystěhovat lůši, kolonie
v Klokočově. Leher, Sima, Tyl, Heger, Hawela,
Ambrož, Švámer?

Rusové ženou Němce neodolitelně z Ruska ven.

Ná neděli, Smrtnoce "privoz dětí se smrštění, dědinou šel."

Dne 4. dubna jsem oslavoval 52. roky věku svého.

Lidé mají všechně přeří na válečné účely. Prákticky bauernführer.

6. VI. Došla zpráva, že Američané, a Angličané vylodili ve Francii
svá vojska. Byla to zpráva radostná, ale kurená.

30. VI. Proletérův nášim krajem pronejprve círí letadla.

Letěla hejna amerických letadel od jihu k severu, nad naší
dědinou. Bylo to o 11. hodinách.

Za Špálovem započalo ve vzdachu střelba. Jeden letoun
seboučil, a měl leštáním, a kilometry spadol.

15. VIII. Vylodili Francouzi své vojsko v jižní Francii, u Marsaille.

18. VIII. Křídlo ve Špálově pohřeb hajní Robert Hamm, který byl
na Něčíně od němčiných rybářů, zákerne zastřelen.

V Rumunsku prasť pídec Němcům pod nohama.

Každý týden brně nám americká letadla (bombardéři)
nad hlavami. Káme se k nebi nač dovat.

Němci dobré věděli, že lidé národnosti české se na příchod ruské armády těší.

Němci ale lid před armádou ruskou, varují.

Slovaci se povídají na Slovenské meri sebou.

Bulharský vypravčotěli Německu válku.

Luboměřská obec houpila hasičské sbory, motorovou a slukovickou.

V Kradoňicích je prý válečný chaos.

Rýjen. Některí mladí muži na Spálovskou, kde necházejí pro Němce pracovat, berou roha do lesů.

Němci protišli na Slovenské povstání.

Ruská armáda stojí před Budapeští.

19. XII. 44. Na Spálovských zaobloch, nad Suchou, shodila americká letadla 5 bomb, na pole. Bomby způsobily na poli velké jammu. Ve války ráno ráno měli lidé se nač chodit dívali.

Na Silvestra večeří, jsme si po obveselení myslí v hospodě u Káli, č. 22, hokej zahráli.

Vzpoměli jsme též jaké proměny budec v roce, za rok?

Tím jsme starý rok, ve válce ještě nejistotě, ukončili.

1879 – 1948

Generalissimus J. V. Stalin - 69 let

1045.

94.

Dne 13. ledna zahájili Rusové na celé frontě na Německé útok, aženou je nemilosrdně do vnitrozemí, odkud vysílí.

24. I. Oznamil na schůzi v rále č. 22, baueraführer Kortez, občanům, aby se připravili na vystřídání. Rusové se prý blíží.
Odpověď byla: Ale kam? Nikde nepřejdem!

Lidé si začínají kopat v lesích bunkry.

Končiny jsou bez zábran. Kládci tančí tajně ve stodolách.
Rusové osvělcejí z letadel Ostravsko, a Kiovánsko.
Němcí dělají na silnicích překážky, a panceršperry.

Duben. Němcí, jak vojáci desentér, tak i civilové utíkají zpět, do vnitrozemí. Dobylek volí, kromi, mnoho vylípi.

21. IV. Rusové a Rumuni u Brna, a u Hodonína. U Opavy hromadí.

24. IV. Pašla Opava. Němcí jsou smutní. Jejich hradost pomínele.

6. V. Dne 6. v neděli dopadaly ruské granáty již na dolní hory Špálová.

Rusové ve Špálové, a Germanci v Luboměři.

Pro celý den, až do setmivky, kdy Germanci Luboměř opusteli, a přišli Rusové.

Ambrožova charupa č. 97. vypálená. Stromy, žebra, v obci od stiel proškorený. Na zahradiach v obci, oholo obce, na polech, a loukach, dír od min, a granátie. Aži hostel nebyl uschován. Stromy v lesích proškelené.

8. V. Klid, lehký den, a hluboký oddech, až na nové rozhary.

Tím německá nadvalada, nad námi, prozatím ukončila. Rudolf Šik, piatel.

Německá vládní inteligence, stala se poslouchanem celého světa.

Německá lidovského cíku, ani židovského umění nad čížmi národy.

Přálav jenom svým soukmenovcům.

Poslyšte jak bidně mnozí z nich svij hrdý život skončili.

Vedoucí sudetských Němců, Konrad Henlein se rozstřílel.

Glikovník Moravec se rozstřílel.

Herman Frank byl popraven.

Adolf Hitler zmizel bezestopy.

Ríšský maršál Herman Göring se otrávil.

Dr. Goebels se otrávil

Dr. Ley se oběsil.

Mnoho těchto vyvolejích, zeteklo za hranice, a některé byly po Nürnberském soudu popravené.

Tak skončili ti, kteří hřečeli, že jsou pány Evropy;

Himler se shání!

Některí přisluhováci na obcích, kteří přimě
do penitence pracovali, a lid se žádvali
ve prospěch vlivných Němců, varložili
si pro válce německých hroby. (Plakát u osob,
narodnosti české.)

Dobrácí občané, nábožensky založení,
jím krest prominuli, odpustili.

O my osoby, když dobré uvažují, a do smrti
své svědomí zprýtají, co všechno provinily,
a pro koho 6. roku občany se žádvaly.

Inad si na dobré časy, pod nepříkolem
národa, zapomenou.

Něco typické zapomenou,
ale všechno, nikdy ne!

Doba po osvobození. 1945.

Dožil jsem se již třetího osvobození.
Jedno jest smutnější než druhé. 1918.

1938.

1945.

Osvobození národa má hlavní svéj význam, pro
vlády lačné osobnosti, a jejich nejbližší kumpány.

Lidem se radosti jenom slibují. Vzápětí
se objevuje všechny zjevný smutek života,
venkovského lidu.

Ať jest to na světě cokoliv, která věc se maluje
v dobrých rukou, řádných lidí, kteří neni zapořebí,
OSVOBOZOVATI.

Tak miloví lidé, několikrát již osvobození,
v lásce.

Jakmile boj se zbranění v r. 1945 utichl, veden byl boj
mezi prohlášeným státem v Praze.

Co se tam všechno odchránilo, nevíme.

Víme jenom tolik, že tam přijeli vlády
chtivé osobnosti od západu, i od východu.

Nahmelo se jich tam tolik, že ta malá chudinka
republiky, nemohla je všechny potřebovat.

Pro ty právny oči západu neměli naši lidé sucha proto,
poněvadž nás již 20. let v číslech měli, a hospodařili s námi tak, že pro nás tělesně pracující, konec
honciů ani kůže dřívky neobstarali.

Chudaci byli bez práce, a typěli hlad.

Proto, ti, co museli kolik kypčíků, přibuli k těm,
které byly na školení v Moskvě.

Nekvalo dočeho, mohli právni oči západu, opět
své hejtíky vzít, a zlatou Prahu opevnit.

Zapročali jsme promale mlet, při věku východním.

President Beneš svědčil na Němcích tím, že se
přičinil o to, aby Němci byli odsevenci z našich zemí
tam, kam si přáli být.

Rok 1946. byl pro nás Němce osudný.

Při cílem tomto odsevenci jsme pozorovali, že byli celkem
klidní, hraví, a nadějející, že se opět vrátí.

Viděli jsme, že v našich sousedních obcích, nebyli
Němci ještě prýči, a jíž se k nim hnaly houfy nových
osídleneců do jejich bytů, které neměly nic, než nějakou
rozlihanou aktorku proti paří.

Noví osídlenec započali v domech pronášet, a starí
majitelé usedlostí museli poslouchat, a pracovat.

Kezi novým osídlenecům byli většinou darebaci, kteří
zemědělství ani nerozuměli.

Hoprodávali vod pěti, k O. Němci museli na to
mléky přihlížet.

Co šlo prodáti, tak se prodalo, a hýralo.

Až byly chlívky, chlívky, kurníky, a sýpy prázdné,
zabrala se usedlost druhá.

Tak se to dělalo, až nebylo nikde nic.

Co teď?

Jen se v bídě živilo, a jiného nechávalo, než
stocí bídou ještě do J. Z. D. Tam byla záchrana
před zahladněním, a kriminalem.

Nový herter: J.Z.D. bude stále prospirovat, soukromé hospodářství bude potírat.

Těž tomu tak bylo. Soukromé hospodářství které obával aby národ nechlastroval bylo potírat, a nadávalo se i mnohým občanským hospodářstvím huláků.

Anohé novou upřímeně J.Z.D. ve kterém byli darcováci, ti byli podporování, a soukromníci museli na ně pracovat, dodávky plnit, a dobytek pro leupy vydohovovat.

Tak byli soužení, hospodáři starousedlíci po novém vysvobození.

Pan Beneš hdyž se v rozhlasce ozval, tak jenom pobídhoval zmořených tělesně pracujících lidu do práce. řekl: Kterí se pracovat, a pracovat. Každý musí pracovat za své osoby.

Jaký to zvrat. Od roku 1932 do r. 1938 nebylo ani té nezaplacené dřiny, a dnes volá, že každý musí pracovat za své. Jistí holik?

Nový prezident Gottwald se ozval s jinou:

Ustejnějme do příležitky. Ta bude v mnoha případech hrdat, a hrdavá, ale my ji zvládáme.

Řekl pravdu, bylo to takové, ale ne vše u všech. Viděli jsme v časopise Svět Sovětů "jak mnohým přání v Praze rostoucí hrdé podhroby".

S

dsunem Němcie, zhatila naše republika velkou část rozmajíčch, šelmých, prokrokových zemědělců.

To všaslo právě večeře republike s obživou lidu. Bráin byl zákel na národnost, a zapomělo se na maso, a chleba.

S

To, co se pmoží Němcí v r. 1916 u nás provedlo, to v německých kronikách nemizí.

Čtimo v dějinách, že před 335 roky museli naši předkové opustit svou vlast, své majetky, kdež se oto stanovenei lhechy neobrátili na víru katolickou, a nesli se svému nepříteli pokorně vyprovázet.

Uvážujeme i my dle dináři o tom ještě ones, jaká to byla prohra na všecké dobu na naši lid. Týkalo se to

i našich chudáků na Špalovsku. Tárem se sami sebe, jeho charaktere byly ony osoby, které tento neúpravný rozhar (pardon) na naše předky vytýkly.

Toto stěhování, bylo ale prodmínečné!

Sudetci měli nařízeno se vystěhovat, bezpodminky.

Totéž prováděli v době Reichu Němcii osobám, národností české. Jaký by to byl ve dvacátém století život, kdyby se taková věc opakovala, a pousta slupovala?

Poznamenávám zde svůj názor, jakož to bylo mne, že my hmeří, berčidní, v předevšem uvedení rozhary nemohly vystoupit od lidí v Boha věřících, ať už lehcejších.

Věci, činy, do nebe volající, se nerozdejí v zbožných vesničanicích, nýbrž v vysoko školených berčitářích.

Dívce:

Ti 3. četnice, a 2. hmeří ve farnosti správovat, byli jen proto, aby se ta spolekaná selata neuvolnila.

Malo měli pilné bolesti.

Tam, kde je misionářův zapotřebí, tam nejdou. Rotají se před kameny, odkud nebezpečí pro lidstvo nevychází.

Běda člověku, skrze něhož pohoršení vyčítáv!

Běda přemoženým!

Když v roce 1948. užali u nás vladní opatření do rukou komunistů, a na vříci hotel nesprokojenec se posadil s vintorkou v ruce, ruský voják, kteří mnozí čichali do budoucna, běhli v tyto za hranice.

Té jedné doby přebíhalo přes hranice kolik našich nesprokjeneců, že pohraniční stráže byly nedostatečné.

Zajímavé bylo to, že skoro všichni utíkali Německem do náruče.

S nebe padalo i mnoho zahraničních letáků. Byly to švareči, bernečí papíry od těch, kteří tam neměli co dělati, a rádi by se na svá staná křesla do Prahy vrátili.

Některí prozíračejší sudetští Němci, dříve než byli schvázeni, prorokovali nám toto: Jestli se dostanete pod komunistickou nadvládu, nic dobrého milu nebudec.

Zl. zaslé myšlenky:

Náši předkové prožívali mnoho důležitého náboženského neklidu, a pomatenosti, které u nás panovalo od válek husitských, až do r. 1623, kdy byli všichni přinuceni římsko-katolickou víru přijmouti, a církevní provinosti říšní konati. Poslouchali sv. otce v Rímě.

Balamutáři jiných vyznání byli za hranice vyhnáni.

Tím zavlačil kles, a pokoj v náboženském blouznění.

Poddání museli jítí svou myšlenkou jedním směrem, s ohledem na římské sošky, a obrazy svatých, a světců.

Ku expozici katolické víry sloužila na všech stranách poulní místa, kde se děly římské zárraky.

Největší moravské poulní místo, byla stará Metropole Cyrilla, a Metoda, Velehrad.

Velehrad neměl zárraků, nýbrž jenom slavnou historii.

Druhé největší moravské poustevní místo, byl sv. Hostýn. Když houa říčky pohromských bohů.

To byla nejstarší dveře moravská místa která lid k sobě vábila.

Po založení českého národa (1621.) rostla poustevní místa jako houby po dešti.

Tryček, Sr. Kopceček, Dub u Olomouce,
Stará voda, Hostýn, Fulnek, Polštář,
P. Marie u Skály.

To jsou ta nejblíže poustevní místa kam naši lidi z naší farnosti každý rok putovali, a pro mše z bíd, a pro domství prosili, a ve kliněných dřívomečkách, zárračnou vodou nemocným lidem nosili.

XII
Kromě toho byly konány za 10 let jeho sv. misie ve farném hostele.

Sv. misie konali kněží tovaryšstva Jeřísova kteří převraťeli jinověrce na víru katolickou na korově, pro bělohorské pohromě.

Spálovsko vrálo do prádla
s Polštářem, v r. 1623.

Příčina heretických bouří byla, že římsko-katolické kněžstvo bylo neekarismené.

Poddaný lid byl bez milosti vykouřován.

Heretická bouře zachvátila i naše Slezsko.

Kvapem poddaní od římské odpadávali. Lásik proti všem, a cílem lidu, ze strany kněžstva se dělo.

Zajisté že byl proti papršencům i činný, pán na Potštátě, Boček z Kunštátu, jemuž patřil i Slezsko.

Tento náboženský vývrál kvál v naší fáinství jako jinde, přes 200 let.

Různé události období jednoho, zahrázeny byly obdobím druhým.

Dovreky starého českého poddaní našeho lidu, vyjadřovaly v řeči herety, kalvince, luterány, at. dále.

Nikdo již nezdovodil vyprávěti celý září přeběh, události.

Poslední úryvky lidového vyprávění ohledně náboženských převratů, nosil ohlavě chaloupník Antonín Floryš z Č. 52.

rozený v r. 1863.

U doby sedmi drahých, hladných,
neurodných let, pustili se náši předkové
v r. 1775. do stavění nového kostela.

Stavěli nový velký poustevnický dům Boží, aby
ukrotili Boha od hřebe, a dal opět národní svý
roky.

Po vystavění kostela, což trvalo až do r. 1778.
měli náš občánie z nového kostela ohromnou
radost.

Na den sv. Vavřince přecházel z celého okolí
processí poustevníků do náš obce, pomodlili
se v novém chrámu Páně před velkým
obrazem sv. Vavřince.

Obec se slibovala, že Luboměr bude mít i svého
kněze. K uskutečnění nedošlo, poněvadž
farářovi spálovskému, by se přejity smířily.

V roce 1730. byl ve Spálově p. kaplan, ale
ten zůstal klidně seděti na fáci ve Spálově
a náš věřící museli za ním docházeti.

V době, za velebného p. faráře Klimenta Dolečka 1861 – 1879, započaly procesí do naší obce zanikat, a věnována větší pozornost poctivějším místem P. Marie u Skály na Odře.

Poctivici měli docházeti do kostela ve Spálově, poněvadž kostel spálovský byl se závazním obrazem u Skály P. Marie spletený.

Procesí z Jindřichova, Parketovic, a z Lindavy chodilo ke Skále P. Marie, až do r. 1914, a v kostele spálovském se zastavovalo.

Ze vzdálenějších obcí, procesí kdež přicházelо každým rokem na poest do Leboměře, do Spálovа již nedocházelo.

Pan farář Kliment Doleček zhousel své ovečky v době postní, na Křesťanském cvičení, z náboženství.

Chodil po kostele, a zhousel.

Někdy vysokoval i z karakuly.

P. Doleček, dal se velikonočnímu zproštění, karolémee, kdo se vypravidal, lístek co potvrdí, že si svou povinnost vykonal.

Při kontrole (odvzdaní lístků) kdo lístek neměl, byl přesně pokářen.

Náši občané si pokládali, že velkou prokupe
lo, že musí chodit k zdrojům do Spálova,
které se dříve odvážaly od nepraměti v Leboňce.

Dva kněze ve Spálově, a lid aby chodil
za nimi do Spálova, když máme kostel
v Leboňce.

Od r. 1889 do r. 1915 působil ve Spálově
co farář František Překryl.

Ten byl tvrdohlavý, nechal všechno tak,
jak ho převzal.

Vyprovil se k nimu od obecního zastupi-
telstva deputace do Spálova, které ho
poprosilo, zda-li by zdrojky v Leboňce
neobnovil.

Když se p. farář dovedel co si přejí, vystřílel
je z fáry dveře ven, s proznámkou: Vy jste
tam v Leboňce všechni stejně i s tím vašim
husitou Šerčíkem.

Při poslování deputace z fáry ven, ozval se
panec faráři hostinský Tomáš Klérka z č. 22.
slory: P. faráři, co si vlastně myslíte, vzdýt-
my nejsme v budově cizí, my jsme ve svém!

Deputace nevyřítila nic.

celá hala věc, zůstala nevyřezená.

V roce 1908 přišel do Luboměře za řídícího školy Jan Karsálek.

Ten když onu věc se dověděl, navedl starostu obce Fr. Lervu č. 15. že přijde o ohledně této věci znovu na řádu.

Když na řádu přišli, a řekli co si přejí, kteří paní farář jím slavěl dveře, a řekl: Tam si to vyřešíte na konsistoriu. Sebrali se, a odšli domov.

Za nějaký čas, je-li ohledně obnovení zádavek v Luboměři do Olomouce na konsistoriu.

Tam jim bylo řeceno, že to jest věc p. faráře. Jak se to p. farář ve své farnosti zařídí, takové to má.

Věc zůstala nadále potichu.

V roce 1914 provozoval hostinský Tomáš Klerlov č. 22. svou dceru Marie na Františka Kreile č. 33.

Tenkrát se p. farář Příkryl obměkčil, a zádavky v Luboměři obnovil. Trvalo to 26 let.

Zde vidno, jaké lehkosti, a seklace, museli naše zbožní lidé mít, ne jenom od úřadů světských, ale i od úřadů církevních.

Výňatek ze zápisníku fojta Síska
v Liptově, č. 41.

Dne 7. máje 1945 přišli Rusové u včelaře
(Lechnera) sem. Jednoduše hrozně.

13. kusů hovězího, 2 koně i s gésirem
vráli, a mnoho, mnoho jiného.

Poznámka: Síska chlčeli Rusové zastřelili
paolo, že s čeledinou (Rusiny) dce
zacházel. Všude i v lese ho hledali,
a nikde ho nenašli.

Zápisník přijmí, vydání, jsem našel
na smetánce u Síslovačkova stavení, v r. 1948.
a dopsuji ho u sebe chovám.

Pokrok.

104

Co se tyká pokroku v naší obci, tak největší se stal se světlem v boudovách.

Až do války světové 1914, nebylo v obci místním pokolejové lampy v domácnostech, kromě hostince, školy a v dílnách řemeslníků.

Lidé svítili plchovými a skleněnými kachánky, které ani řoubováček neměly. Knoflík potahovaly ženské hornadovce. Tyto kachánky byly bez cylindrů. Kachánky, a kouřící fajek, tak slony v jirbach začali, že při lezení, nechádlo ráno, na slony přichytitoceli.

Po domácnosti, na průdu, a do sklepů, chodilo se sklepnou.

Některí řeříkeli groši, svítili kachánkami, až do příjezdu elektřice. Dokud se přišlo kachánkami, uscházelo se sirek tam, že se zapalovala sedadla přímo od kachánky, čili kompíčky.

Druhý pokrok se objevil v době I. rep. československé u zemědělců, v různých hospodářských shojích.

Třetí pokrok se k nám dostavil po roce 1945, svobodním, veřejním myšlením lidu, což odráželo staré nekončeče sliby, a schvalování blusy.

Nejvíce kněží laterny byly na žerdích
u stolic v kostele sv. Pavla ap. 4.

Uvnitř byly svíce.

Tyto laterny nesli řemeslnici, při slavnostním
průvodu Božího Těla, a Vzkříšení.

Z posledních církví, laterny nesli:

Stolař Vilhem Klevar, malíř J. Ondřej,
klemptíř Adolf Ambrož, kovář Fr. Pola.
Místo Pole, nosil laternu krejčí Josef
Kralchar. Pola nesl nebesa (baldachim).

Různé připomínky zášlých ději v naší obci Lubomíři.

Upomínám na krásné prostare vykly při svatbách.
Zpěv svatebních dědičných písní.

Veselost dnešek, dnešek, a věrnost starých svatců.

Doprovázání ženicha, a nevěsty, svatbním rodicem.

Vně vonicek, mirthy, a rozmarýnu.

Svatební průvod s muzikou, a vyskání u jeho, svateb-
čanu.

Rozhazování vodníku se zapřečeným dletem dokola.

Při obědě rozvění dvorku. Rozklečení hunc, a svíka
na nový. Donesení malucha novomanželům.

Rozharování českovinck dnešekami.

Kradení slívence nevěstě. Lečky v posteli novomanželů.

Kurikanti, a všechni svatebníci byli označeni
vonicíkami.

Jako chlapec, pozoroval jsem velmi často, že
mladík Vavřín Ambrož ē. f. byval veselým
dneškem, čili mládencem. Byl to prostřední
pančík.

Tohn jsem slyšel ve svatebním průvodu
velmi pěkně vyskati u jeho. Jakmile rozvýskal,
muziku započala hrát, a všechni byli
k veselosti povzbuzeni.

Tzadružby byli obyčejně plní mládence veselého ducha.

Když byli veselí mládenci, byla veselá celá svatba.

Družbové z chudobnějších rodin, byvali veselí i proto, že se na svatbě rádne najedli lepřího jídla, a kroche si popili.

Kromě svatby, se jedly v domovnostech stejně jenom po většině zupy, brambory, a kyslé mléko.

Svatba s amerikou v obci, to byl pro občany radostní den, a polovicí svátek v obci! Večer se řek houří prodívali k murice na svatebníky, a kroche si zahancovali.

Na svatebních muzejkách byval takový nával lidu, že se komcovalo stridavě. Kousek svatebnice, a kousek nesvatebnici.

Svatby se odtývaty vždy v úterý.
V neděli viošla v kostele řekí ohláška.
V pondělí se peklo, a smazilo. V úterý to šlo do lehčeho.

Pan farář Oldřich Hýselák, neříč svatby od úterního zvuku, opouštěl.

Když po svatbě převzali některí novomanželé po svých rodičích zemědělskou usedlost, to bylo radostí, že jsou svými pány usedlosti.

Knozí započali tak chameštivě pracovati, že v několika letech ~~ztratili~~ přelišné dřiny, a slabou stravou svá těla domrzalici.

To hmati do práce, a zejména dělo se mnohdy dobrovolně, aniž by koho do dřiny byl hnali.

Někdy donucovala mladé hospodáře do dřiny zaplatitnost.

Hospodáři hospodářeli na usedlostech zemědělských obyčejně 25 až 30 let. Totiž, až nový okřídlo dosáhl svého věku.

Z původní usedlosti, a majetku, byly v době I. rep. československé velké daně.

Který nový hospodář musel vyděditi své bratry, sestry, měl vyminkáře, a uval si s malým věnom nevěstu, takový se měl co obraceti.

Berní řoub utahoval, a provoloval dle poměru tak, aby nikdo z členů pracujícího personálu nezbohatl, a nad svým životem neokoprněl.

Na některé zemědělské usedlosti hospodařilo
pro sobě dvoje, až troje pokolení jednoho rodu
dobrých hospodařů.

Při celé zemědělské činnosti všech generací doby, nestal
se nikdo při tomto lidovém řemeslu na dědinečném
boháčem. Ze zemědělců nadělali boháče
komunističtí fráškari, kteří zpravidla ičku, ke
tvrdým dlaním.

Snohým zemědělcům sedláčkům,
pronásilovali na nohách sláti i lidi chudobní
lín, že u nich pracovali jako nádenice,
nebo jako služební, ne kapru hrušek.

Rychlý pokrok, též ubijel zemědělce.
Kusel kopevata stroje, motory, zvětrávali
stodoly, hůlky, chlévy.

Zřezovali močárskové jamy, pumpy, běžky.
Kopevata větší mlátičky, výfuky,
a rizní novoty.

Až si to zemědělci pořídili, opravili,
postavili, zakročili z jiné doba, by vyschlé
hrádky.

Školní radové.

Slychával jsem několikrát vyprávěti mojí matce, když chodila do školy, a učitel Kubicová si nevíděl s vysoklinci již radny, kteří poslal někoho pro školního radee aby je pokáral, a přivedl k poslušnosti.

Tza mého školákovače, zavolal jednou p. učitel Vilibald Ševčík školního radee hostinského Tomáše Klerle z č. 22. aby upozornil každou ve škole.

Vkročil do učárny, podíval se každým zrakem na nás, a řekl: Dostala mi od pána učitele na vás stírnost, že nechcece pána učitele poslouchali.

Pro dnesek vám to prominu, ale kdyby byl volán do školy ohledně vaši neposlušnosti ještě jednou, tak vás jednoho po druhém z lavice vytáhne, položím ho na sklepéní, a hulkoce každému na zadníci masazim.

Potom následovalo s Pánem Bohem.

Před rokem 1908. co vím, byl školním radečmocí secesed školy František Vencel č. 27. Ten měl za povinost vést školní matriku. Za touto funkci, dostával školní rada jehož měřici obecní role, zdarma k užívání. Jelikož Př. Vencel (sám byl mu odpustit) psát mnoho neuměl, nemohl tento těžký úřad vykonávat; převzal ho tedy sám p. ředitel školy Jan Karsálek, který též přes 20. léta obecní role za to užíval.

V době první republiky československé nechodoval p. školní rada v Luboměři spravovat kázání dětí do školy. Ten měl měl již jiné starosti, a takliku.

Prvni bylo, aby škola nenadělála obci výloh. Když p. učitel něco žádal p. školní rada mu to neměl povoliti, mýbíz každý návrh svazek k zemi.

II. Když někdy při nečase, nehořelo ve škole v peci, byl volán aby vyměnil honem pec, a roury.

III. Když byl sholo školní zahrady špatný plot, byl volán, aby ho opravil.

IV. Když v zimní době zamrzl závod, byl p. školní rada, že školy volán, aby ho přešel proříznout.

Tak si kropili některé páni učitele, z pána školního rady kasperku.

Takovým dlouholetým školním radou ve své moci, byl chełupník Josef Šustek, č. 64.
naroden v r. 1877.

Ředící školy ve Spálově Emilian Perner napsal do školní kroniky v r. 1905. tento připomínku:

Jak starý důmý župák ve Spálově paneje, bývají volení do místní školní rady všechny ti občané, kteří na školu nejvíce lájí, jí menovidé, a ani halí na školní vydaje povoliti nechlejí.

Cím kdo více na škole nadává, tím větší má naděje, stále se školním předsedou, neb jeho nájemškem, neb sice v jiných věcech by se peníze nesčítily, na škole se měsí sčítat.

Po starých spisech v obci.

Po starých budmístech se žádají
starých spisů nerachovalo.

Budmístě mivali obecní kancelář ve svých
residencích, až do postavení nového
horňáckého skladu, v r. 1928.

Když předával budmistr obce, čili starosta,
svého říad druhému budmistrovi, nechal si
co dítěl. Obyčejně listiny správily, aby nebylo
památky, na jeho písomné zbohosť.

Neuchovaly se ani různé žávarky
obce.

Zhrádko se i dle pravidel mosazné obecní
značka (pečetíko) se zářicím sluncem
které se prozíralo od dálna, až do r. 1772.
Kdy přizeno bylo značka nové věži, a
ke kostele. Oprět s německým nápisem
dokola, jako u značky dřívějšího.

Když jsem v r. 1919 - 23. obýval pro obci staré listiny, aby lidé všechno nesplátili, podařilo se mi ještě něco na předcházejícího zachránit. Jako: žávarek obce na kněžskou firmu.

rukopis písma na Spálové
rytí z Scherzu.

Několik listin ze selské bouře na Spálovsku 1727.

Starý dopis od Stoklasii č. 55. z r. 1735.

Rizné kepmí smlouvy, prodejů usedlostí,
pozemků, výminky odstupní, poslední veče, a t. dál.

Též jsem získal ve Spálové, a v Luboměři
několik starých náboženských knih.

Jiného času lidé důvě neměli.

Ts, co se mi podařilo zachránit, sloučí úplně
pro svědecku, duchovní a bohoslužbu našeho lidu,
ve fámu spálovské.

S rázni ve škole. II.

Dne 30. listopadu 1946. vyprávěl vyminkář František Lér, rozený v r. 1872, v hospodě u Krále č. 22. toto: Dříve bylo u nás jinak, než dnes. Vím ještě dobře když jsem chodil do školy za rektora Dubice. Chasa byla tak neposlušná, že si rektor nevěděl s nimi někdy ani radu.

Když bylo jíž někdy velmi zle, když běžel rektor před kůz suhůrovanským, poklekl se pojal ruce, a volal: Ježíši Kriste, smilej se nademnou, a ráč sprostředkovat u těch nezbedníků klid!

Potom vstal, obrátil se ke školá-
kům, a řekl: Vídete, už je to tady. Prozřetelnost
už zakročila. Už to začíná. Přejde na vás
hrob.

Když to všichni uslyšeli, na chvíli se učili, a byl klid, jako v kostele.

Za chvíly nebylo jíž rouse k vydření.

Když povolal rektor k udržení pravidla,
školního radního Krále č. 43. (Hamala)
z toho měly cíti strach; Ten když přišel,
volal: Pane rektore, jen to řeďte. Rereť, a řeďte;
až z nich budeš lepší líčat.

C s vyučádélí ve škole nezbožné kluci:

Tomeš Birkep (Babušin roč, č. 81.)
hodněli ve škole pod lavicemi s kamáridama
ne králiky. Donášel králiky do školy v měse.
Někdy mu některý zetekl, a to byl ve řídicí shon.

V zimě nosili do školy kluci olouhé sticehyle.
Kříželi s nimi na rechtoru, a kříčeli, pue, pue, pue.

V leté dobe, když prohlížel rektor v lavicích
školníků sešíty, děvali kluci rechtorovi, do
kapsy chrousty. Až lezli chrousti rechtorovi
po zadach, všechni se tomu radostí smáli.

Jednou si dovolil jeden nezbožník, udělati
křízový kříž, rechtorovi Kubicovi na zadech.

Rektor Jan Kubica byl rodák ze
Spálova, ze selského členku, č. 118.

V Luboměři vyučoval, od r. 1873, do r. 1883.

Studoval ve škole, u Staré Vody.

V sevničce u Lurkia, č. 2; bydlel ve výslužbě 12. roků.
Pobíral penze, 41. zl. měsíčně.

Co vypovíel starý řafář, ve Spálově.

Dne 9. srpna 1946. vypovíel mi bývalý
panství řafář, Konrád Rambousk ve Spálově
toho: Starý pán Bauer, byl dobrý, a zrnalý
člověk. Žil tuomě Spálovce, panství se síhelnou
v Kunvaldce, a cekrovac v Brně.

Lesy velmi šetřil. Ten kdyby věděl
jak se lesy plenarovaly těž za války, ten by se
shrozil.

Na podzim, když jsem započal mlátili,
a prorval jsem ke mlatě pomáhače, kteře
mi jich někdy nahmelo do stodoly taklik,
že jsem je nemohl všechny ani zaměstnat.

Přišli nař pomoci většinou
chlapci. Který si chtěl něco vydělati.

Jednou přišel se prodívali do stodoly
p. Bauer. Žil jsem tam též několik
zbytkených chlapců. Tárat jsem se práva
co mám s chlapci na dělat?

Pán Bauer praví: Nechle je zde. Jsi to
unesec.

✓

Období let 1906-1910. chtěl p. Bauer
darovat i místo, na postavení, německé
školy ve Spálově.

K tomuto účelu nabídla zahradačka Horramova
quintes č. 120.

Když přizvala spálovská obec do kostela
nové varhany, vybrali se dva reprezentanti
Spálova, Ignác Slátek, a Ernest Rambousek
do zámku Beurovi oznamit, že občané si
německou školu ve Spálově nepřejí.

Pán řekl: tak dobrá, když si to nepřejí, tak já
odvolávám slovo, s darovaným zahrady.

Ted započali žamrači ptána
a příspěvek na varhany. Pán odpověděl:
Aha! Vy jste si udeľali záminku, a přišli
jste hlavně ohledně těch varhan.

No jai, jakžto patronát kostela, dám, co
na mne patří, a ještě přidám.

Reprezentanti obce, uspokojivě
zámek opět opustili.

Něco z bezstarostného dětského života.

Matka drží na svém klíně
svého malucha. V levé ruce drží
jeho růžičku, a pravou rukou ukazuje
na jeho pustýky, palečkem počítajíce,
pravé:

Ten zabil, ten pářil,
Ten smažil, ten pek,
a ten malíčký to všechno sněd.

Vidival, a slyšel se s dětmi
baviti
v Luboměři, Rudolf Kříž.

Probuzení.

V roce 1901. pokusili se dělnice ve Spálově
hlavně: Franz Föger, Vincenc Šustek,
Adolf Udrčík, později Jakub Pečar,
upravili staré pracovní jádro
na lepší, snesitelnější poměry dělnického lidu
na Spálovskou.

Založili pro tento účel Sociálně demokratickou
dělnickou shanci, ve Spálově.

Hore jmenované dělnice pracovaly
v hradácké fabrice v Polštáře.

Nejprve si vymohli, prořídali veřejnou schůzku
občanů v sále hostince Františka Somra č. 66.
Schůzky měly povolenou. Sál pro schůzky též.
Tz působil na schůzce promluvili Nikulás
Čáder z Polštáře, a učitel c. proslanc od roč.
dem. sk. z Léčiv, kteří propouštěli fary, hostinský
Šimer, sál uzavrnutel.

Půbývala se teď schůzce jenom
v římskokatolické. Rozvídění spálovští křesťané
nechtěli nechat římskokatolickou mluviti.

Kterí dělali maschval pánu, a hřík, aby řečníkovi nebylo rozuměli, co mluví.

Nejhorší ze všech byl řečníkovi, Královí, a Písaři Lois.

Vincence Šustku chtěli ze senátu vyhodit i ven, žež on při to ve Správce zavádí.

Řečník když to pozoroval, řekl: Jenom se ho svadíte, však byste viděli, co by bylo.

Některé rozumějí, Adolfov Indřej, a jiní provídí: Budete politici, a nechte řečníkova mluvit.

Co se vám nebude líbiti, po ukončení řeči se ke slovu hlasť.

Ačkoliv řeč řečníkovec přiadal růži, spolek dělnické soc. dem. organizace, ve Správce založen byl.

První členové děl. soc. organizace mnoho překoří, nonáviděni, a škarohlioství od správského kláru vytrheli.

Toto ustishování organizovaných dělníků trvalo veřejnosti správské skoro plných 60 let. Teprvé po zahrožení cizí moci, započala reakce na vedení ochabovali.

Poutní kostel ve Frydku.

Po českém osvobození naši vlasti, začal jsem se procházet do Frydku.

Dříve chodil o každý rok procesí ze Spálovna pěšky, přes Nechublu na počet do Frydku.

Zde tam mnoho lidu procházelo, dosvědčuje i vyšlapaný kamenný prah, u hlavního vchodu do kostela.

Kostel uníci: naměřil jsem 61. kroků délky,
28 " " šířky!

Až po presbitérium je — 39. " " délka v kostele.

Před kostelem stojí 8. pěkných soch.

Tri $\frac{1}{2}$ hod. cesty (výšlapání) zav kostelem, jest Hájek, lesík se měří ohromně, v němž jest studna se zárvacíou vodou, kádě, a pěkná kaple.

Tamější lidé vypomínají, že dříve jedno procesí přišlo, druhé odeslo. Přecházejeli pouhnicí až ze Slovenska. Jedeni měli muziku, druzí bez muziky, a tak se to stávalo celé léto.

Dnes všechno skoro zaniklo.

Vzpomínal dřívější dobré obchody i hostinský v Hájku. Prisko světlo do tmy. Konec se sliby, a skrivačky.

Moravská brána.

Až projedete, nebo pojedete z Odry do Bělotína, ke vzd. silnice po pravé straně (za městkom) je viditelná náročná, dosti velkou možlou.

Ostatně, a vláčením, se před možlou již o mnoho snížil.

Tato možla byla již několikrát z propadu buditelci, prokopáná.

Kolejí s ní historky již z dřívější doby.

Bělotínské Němci vyprávěli, že pod touto možlou jde pohřeb, kral Henui.

Na těchto místech bránili korování nepřítele přesyp na koravu.

Dle p. děkana Fr. Přikryla v Drahotuších:
Poštalský zeman, měl mimo jiné, za povinnost, posílati zbrojný lid ke Moravské bráně, pro obranu země.

Zbrojný lid zemana poštalského měl sraz, u fojta v Hyndrfalde, který uváděl zbrojný lid mýdelským lesom na místo obrany.

Při uvádění zbrojného lidec na místo obrany, používal fojt zvláštního oděvu, a výzbroje.

Tato zvláštnost se na fojtské v Hyndrfalde, dosti dlouho uchovávala.

Stará spletenecká pověst mezi starým lidem

v Luboměři.

Když přichali Švédové od Spálova hradu vypálili, k Luboměři, kde protok meri pánských dvorem a chalupou č. 55. byl velmi rozvodněný.

Když ženská a č. 55. viděla Švědy, že nemohou protok překročit, přiběhla s deskou položila je přes protok, aby mohli přejít.

Švédský oficiál když to viděl, dal svým vojákům ihned rozkaz, aby touto dědinu štěleli, a nikomu neublížili.

Švédové dědinec prošli, a dalej se směrem k Polštáku.

Namísto Luboměře, vypálili na Potštátem dědinec Kozlov.

Toto něco uvědenečky, vyprávěli staré lidé velmi často při rozhovorech na besedách.

! !

Když jsem po přechodu z ruského zajetí, 1918,
zapsal lešáku, a sepsovali staré lidové
dědičné vyučování v naší obci, kdy jsem též
jednou zasel do usudlosti č. 55. majitelem
Trantíškem a Terericí Stohlasovým.

Táral jsem se jich, zdaleka neshybně
něco vyučovat v řečech.

Tereric Stohlasova praví, o já.
Svédi když přišli od Špalovou, nemohli přejít
potok, tak byl rozvozován. Z naší chalupy
vyběhl ženská s dcerou, dala ji přes potok
aby mohli přejít. Proto nebyl Lebořev od
Svédi vyučován.

To primo, co roze řečovský velitel nechal, ještě
kdo sám máme.

S tím prvním měl kterýsik starček přijti
do Židně, dostal by na to jakousik včímene.
To primo má 2. pěčeti, a nesmíl to žádat
otvírat.

Starčku nechal pismo zapěčetění, a nikam
s tím nesel.

Tepivoj měj muž to otvírat, ale nemohl to
přečísti, je to jíž staré.

Tam to má ještě kdo sám řečel.

Příadal jsem Františka Štoklařa, aby mi ho mohl ukázat. Byl jsem hravně zvědavý, co jest na tom pravda.

Štoklas se z jizby kamzik vylkalil, a za chvíliku s dopisem přišel.

Vidím složený papír, velikost složení $9 \times 8\frac{1}{2}$ cm.
Starém zápisu.

Uváděe 2 přečet jiz řeho odpadnuké.

Upředee správné, až nečitelná adresa:

Lorenz Simák Lubomeriensis

Lorenz dale adresa, není ke přečtení.

Uváděe psáno koho smysle s opravou:

x x x

Sem byl ve Špálové, rokue 1735, 7. apríla.

Tak mi ten mládencec něco poslužil. Tak já jsem mu sliboval, aby ke mně přišel dy já budu královat, že mu něco dám.

Dal mi papíru, dal mi i zamlu (žomlu?).

Byl mi pro pivo D. Novil psaní psanu Špálovskeinec, byl z Frakšteinec.

Jméno bylo Wavrin Sima.
jeho

Tento chování starý dopis mohl by být od
nějakého komandanta švédské hordy, kdyby byl
psán již o 100 let dříve, a na Spálově jiný
práv.

Zde ještě práv český, to by novodilo. Které Švedy
bylo mnoho emigrantů z Léček, a Horavy.

Píseček byl již v této době školeny, a používal
hochu i lehky (Lebomareiensis).

Byl to ari komondant milice, kterou zvolil
do Spálové práv na Spálově

Rudolf Lomdelín z Tvrzského
na své poddané rebele, ve Spálově, a v Luboměři.

Chopinovany mlátek dopis, který byl chovan
u Štoklaru v. 55 v Luboměři.

× × ×

Sun bil węſtlowe Probi 1935. ya kroka

Eab Mj. En Ma Denec. Neco.

Koſtuzil zaſt ga Tommū ſi bo,
val a bij Tommū tri ſob. Dij ga
Lidu bratowad. žomu necodam.
wintu bratowad.

Tal mi ja kivu Tal mi zgazmū.

Tal mi fro fivo dñ Koſtuzil Hamifanu

Tal mi fivo dñ Koſtuzil Hamifanu.

Tal mi fivo dñ Koſtuzil Hamifanu.

Mato by go wawrin ſi ma.

Dle scoláka Ignáce Sustka, Špálov, 107.

Když jsem byl chlapcem, dávali lidé rektorovi
naturálky. Když dorůstal nás, matka pravila,
při pečení chleba, musíš si dát na nás záležet,
dostaneš z toho pecen rektor.

Já jsem ten chleba rektoru posil. Doma jsem
pečen položil na klavu, a tak jsem nest pečen
chleba na klavě po skloně, aby lidé viděli,
že můj pečen velký, překrásný od maminky.

D

Dopsal jsem toto pamětní
knihou, dne 2. července r.v. 1961.

Obrahuje 116. propsaných listů.

Knihu jsem koupil v Hranicích za své peníze.

Psal jsem zde uvedené věci pro budoucí rájance
a minulost.

Já ho v hrobě již prohlébovali nebudou.

Zadám, aby nebrali toto knihu do rukou by
osoby, které nemají zejména prozumění
k minulosti, a přáci písmačky.

Rudolf Řík,

doprovod při zpívání paměti
ve věku 69. roků.